

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av vissa internationella protokoll som upprättats inom området för atomansvarighet samt med förslag till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i dessa protokoll och om ändring av atomansvarighetslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av den i Paris den 29 juli 1960 ingångna konventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område samt det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av den i Bryssel den 31 januari 1963 ingångna konventionen utgörande tillägg till ovan nämnda konvention samt antar lagarna om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i dessa protokoll och om ändring av atomansvarighetslagen. Finland undertecknade protokollen den 12 februari 2004.

Till följd av protokollen höjs minimibeloppet för det ansvarighetsbelopp som en anläggningsinnehavare skall försäkra till 700 miljoner euro, och ansvarighetsbeloppet för den skadeståndssammanslutning som består av de fördragsslutande parterna stiger också så att det sammanlagda beloppet av dessa ersättningar stiger från nuvarande ca 350 miljoner euro till 1 500 miljoner euro. Av detta sammanlagda belopp svarar staten för högst 500 miljoner euro till den del som skadorna överstiger försäkringsbeloppet. På det sätt som de bestämmelser som nu tagits in i protokollen tillåter föreslås att en finländsk anläggningsinnehavares ansvar skall vara obegränsat, varvid anläggningsinnehavaren till följd av en atomolycka med exceptionellt allvarliga följder kan bli tvungen att

utöver med den täckning försäkringen ger svara för skadorna också med sin förmögenhet, om skadorna överstiger 1 500 miljoner euro. Samtidigt föreslås att de skador som skall ersättas utökas med miljöskador samt att lagens bestämmelser om skadestånd utvidgas och ses över också annars.

I propositionen föreslås också att tiderna för väckande av talan förlängs när det gäller personskador samt att ersättning i vissa fall betalas också för skada som uppkommit inom en sådan stats område som inte är fördragsslutande part i Pariskonventionen.

De föreslagna bestämmelserna avses träda i kraft i två steg i den takt som ovan nämnda protokoll träder i kraft internationellt. Det förstnämnda protokollet träder i kraft när det har godtagits eller godkänts av två tredjedelar av de fördragsslutande parterna i Pariskonventionen. Detta väntas ske senast under 2006. Det sistnämnda protokollet träder i kraft när det har godtagits eller godkänts av alla fördragsslutande parter i tilläggskonventionen från Bryssel. Detta kommer att ske först efter år 2006.

Lagarna om sättande i kraft av protokollen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president och lagen om ändring av atomansvarighetslagen vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet samtidigt som protokollen träder i kraft för Finlands del.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Nuläge	4
1.1. Inledning	4
1.2. Det huvudsakliga innehållet i de konventioner som binder Finland	5
Pariskonventionen.....	5
Tilläggskonventionen från Bryssel	7
1.3. Atomansvarighetslagens huvudsakliga innehåll.....	8
<i>En finländsk anläggningsinnehavares ansvarsbelopp</i>	10
Kärnsäkerhet och följder av olyckor.....	10
Ansvarsbeloppets utveckling i Finland	12
1.4. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet.....	13
Inledning	13
Atomansvarighetssystemet i vissa andra stater	13
2. Målsättning och de viktigaste förslagen	16
2.1. Målsättning	16
2.2. De viktigaste förslagen	16
3. Propositionens konsekvenser.....	17
3.1. Ekonomiska konsekvenser	17
3.2. Övriga konsekvenser	18
4. Beredningen av propositionen.....	18
4.1. Förhandlingarna om konventionerna	18
4.2. Beredningen av propositionen i Finland	19
DETALJMOTIVERING	25
1. Protokoll om ändring av Pariskonventionen	25
2. Protokoll om ändring av den i Bryssel ingångna tilläggskonventionen	30
3. Lagförslag	34
3.1. Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område.....	34
3.2. Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av den i Bryssel den 31 januari 1963 ingångna konventionen utgörande tillägg till Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område.....	34
3.3. Lag om ändring av atomansvarighetslagen	34
4. Ikraftträdande	43
5. Behovet av riksdagens samtycke.....	43
6. Behandlingsordning	45

LAGFÖRSLAG	47
om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område .	47
om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av den i Bryssel den 31 januari 1963 ingångna konventionen utgörande tillägg till Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område.....	48
om ändring av atomansvarighetslagen.....	49
BILAGA	57
PARALLELLTEXTER	57
om ändring av atomansvarighetslagen.....	57
FÖRDRAGSTEXTERNA	74

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Inledning

Angående atomansvarigheten föreskrivs i Finland i atomansvarighetslagen (484/1972), som till de viktigaste delarna grundar sig på tre internationella överenskommelser: den i Paris år 1960 ingångna konventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område (FördrS 20/1972), nedan Pariskonventionen, och den i Bryssel år 1963 ingångna konventionen utgörande tillägg till Pariskonventionen (FördrS 4/1977), nedan tilläggskonventionen, samt det i Wien år 1988 upprättade gemensamma protokollet om tillämpningen av Wienkonventionen och Pariskonventionen (FördrS 98/1994), nedan gemensamma Wienprotokollet.

Lagens finska rubrik var ursprungligen ”atomivastuulaki”, men den ändrades till ”ydinvastuulaki” i samband med en lagändring 1989.

Systemet bygger i första hand på anläggningsinnehavarens exklusiva skadeståndsansvar. För att en talan eller ett anspråk skall gå igenom räcker det att man kan visa att skadan härstammar från en viss atomanläggning. Finska medborgare och medborgare i någon annan konventionsstat har således rätt att yrka skadestånd av innehavaren av en atomanläggning som är belägen här eller i en annan konventionsstat eller av den som givit atomansvarighetsförsäkring (kanaliseringsprincipen).

Anläggningsinnehavaren kan inte heller åberopa avsaknaden av uppsåt eller vållande (strikt ansvar).

En finländsk anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp är begränsat på samma sätt som i de flesta andra konventionsstater. Maximibeloppet för ansvarigheten uppgår för närva-

rande till ca 204 miljoner euro I nämnda internationella överenskommelser och i atomansvarighetslagen används som betalningsenhet Internationella Valutafondens särskilda dragningsrätt (SDR), som här har omräknats i euro enligt 1 SDR = 1,1658€ (notering 11.11.2004). Anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp överensstämmer med en gällande rekommendation av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och täcker helt också det ansvarsbelopp som fastställts för finska staten i egenkap av värdstat enligt tilläggskonventionen.

Om de skador som orsakats av en atomanläggning överskrider anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp, ställs ytterligare ca 145 miljoner euro till de skadelidandes förfogande. För detta belopp svarar de stater som anslutit sig till tilläggskonventionen tillsammans, nedan skadeståndssammanslutningen, och Finland enligt den senaste bedömningen med en andel på ca 1,99 % därav. De lagstiftande organen i dessa stater får fritt besluta om ordnandet av ersättningar som överstiger dessa belopp.

Statsrådet har rätt att fastställa anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp också till ett belopp som understiger det gängse ansvarsbeloppet när det gäller vissa transporter och vissa atomanläggningar som medför mindre risker, dock inte till ett lägre belopp än 5,8 miljoner euro.

Anläggningsinnehavaren skall ha en av Försäkringsinspektionen godkänd försäkring för att täcka sin ansvarighet. I Finland har atomansvarighetsförsäkringar huvudsakligen beviljats av Nordiska Kärnförsäkringspoolen.

Skadeståndstalan skall väckas mot atomanläggningens innehavare eller försäkringsgivaren inom tio år från den dag då atomolyckan inträffade. Med atomolycka avses en händelse som orsakar atomskada, och därför kan

en atomskada tidsmässigt yppa sig betydligt senare än den atomolycka som orsakat den. Detta kan i synnerhet vara fallet i fråga om personskador. Med tanke på sådana skador som yppar sig först senare föreskrivs att för atomskada som yppat sig först efter preskriptionstidens utgång betalas ersättning av statsmedel.

I Pariskonventionen lämnas frågan om i vilken omfattning ansvarsbestämmelserna gäller andra skador än person- och saksador beroende av nationell lagstiftning. Sålunda bestäms de skador som skall ersättas med stöd av skadeståndslagen (412/1974).

Systemet är uppbyggt så att oavsett i vilken konventionsstat atomskador uppkommit behandlas varje talan som gäller dem vid domstolen i den stat där själva atomolyckan inträffade.

Skadeståndstalan behandlas i Helsingfors tingsrätt, om en finländsk anläggningsinnehavare är ansvarig och atomolyckan har inträffat i Finland. Förfarandet är detsamma då en anläggningsinnehavare som omfattas av en annan konventionsstats jurisdiktion är ansvarig och atomolyckan har inträffat i Finland. I sådana fall bestäms anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp dock enligt lagen i anläggningsinnehavarens värdstat.

En lagakraftvunnen dom som givits enligt Pariskonventionen i en konventionsstat kan verkställas i en annan konventionsstat.

De förmåner som det här beskrivna enhetliga ersättningsystemet medför har genom det gemensamma Wienprotokollet utsträckts också till sådana stater som inte hör till Pariskonventionen utan i stället till den särskilda Wienkonventionen som Finland således inte hör till. Förmånerna enligt den sistnämnda konventionen har på motsvarande sätt utsträckts till de stater som hör till Pariskonventionen.

Parter i Wienkonventionen är Argentina, Armenien, Bolivia, Bosnien och Hercegovina, Brasilien, Bulgarien, Chile, Egypten, Estland, Filippinerna, Jugoslavien, Kamerun, Kroatien, Kuba, Lettland, Libanon, Litauen, Makedonien, Mexiko, Moldavien, Nigeria, Peru, Polen, Republiken Tjeckien, Rumänien, Saint Vincent och Grenadinerna, Slovakien, Trinidad och Tobago, Ukraina, Ungern, Uruguay och Vitryssland.

1.2. Det huvudsakliga innehållet i de konventioner som binder Finland

Pariskonventionen

Arbetet för att åstadkomma en konvention om ersättningsansvar på atomenergins område inleddes inom OECD i slutet av 1950-talet. Arbetet resulterade i Pariskonventionen. Konventionen trädde i kraft internationellt 1968 och Finland anslöt sig till den 1972. Parter i Pariskonventionen är utöver Finland, Belgien, Danmark, Frankrike, Grekland, Italien, Nederländerna, Norge, Portugal, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Turkiet. Konventionen har dessutom undertecknats av Luxemburg, Schweiz och Österrike.

Signatärmakterna i Pariskonventionen och likaså i tilläggskonventionen förklarade i inledningarna till konventionerna att de önskar tillförsäkra dem som tillfogas skada genom nukleära olyckor skälig och rättvis ersättning, samtidigt med att nödvändiga åtgärder vidtas för att inte utvecklingen av produktion och användning av atomenergi för fredliga ändamål skall hindras.

Man visste då att utvecklingen av användningen av atomenergi innefattade risker som inte kunde definieras exakt och som var så komplicerade att det i samband med en nukleär olycka skulle vara svårt att visa att det var fråga om vållande. I konventionen infördes därför ett system som grundar sig på strikt ansvar genom att den ansvarige i sådana fall då olyckan orsakats av drift av en nukleär anläggning eller av transport av radioaktiva ämnen fastställs på förhand. Sålunda behöver de skadelidande inte bevisa den ansvariges vållande eller försummelse och det sålunda fastställda ansvaret kan inte heller senare fråntas genom att avsaknad av vållande bevisas. I praktiken visar de nationella myndigheterna vem som är ansvarig genom att de beviljar någon tillstånd att driva en nukleär anläggning. Således räcker det att man visar att skadan härrör från en bestämd nukleär anläggning.

Ansvaret är strikt och dessutom exklusivt, varvid ansvaret, så som nämns i de förberedande dokumenten till konventionen, har kanaliserats till anläggningsinnehavaren. Detta

beror på att kanaliseringen förenklar och således också försnabbar behandlingen av skadeståndsanspråken.

Om en kanaliseringsbestämmelse saknas, vilket vanligen är fallet, försöker man i allmänhet överföra ansvaret på olika leverantörer av utrustning eller andra dylika avtalsparter. Kanaliseringen är motiverad också av den orsaken att andra som på ett eller annat sätt har anknytning till den nukleära anläggningens verksamhet inte behöver skydda sig mot ekonomiskt ansvar gentemot tredje part vid en eventuell olycka. Om så inte vore fallet skulle det innebära mångfaldig försäkring för samma risk, vilket är oekonomiskt.

Enligt Pariskonventionen är anläggningsinnehavaren skyldig att ta en försäkring för sitt ansvarsbelopp eller att ställa annan ekonomisk säkerhet. I praktiken har anläggningsinnehavarna i alla fördragsslutande stater tagit en försäkring. För att skaffa tillräcklig försäkringskapacitet har försäkringsbolagen bildat gemensamma nationella försäkringsföreningar på området, och det finns nu 23 sådana "pooler" inom OECD. Poolerna i Finland och Sverige gick samman den 1 januari 2003 och bildade Nordiska Kärnförsäkringspoolen.

Ett system med strikt ansvar och obligatorisk säkerhet har också lett till en kvantitativ begränsning av ansvaret. Begränsningen gäller dels ansvarsbeloppet och dels den tid inom vilken ersättning bör sökas.

Ursprungligen fanns det både ekonomiska och praktiska skäl att begränsa ansvaret. Man ansåg att ett strikt ansvar utan ett samtidigt fastställt tak skulle utgöra ett allvarligt hinder för utvecklandet av användningen av atomenergi, och å andra sidan skulle det praktiskt taget ha varit omöjligt att få en obegränsad försäkring som skulle täcka ett sådant ansvar. Sålunda ansågs en reell, fastän begränsad ersättning vara fördelaktigare för den som eventuellt lidit skada, jämfört med en teoretisk skyldighet för någon att stå för skadorna oberoende av deras storlek, i synnerhet när det då inte ansågs sannolikt att en sådan av skadornas belopp oberoende skadeståndsskyldighet skulle kunna förverkligas. Ansvarsbeloppet för en innehavare av en anläggning i respektive fördragsslutande stat bestäms med stöd av denna stats lagstiftning

oberoende av vilken fördragsslutande stats domstol som har jurisdiktion. Enligt Pariskonventionen skall ansvarsbeloppet i nationell lag fastställas till minst 15 miljoner särskilda dragningsrätter, vilket motsvarar ca 17 miljoner euro. Ansvarsbeloppet får dock alltid fastställas till ett ännu högre belopp.

Begränsningen av den tid inom vilken de som lidit skada måste väcka talan beror på att det inte har varit skäligen att kräva att försäkringsgivaren skall spara de medel som reserverats för ersättningen hur länge som helst. Den tid av tio år som gäller i vanliga fall valdes med tanke på både de skadelidandes och kärnkraftsproducenternas samt försäkringsbolagens intressen och dessutom för att rätten att väcka talan med anledning av skador som yppar sig efter en längre tid skulle kvarstå.

Skadeståndsprinciperna i Pariskonventionen avviker väsentligt från principerna i finsk skadeståndsrätt. Enligt sistnämnda principer skall den som lidit skada kunna påvisa att den uppkomna skadan härrör av någons uppsåtliga gärning eller vållande eller försumelse. Denna någon kan å sin sida åberopa att vållande saknas t.ex. för att leverantören gjort ett fel eller för att de anställda brutit mot föreskrifter. Enligt konventionella skadeståndsbestämmelser är ansvaret obegränsat och kräver inte någon obligatorisk försäkring eller någon annan ekonomisk säkerhet.

När det gäller transport av nukleära substanser innehåller Pariskonventionen bestämmelser vilka syftar till att förverkliga kanaliseringsprincipen vid transporter mellan fördragsslutande stater.

Vid transport av nukleära substanser från en nukleär anläggning i en fördragsslutande stat till en nukleär anläggning i en annan fördragsslutande stat är den avsändande anläggningen ansvarig för skador till följd av en nukleär olycka under transporten till dess att ansvaret har övertagits av den mottagande anläggningen med stöd av en skriftlig bestämmelse i ett avtal mellan anläggningarna som gäller detta eller, om en sådan bestämmelse saknas, till dess att den mottagande anläggningen fysiskt har övertagit de nukleära substanserna.

I konventionen finns närmare bestämmelser också för sådana fall då antingen den avsändande eller den mottagande anläggningen

inte omfattas av en fördragsslutande stats jurisdiktion samt för vissa andra specialfall.

I Pariskonventionen finns också bestämmelser som tillåter att ansvarighetsbeloppet i vissa fall sänks så att det understiger 15 miljoner särskilda dragningsrätter, dock inte till ett lägre belopp än 5 miljoner särskilda dragningsrätter.

Pariskonventionen tillämpas i regel då en nukleär olycka inträffat inom någon fördragsslutande parts område och nukleära skador på motsvarande sätt uppkommit inom någon fördragsslutande parts område. Enligt rådande tolkning tillämpas Pariskonventionen emellertid också då själva den nukleära olyckan inträffat på eller över det öppna havet och nukleära skador uppkommit inom en fördragsslutande parts område. Dessutom finns det ett undantag, enligt vilket en fördragsslutande part i nationell lag kan föreskriva att konventionen kan tillämpas om en nukleär anläggning som hör till den statens jurisdiktion är ansvarig för skadorna, även om den nukleära olyckan har inträffat eller skador till följd av den uppkommit i en icke fördragsslutande stat.

Eftersom följderna av en nukleär olycka kunde uppkomma i flera fördragsslutande stater och ersättningarna till de skadelidande skulle betalas från en och samma källa, var det naturligt att genom bestämmelser i konventionen se till att endast en fördragsslutande parts domstol skulle behandla alla ersättningsanspråk och således ha jurisdiktion. Jurisdiktion tillkommer domstolen i den stat inom vars område den nukleära olyckan inträffade och inte t.ex. domstolen i den stat där skador uppkommit. Konventionen innehåller bestämmelser om jurisdiktion också med tanke på sådana nukleära olyckor som inträffar utanför de fördragsslutande parternas områden eller på en plats som inte kan bestämmas med säkerhet eller annars så att det inte är möjligt att fastställa jurisdiktionen direkt enligt huvudregeln.

Tilläggskonventionen från Bryssel

I samband med beredningen av Pariskonventionen inleddes också förhandlingar om en sådan tilläggskonvention som skulle ålägga staterna att tillhandahålla mera medel för

de skadelidande om ersättningsbeloppen enligt Pariskonventionen skulle vara otillräckliga.

En konvention om detta kompletterande statliga ansvar färdigställdes i Bryssel 1963 och den trädde i kraft internationellt 1974. Tilläggskonventionen är öppen för alla stater som anslutit sig till Pariskonventionen. Finland tillträdde tilläggskonventionen 1977. Parter i tilläggskonventionen är över Finland, Belgien, Danmark, Frankrike, Italien, Nederländerna, Norge, Slovenien; Spanien; Storbritannien, Sverige och Tyskland. Konventionen har dessutom undertecknats av Luxemburg och Österrike.

Enligt tilläggskonventionen från Bryssel är det land där den ansvariga nukleära anläggningen finns, nedan värdstaten, skyldigt att upp till 175 miljoner särskilda dragningsrätter (ca 204 miljoner euro) ersätta skador vilka uppkommit inom områden tillhörande de stater som anslutit sig till tilläggskonventionen eller vilka annars yppat sig hos medborgare i en sådan stat, när skadorna överstiger anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp. Världstatens ansvarsbelopp betalas av allmänna medel, som alltså tillhandahålls av det land där anläggningen finns. Tilläggskonventionen tillåter att anläggningsinnehavarens ansvar fastställs till ett så högt belopp att det också täcker värdstatens ansvar.

Tilläggskonventionen från Bryssel innehåller dessutom ett ansvarsbelopp i tredje skedet så att de stater som anslutit sig till tilläggskonventionen tillsammans ersätter skador ännu mellan 175 och 300 miljoner särskilda dragningsrätter (204—350 miljoner euro). Dessa medel tillhandahålls av skadeståndssammanslutningen enligt särskilda fördelningsgrunder som fastställs i konventionen. Fördelningsgrunderna är bruttonationalprodukt och installerad kärnkrafteffekt. Enligt OECD:s beräkningar de senaste åren har Finlands andel av det här avsedda ersättningsbeloppet varit något under 2 %.

Eftersom tilläggskonventionen från Bryssel till sin natur är en komplettering av Pariskonventionen, tillämpas den bara när också Pariskonventionen i enskilda fall är tillämplig. Sålunda kan en stat inte ansluta sig till eller förbli ansluten till tilläggskonventionen utan att vara fördragsslutande part i Paris-

konventionen. Å andra sidan gäller bestämmelserna i Pariskonventionen skadestånd som betalas enligt tilläggskonventionen bara med sådana undantag som uttryckligen nämns i tilläggskonventionen. Således ersätts skadorna också vid tillämpningen av tilläggskonventionen med iakttagande av bl.a. principerna om strikt ansvar och kanaliserat ansvar.

Tillämpningsområdet för tilläggskonventionen från Bryssel är mera begränsat än för Pariskonventionen, eftersom tilläggskonventionen inte ens valbart gäller nukleära olyckor inom en sådan stat som inte tillträtt tilläggskonventionen och inte heller skador som härrör från en sådan olycka, även om den stat inom vars område skadan uppkommit har tillträtt Pariskonventionen. I tilläggskonventionen finns ytterligare vissa begränsningar angående ersättning för sådana skador som uppkommit på eller över öppet hav.

I tilläggskonventionen från Bryssel förskrivs att staten i nationell lag kan ges möjlighet att genom att utöva regressrätt av anläggningsinnehavaren återkräva ersättningar som staten betalat i egenskap av värdstat eller som skadeståndssammanslutningen betalat, om skadan orsakats av anläggningsinnehavaren genom vållande.

Ovan nämnda bestämmelse i konventionen har ansetts innebära att regressrätten enligt tilläggskonventionen inte kan utsträckas till anläggningsinnehavaren i andra fall.

1.3. Atomansvarighetslagens huvudsakliga innehåll

Finland anslöt sig till ovan nämnda konventioner vid olika tidpunkter och de till största delen tvingande bestämmelserna i dem införlivades med den nationella lagstiftningen stegvis på motsvarande sätt 1972 och 1977.

Enligt bestämmelserna i konventionerna togs i lagen in principen om kanalisering av ansvaret, principen om strikt ansvar, principen om begränsat ansvar samt skyldighet för anläggningsinnehavaren att ta försäkring eller ställa annan ekonomisk säkerhet för sitt ansvarsbelopp. Som en finländsk anläggningsinnehavares ansvarsbelopp fastställdes ursprungligen 42 miljoner mark med iaktta-

gande av den dåvarande nivån i Danmark och Sverige.

Enligt Pariskonventionen tillåts att i nationell lagstiftning införs ett mera omfattande geografiskt tillämpningsområde än det som bestämmelserna i konventionen avser. Därför gick Finland, på samma sätt som de övriga nordiska länderna, till väga så att lagen tillämpas också i sådana situationer då en finländsk anläggningsinnehavare i princip skulle vara ansvarig, men skadorna uppkommer helt eller delvis i en stat som inte har anslutit sig till Pariskonventionen. Som en helt separat fråga måste sådana fall behandlas då skador uppkommer i en stat som inte har anslutit sig till Pariskonventionen utan i stället har anslutit sig till Wienkonventionen. Med stöd av det s.k. gemensamma Wienprotokollet utsträcker de stater som är anslutna till sistnämnda konvention sina ersättningsförmåner till de stater som är anslutna till Pariskonventionen och dessa på motsvarande sätt sina förmåner till de stater som är anslutna till Wienkonventionen.

I Pariskonventionen lämnas frågan om i vilken omfattning ansvarsbestämmelserna gäller andra skador än person- och sakskador beroende av nationell lag. I lagen uttrycks saken genom en hänvisning till gällande allmänna skadeståndsgrunder. Sålunda ersätts t.ex. rena förmögenhetsskador i Finland utgående från skadeståndslagen och rättspraxis.

När det gäller transporter innebär de tvingande bestämmelserna i konventionen sådana de införts i lagen att ansvaret i princip har kanaliserats till innehavaren av den atomanläggning från vilken atomsubstans sänds till en annan atomanläggning. Vid transporter mellan anläggningar som finns i de fördragslutande staterna till Pariskonventionen övertas ansvaret av mottagaren i första hand vid den tidpunkt som parterna skriftligen har kommit överens om. Om något särskilt inte har avtalats om saken övergår ansvaret vid den tidpunkt då den mottagande anläggningen övertar atomsubstansen. I lagen finns specialbestämmelser med tanke på sådana fall då någondera anläggningen finns i en stat som inte är ansluten till konventionen eller då transporten inte sker mellan anläggningar.

Eftersom flera internationella avtal var i kraft inom transportbranschen då Pariskon-

ventionen utarbetades och ansvaret i dem främst riktade sig mot fraktföraren, ansåg man det nödvändigt att låta dessa avtal kvarstå oförändrade och uttryckligen hänvisa till dem. Samtidigt togs dock i lagen in en bestämmelse som finns i konventionen och enligt vilken fraktföraren i sådana fall har regressrätt mot anläggningsinnehavaren, om skadeståndstalan med framgång förts mot fraktföraren då skadan inträffat. Det föreskrivs också uttryckligen att fraktföraren har motsvarande regressrätt i vissa fall som avses i lufttransportlagen (387/1986).

Enligt atomansvarighetslagen tillåts att försäkring tas så att den täcker ansvarsbeloppet för varje eventuellt skadefall, dvs. ”försäkring per atomolycka”. Av motiveringen till Pariskonventionen framgår att försäkring också kan tas för anläggningen under en bestämd tidsperiod, dvs. ”begränsning per anläggning”. I praktiken har försäkring enligt det förstnämnda alternativet inte funnits att tillgå och därför tillåter lagen det senare alternativet, dock under förutsättning att försäkringsbeloppet i detta fall skall vara en femtedel större än anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp.

I ansvarsbeloppet inräknas inte ränta eller ersättning för rättegångskostnader. De ingår således inte heller i försäkringsbeloppet och därför svarar anläggningsinnehavaren särskilt för dem. I praktiken har en klausul som gäller ersättning av dem innefattats i försäkringsavtalet.

Enligt Pariskonventionen preskriberas rätten till ersättning om talan inte har väckts inom tio år från dagen för den nukleära olyckan. I konventionen tillåts dock att en längre preskriptionstid fastställs i lag i den stat där anläggningen är belägen, om staten i fråga har sett till att det finns täckning för ansvaret också i sådana fall. Förlängningen får dock inte inverka på den rätt till ersättning som tillkommer en person som har väckt talan om ersättning för personskada innan nämnda tid av tio år gått ut.

I atomansvarighetslagen föreskrivs på det sätt som Pariskonventionen tillåter om en särskild tid av minst tre år för anmälan av ersättningsanspråk, räknat från den dag då den skadelidande fick eller med iakttagande av skäligen aktsamhet bort få kännedom om ska-

dan och om den för skadan ansvariga anläggningsinnehavaren.

För den händelse att personskada yppar sig först efter det att anläggningsinnehavarens ansvarighet redan har upphört togs i lagen in en bestämmelse enligt vilken ersättning betalas av statsmedel förutsatt att en längre tid än 30 år inte har förflutit sedan atomolyckan. Ersättning av statsmedel kan erhållas även om personskada yppat sig medan anläggningsinnehavaren ännu är ansvarig, men den skadelidande haft någon godtagbar ursäkt för att han försuttit tidsfristen.

Enligt konventionen kan skadeståndstalan riktas mot anläggningsinnehavaren eller direkt mot försäkringsgivaren. En fördragslutande part är skyldig att se till att anläggningsinnehavaren har behövlig försäkring eller annan ekonomisk säkerhet för täckande av ansvarsbeloppet. Konventionen lämnar i någon mån rum för tolkning när det gäller följderna av att denna skyldighet försummas. Atomansvarighetslagen utgår i varje fall från att ersättning betalas av statsmedel, om den som har rätt till ersättning visar att han inte kunnat få ut ersättningen av försäkringsgivaren.

I lagen togs också in bestämmelser om hur man i Finland skall handla i sådana fall då skador uppkommer här och den ansvariga anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp enligt Pariskonventionen inte förslår till full ersättning för dem och tilläggskonventionen inte heller är tillämplig. I sådana fall betalas ersättning av statsmedel enligt grunder som fastställs av statsrådet sedan riksdagen givit sitt samtycke därtill. Tillämpning av tilläggskonventionen förutsätter alltid att Pariskonventionen är tillämplig, men tilläggskonventionen tillämpas inte i alla sådana fall där Pariskonventionen är tillämplig. Detta beror på att alla parter i Pariskonventionen inte är anslutna till tilläggskonventionen.

Enligt atomansvarighetslagen betalas ersättning enligt tilläggskonventionen av statsmedel. Att skadeståndssammanslutningen enligt det som anges ovan i den punkt där tilläggskonventionen från Bryssel behandlas i vissa fall betalar en del av denna ersättning framgår endast indirekt av lagtexten. Till den del skadeståndssammanslutningen är skyldig att ersätta skador, tas dessa ersättningsbelopp

ut hos skadeståndssammanslutningen till finska staten i enlighet med tilläggskonventionen.

En finländsk anläggningsinnehavares ansvarsbelopp

Kärnsäkerhet och följder av olyckor

Allmänna bestämmelser om användningen av kärnenergi finns i kärnenergilagstiftningen. Enligt 6 § i kärnenergilagen (990/1987) skall användningen av kärnenergi vara säker och får inte orsaka skada på människor, miljö eller egendom. Den som erhållit tillstånd att använda kärnenergi är skyldig att sörja för säkerheten. Tillståndshavaren skall också sörja för sådana skydds- och beredskapsarrangemang samt andra sådana arrangemang för begränsning av kärnsador som inte ankommer på myndigheterna.

Tillståndshavaren skall också sörja för att alla avfallshanteringsåtgärder som gäller kärnavfall som uppkommer till följd av verksamheten vidtas och göra vederbörliga förberedelser för åtgärderna samt svara för kostnaderna för dem.

För uppförande av en kärnanläggning krävs utöver ett principbeslut särskilda tillstånd att uppföra och driva anläggningen, vilka beviljas av statsrådet.

Strålsäkerhetscentralen är den myndighet som utövar tillsyn över säkerheten vid användning av kärnenergi. Strålsäkerhetscentralen skall dessutom sörja för övervakningen av skydds- och beredskapsarrangemangen samt utöva sådan tillsyn över användningen av kärnenergi som behövs för att förhindra spridning av kärnvapen. Strålsäkerhetscentralen granskar de planer som gäller en kärnanläggning och gör säkerhetsbedömningar av anläggningen. Planer som gäller system, konstruktioner och komponenter som är viktiga för anläggningens säkerhet granskas också. Under uppförandet av anläggningen övervakar strålsäkerhetscentralen i detalj tillverkning, montering och ibruktagande av systemen, konstruktionerna och komponenterna. Strålsäkerhetscentralen övervakar dessutom på ett mångsidigt sätt anläggningens drift.

Med stöd av 81 § i kärnenergilagen har

statsrådet utfärdat allmänna föreskrifter om säkerheten samt skydds- och beredskapsarrangemang vid kärnkraftverk och anläggningar för slutförvar av kärnavfall. Säkerhetskrav som preciserar dessa föreskrifter anges i de YVL-direktiv som strålsäkerhetscentralen publicerar.

En förutsättning för användning av kärnenergi är att säkerheten ombesörjs både vid normal drift och i samband med störningar. För säkerställande av kärnsäkerheten används mångdubbla skydds nivåer.

Den första nivån är förebyggande. Syftet är att förhindra avvikelser från anläggningens normala driftläge med hjälp av högklassig planering och drift. Vid planering, tillverkning, montering och service av viktiga komponenter tillämpas höga kvalitetskrav och tillräckliga säkerhetsmarginaler. Strävan är dessutom att vid planeringen använda naturligt stabila lösningar som korregerar onormala förhållanden. I synnerhet reaktorn planeras så att naturliga återkopplingar strävar efter att förhindra att reaktorns effekt ökar okontrollerbart. För uppnående av en hög nivå på driften fästs särskild uppmärksamhet vid driftpersonalens kompetens och arbetsmetoder.

Även om höga kvalitetskrav ställs på planeringen och driften av anläggningarna, kan driftstörningar och olyckor ändå uppkomma. Med tanke på dem förses kärnkraftverken med system som upptäcker störningar och förhindrar att de utvecklas till allvarliga olyckor. Med dessa system säkerställs särskilt att reaktorn stoppas och kyls samt att resteffekten avlägsnas.

Den tredje nivån är lindrande av följderna. Om en olyckas framskridande inte kan förhindras, kan dock följderna av den lindras. En effektiv reaktorinneslutning är i detta avseende ytterst viktig.

För att spridning av radioaktiva ämnen till omgivningen skall förhindras används mångdubbla hinder. Det första hindret är själva kärnbränslet. Under normal drift är största delen av fissionsprodukterna i fast form och bundna till bränslematerialet. En liten del av fissionsprodukterna i gasform frigörs dock inne i bränslestaven. Det andra hindret för spridningen är reaktorns kylkrets, från vilken radioaktiva ämnen avlägsnas under kontroll.

Det tredje hindret för spridningen är reaktorinneslutningen, som tål tryck och inte släpper genom gaser, och den yttre skyddskonstruktionen kring den, dvs. reaktorbyggnaden.

Kärnkraftverkets säkerhetssystem består av flera parallella delsystem som kan ersätta varandra. Systemet kan bestå t.ex. av fyra delsystem av vilka två räcker till för att genomföra den säkerhetsfunktion som krävs. De parallella delsystemen placeras så att det är osannolikt att de kan skadas samtidigt t.ex. vid eldsvåda eller översvämning. Dessutom används system som grundar sig på olika funktionsprinciper.

För säkerställande av kärnsäkerheten har man i Finland antagit den principen att uppfyllandet av de uppställda kraven endast är en nödvändig miniminivå. Kärnkraftverkets säkerhet måste utvecklas under hela dess livslängd med beaktande av erfarenheterna av anläggningens drift och internationella erfarenheter, resultatet av säkerhetsforskningen samt de möjligheter som den tekniska utvecklingen medför. Denna princip kallas också SAHARA-principen (Safety As High As Reasonably Achievable).

I praktiken innebär SAHARA-principen att sådana ändringar som är praktiskt möjliga och rationellt motiverbara görs vid kärnkraftverken för förbättrande av säkerheten vid dem. Vid anläggningarna i Finland görs därför ett flertal olika ändringsarbeten årligen. I synnerhet vid anläggningen i Lovisa har omfattande ändringar gjorts efter det att den togs i bruk 1977.

Det har fastställts gränser för den strålning som de anställda vid kärnkraftverken får exponeras för. Det räcker dock inte enbart med att dessa gränsvärden underskrids, utan strålningsexponeringen måste hållas så låg som praktiskt är möjligt (ALARA-principen, As Low As Reasonably Achievable).

I kärnkraftverkens omgivning genomförs ett mångsidigt strålövervakningsprogram. Resultaten av det verifierar uppgifterna om de utsläpp av radioaktiva ämnen som uppmätts i själva anläggningen.

Uppfyllandet av säkerhetskraven skall visas med hjälp av experimentella och beräkningsmässiga metoder. Å ena sidan behövs s.k. deterministiska olycksanalyser där resultaten med betryggande marginal skall vara

mindre gynnsamma än de resultat som kan anses vara de mest sannolika. Å andra sidan behövs sannolikhetsbaserade analyser där riskerna för att fel och störningar kan uppstå vid anläggningen samt sannolikheten för att sådana uppstår systematiskt gås igenom. Genom att de härav härledda händelsekedjorna och sannolikheten för dem kopplas ihop kan man t.ex. få sannolikheten för att reaktorhärden skall skadas. Detaljerade krav för analyserna anges i YVL-direktiven.

En tillförlitlig kylning av reaktorn i alla förhållanden garanterar att någon med tanke på säkerheten betydande mängd radioaktiva ämnen inte sprids från kärnkraftverket till omgivningen. I olyckssituationer kan utsläpp dock förekomma. Målet är att förhindra stora utsläpp av radioaktiva ämnen till omgivningen, även om reaktorn skulle få stora skador. Även om risken för stora utsläpp av radioaktiva ämnen är mycket liten, kan den inte uteslutas helt.

De följder som en olycka har för omgivningen är i hög grad beroende av typen av olycka, åtgärderna för att hålla olyckan under kontroll, mängden radioaktiva ämnen som sprids, väderleksförhållandena samt beredskaps- och räddningsåtgärderna. Därför är det inte heller möjligt att entydigt räkna ut följdernas kostnadsverkningar. Huruvida åtgärder som senare anses nödvändiga efter olyckan inverkar också i hög grad på kostnaderna.

Vid Three Mile Island-olyckan i Förenta staterna (Harrisburg, Pennsylvania) 1979 förblev anläggningens reaktorinneslutning intakt och radioaktiva ämnen spreds inte till omgivningen. Till följd av olyckan har försäkringsgivarna betalat ca 70 miljoner dollar i ersättningar för företags och medborgares ekonomiska förluster.

Den kärnolycka som haft de allra allvarligaste följderna var kärnolyckan i Tjernobyl, i dåvarande Sovjetunionen, 1986. När det gäller säkerhetsegenskaperna avvek kärnanläggningen i Tjernobyl väsentligt från de anläggningar som är i drift i västländerna.

Uppskattningarna av de skador som olyckan orsakade varierar betydligt, men t.ex. i en rapport som gjorts på uppdrag av FN (The Human Consequences of the Chernobyl Nuclear Accident; 25 January 2002) konstateras

att Sovjetunionen enligt vissa källor använde 18 miljarder US-dollar 1986—1991 för lindrande av följderna av olyckan. I rapporten konstateras också att de ekonomiska förlusterna inte kan fastställas exakt, men t.ex. Vitryssland har lagt fram en uppskattning enligt vilken förlusternas sammanlagda belopp skulle stiga till ca 235 miljarder US-dollar fram till 2016. Likaså skall regeringen i Ukraina ha uppskattat förlusterna 1986—2000 till ca 148 miljarder US-dollar.

I FN:s rapport konstateras att ovan nämnda siffrors riktighet kan ifrågasättas av flera orsaker och att lindrandet av följderna av olyckan dessutom kunde ha skett på ett betydligt kostnadseffektivare sätt. Trots dessa reservationer är det klart att de ekonomiska skadorna har varit enorma.

I Tokaimura i Japan inträffade 1999 en olycka där två av de anställda vid anläggningen omkom. Anläggningen var en anläggning för tillverkning av kärnbränsle som var i provdrift. Radioaktiva ämnen spreds inte utanför anläggningen i Tokaimura, men till följd av olyckan betalade anläggningsinnehavaren ca 115 miljoner euro i ersättningar.

Ansvarsbeloppets utveckling i Finland

Då Finland anslöt sig till systemet enligt Pariskonventionen 1972 föreskrevs i konventionen att ansvaret för innehavaren av en nukleär anläggning i regel är begränsat till det riktgivande belopp som anges i konventionen. I nationell lag kunde ansvaret fastställas också till ett större belopp. Det var också möjligt att fastställa ett lägre ansvarsbelopp än det riktgivande med beaktande av anläggningsinnehavarens möjlighet att få försäkring eller annan ekonomisk säkerhet. Inte heller i sådana fall fick ansvarsbeloppet fastställas till ett mindre belopp än en tredjedel av det riktgivande beloppet.

Då Finland anslöt sig var det riktgivande ansvarsbeloppet i Pariskonventionen fastställt till 15 miljoner betalningsenheter. En betalningsenhets värde definierades då via guldets värde. Tillsammans med de övriga nordiska länderna avtalade Finland då att ansvarsbeloppet skulle fastställas så att det motsvarade ca 10 miljoner betalningsenheter.

I enlighet härmed fastställdes en finländsk anläggningsinnehavares ansvarsbelopp till 42 miljoner mark i atomansvarighetslagen. Samtidigt fick statsrådet rätt att "med hänsyn till anläggningens storlek eller art, omfattningen av transporten eller andra på saken inverkan omständigheter" fastställa ett lägre ansvarsbelopp, dock inte till ett mindre belopp än 21 miljoner mark.

År 1982 antogs i Pariskonventionen som betalningsenhet den särskilda dragningsrätt (Special Drawing Right) som används av Internationella Valutafonden, men ansvarets riktgivande belopp bibehölls annars oförändrat. Möjligheten att i nationell lag anta ett lägre ansvarsbelopp utvidgades till att omfatta också sådana fall då atomanläggningens art eller arten av den atoms substans som skall transporteras och de sannolika följderna av en atomolycka ger anledning till det. Inte heller i dessa fall fick ansvarsbeloppet fastställas till ett mindre belopp än 5 miljoner särskilda dragningsrätter.

När dessa ändringar sattes i kraft i Finland beslöt man att i den nationella lagen övergå från finska mark till särskilda dragningsrätter och som anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp fastställdes 100 miljoner särskilda dragningsrätter. Samtidigt fastställdes minimibeloppet för ansvaret i ovan beskrivna undantagsfall till 5 miljoner särskilda dragningsrätter. Dessa ändringar trädde i kraft 1990 då värdet av en särskild dragningsrätt var ca 5,70 mark.

Atomansvarighetslagen ändrades följande gång 1994 då ansvarsbeloppet för en finländsk anläggningsinnehavare höjdes från 100 miljoner särskilda dragningsrätter till 150 miljoner särskilda dragningsrätter. Då dessa reformer trädde i kraft 1995 var värdet av en särskild dragningsrätt ca 8,0 mark. Inom OECD hade man då länge förhandlat om ändringar av Pariskonventionen och nått förhandlingsresultat nästan om alla övriga delar utom det riktgivande ansvarsbeloppet för en anläggningsinnehavare. Eftersom man inte kunde nå enighet om en höjning av det, kvarstod det fortsättningsvis på nuvarande 15 miljoner särskilda dragningsrätter. Inom OECD lyckades man dock få till stånd en rekommendation, enligt vilken ansvarsbeloppet i nationell lag bör fastställas till minst

150 miljoner särskilda dragningsrätter.

Likaså på rekommendation av OECD togs då i atomansvarighetslagen in en bestämmelse enligt vilken anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp genom förordning, på grunder som närmare anges i den, kunde höjas till högst ett lika stort belopp som finska statens ansvar enligt tilläggskonventionen. Finska statens ovan nämnda ansvar var då 175 miljoner särskilda dragningsrätter, och efter det att anläggningsinnehavarens ansvar stigit till 150 miljoner särskilda dragningsrätter skulle finska staten svara för följderna av en storolycka till ett belopp av 25 miljoner särskilda dragningsrätter. Också detta statliga ansvar slopades då anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp genom förordning höjdes till 175 miljoner särskilda dragningsrätter vid ingången av 1999.

Anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp uppgår således nu till ovan nämnda 175 miljoner särskilda dragningsrätter (ca 204 miljoner euro) och det kan inte längre höjas med stöd av det bemyndigande som nu finns i lagen.

1.4. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

Inledning

I de stater som är anslutna till Pariskonventionen bygger atomansvarighetssystemet naturligtvis på samma grundläggande principer. Likaså har de stater som är anslutna till Wienkonventionen ett likadant atomansvarighetssystem, som till väsentliga delar också är likadant som systemet i de stater som är anslutna till Pariskonventionen. Skillnader förekommer närmast i fråga om anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp och vad som enligt respektive stats rätt hänförs till skador som skall ersättas.

Fördragen om upprättande av Europeiska gemenskaperna innehåller inga bestämmelser genom vilka Europeiska gemenskapernas behörighet skulle omfatta ersättningsansvar för atomskador. Således har Europeiska gemenskapen inte antagit någon egentlig lagstiftning om saken. Europeiska gemenskapens kommission har 1965—1966 givit medlemsstaterna rekommendationer om det nationella

genomförandet av Pariskonventionen och tilläggskonventionen.

Av de stater som anslutit sig till Europeiska unionen före den 1 maj 2004 är endast Luxemburg, Irland och Österrike inte anslutna till konventionerna på atomansvarighetens område, även om Österrike och Luxemburg har undertecknat Pariskonventionen. Av de nya medlemsstaterna har endast Slovenien anslutit sig till Pariskonventionen.

I Finlands närområden är situationen den att Sverige, Danmark och Norge liksom Finland är anslutna till Pariskonventionen och de baltiska staterna samt Polen till Wienkonventionen. Däremot är Ryssland inte ansluten till konventionerna på området, även om Ryssland har undertecknat Wienkonventionen 1996 men trots förväntningarna ännu inte ratificerat den.

Atomansvarighetssystemet i vissa andra stater

Systemet i *Förenta Staterna* grundar sig på en lag (Price-Anderson Act) som ursprungligen stiftades 1957 och har ändrats då och då.

Enligt detta system skall eventuella skadestånd i första hand betalas ur den försäkring som varje anläggningsinnehavare skall ha. Det ansvarsbelopp som skall försäkras är beroende av anläggningens storlek och art. För anläggningar i kommersiell drift är ansvarsbeloppet för närvarande 300 miljoner dollar. Dessa anläggningar skall dessutom ha arrangemang som myndigheten har godkänt och med stöd av vilka skador till följd av kärnkraftsolyckor med synnerligen allvarliga följder (Extraordinary Nuclear Occurrence, nedan ENO) ersätts till ett belopp av högst 98,5 miljoner dollar per varje annan reaktor som är i drift i USA. Om 105 reaktorer skulle vara i drift erhålls således 10,34 miljarder dollar för betalning av ersättningar utöver försäkringsersättningen, dvs. sammanlagt ca 10,64 miljarder dollar, som utgör tak för ansvarstäckningen. Hos anläggningsinnehavaren kan högst 10 miljoner dollar per reaktor tas ut årligen.

Systemet grundar sig på s.k. ekonomisk kanalisering, varvid frågan om mot vem skadeståndstalan i första hand skall riktas blir beroende av respektive delstats lagstiftning.

Talan kan således i princip riktas mot vilken instans som helst som står i avtalsförhållande till den kärnanläggning som orsakat skadan, t.ex. leverantörer, serviceföretag eller transportföretag. Ersättning betalas dock i sista hand ur anläggningsinnehavarens försäkring, som kompletteras av de övriga anläggningarnas betalningar som också de i praktiken är försäkrade.

Skadeståndsskyldigheten är i princip inte strikt ansvar som är oberoende av vållande, utan den bestäms enligt lagstiftningen i respektive delstat. Om en olycka enligt myndigheternas beslut till sin art är ENO, tillämpas särskilda bestämmelser till följd av vilka befrielsegrunderna enligt lagen i delstaten faller bort och ansvaret blir strikt ansvar.

Som skadestånd skall betalas ersättning för person- och sakskador samt skador som orsakats befolkningen till följd av evakuering på förordnande av myndigheterna. Miljöskador ersätts inte ur försäkringen, men däremot kan delstaterna få ersättning för sådana skador av federationen.

Rättegångskostnader och administrativa kostnader ingår i försäkringstäckningen.

Några allmänna preskriptionstider har inte fastställts, men talan skall väckas inom tre år från det att skadan och dess koppling till olyckan konstaterades, vid äventyr att den skadelidande inte längre kan åberopa att de grunder som annars skulle befria anläggningsinnehavaren från ansvar har fallit bort.

Om det är uppenbart att skadorna överskrider det belopp som kan ersättas med ovan beskrivna arrangemang, skall USA:s kongress vidta åtgärder för att full och direkt ersättning skall kunna betalas. Det är dock i varje fall kongressen som har prövningsrätt när det t.ex. gäller anvisande av nödvändiga anslag för detta.

Enligt lagstiftningen i *Schweiz* från 1983 har ansvaret, som är strikt ansvar och obegränsat, kanaliserats till anläggningsinnehavaren. Ansvaret täcks i första hand av anläggningsinnehavarens obligatoriska försäk-

ring, som uppgår till 1 000 miljoner schweiziska franc (ca 658 miljoner euro). Om skadorna överskrider det försäkrade beloppet, svarar anläggningsinnehavaren för dem med sin egendom eftersom anläggningsinnehavarens ansvar är obegränsat.

Schweiziska edsförbundet svarar för skador upp till 1 000 miljoner franc, om det förblir okänt vem som orsakat skadan, gällande försäkring inte finns, försäkringsgivaren är insolvent eller skadan yppar sig först efter en preskriptionstid av 30 år.

Med avvikelse från atomansvarighetskonventionerna är också skador som orsakats av undanmanövrar eller andra åtgärder som vidtagits på rekommendation av myndigheterna för undvikande eller lindrande av en hotande olycka sådana skador som skall ersättas enligt schweizisk lag.

Jurisdiktionen har ordnats så att det finns en behörig domstol i varje kanton. Skadeståndstalan skall väckas inom tre år från det skadan upptäcktes och inom 30 år från kärnkraftsolyckan.

Schweiz har undertecknat såväl Pariskonventionen som tilläggskonventionen och överväger ratificering av dem.

Atomansvarighetslagstiftningen i *Japan* härstammar från 1960-talet och bygger på kanalisering av ansvaret och principen om strikt ansvar för anläggningsinnehavaren. Ansvaret är obegränsat. Anläggningsinnehavaren skall ha en försäkring, vars belopp varierar beroende på typen av anläggning. Som högst är försäkringsbeloppet 60 miljarder yen (ca 435 miljoner euro). Detta belopp gäller såväl kommersiella reaktorer som avfallshanteringsanläggningar. Bestämmelser som avviker från allmän skadeståndsrätt finns inte. Lagstiftningen ändrades senast efter olyckan vid anläggningen för tillverkning av kärnbränsle i Tokaimura. I lagstiftningen togs då in en bestämmelse enligt vilken parlamentet vid behov kan besluta om ersättningar som skall betalas av statsmedel.

Tabell. Anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp i vissa länder

*	Kommersiella reaktorer **		Anläggningsinnehavarens ansvar M€	Försäkring eller annan ekonomisk säkerhet som avviker från ansvaret
Stater anslutna till Pariskonventionen	4 11 - - 7 59 33 1 19 - 1 9 - - -	Finland Sverige Danmark Norge Belgien Frankrike Storbritannien Slovenien Tyskland Italien Holland Spanien Grekland Portugal Turkiet	204 349 69 69 285 87 201 174 obegränsat 3 326 145 - - -	2,5 mrd €
Stater anslutna till Wienkonventionen	4 4 - 6 14 2 -	Republiken Tjeckien Ungern Polen Republiken Slovakien Ukraina Litauen	179 116 174 47 174 1 117	658 M€ 435 M€
Övriga	5 54 14 16 105	Lettland Schweiz Japan Kanada Republiken Korea USA	obegränsat obegränsat 44 349 300,0 M\$	10,34 mrd \$

* uppgifterna grundar sig på valutakurserna den 11 november 2004

** omfattar inte forskningsreaktorer och reaktorer i militär drift

2. Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1. Målsättning

Syftet med denna proposition är att skapa förutsättningar för ratificering av de protokoll som förhandlats fram inom OECD och som syftar till att ändra Pariskonventionen (Protokoll om ändring av den i Paris den 29 juli 1960 ingångna konventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982) och tilläggskonventionen från Bryssel (Protokoll om ändring av konventionen av den 31 januari 1963 utgörande tillägg till Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982).

År 1997 upprättades två andra viktiga fördrag inom Internationella atomenergiorganet (IAEA): Protokoll om ändring av Wienkonventionen samt Konventionen om supplerande ersättning för atomskada.

Av parterna i Pariskonventionen har Finland, Sverige, Norge, Danmark, Tyskland, Italien och Nederländerna redan ratificerat det gemensamma Wienprotokoll som nämns ovan i punkt 1.1. och genom det har ersättningsförmånerna enligt Wienkonventionen utsträckt till att omfatta dessa stater. Eftersom det är sannolikt att också de övriga parterna i Pariskonventionen kommer att ratificera det gemensamma Wienprotokollet, är det viktigt att Pariskonventionen och Wienkonventionen är så likartade som möjligt. Det ovan nämnda protokollet om ändring av Wienkonventionen, som nyligen trädde i kraft internationellt, innebär att Pariskonventionen och Wienkonventionen innehållsmässigt fjärmades från varandra. Därför tog parterna i Pariskonventionen som sitt mål att få bestämmelserna i konventionen så likartade som möjligt med bestämmelserna i den ändrade Wienkonventionen.

Bestämmelserna i den ändrade Wienkonventionen utgjorde samtidigt också grunden för bestämmelserna i den 1997 ingångna

konventionen om supplerande ersättning för atomskada, som nämns ovan. Denna konvention, som planerats bli en global konvention, har inte ännu trätt i kraft internationellt och ingen av parterna i Pariskonventionen har ratificerat den, men också för att denna möjlighet skall kvarstå är det viktigt för parterna i Pariskonventionen att bestämmelserna i den blir så likartade som möjligt med konventionen om supplerande ersättning för atomskada.

När förhandlingarna om ändring av den helhet som Pariskonventionen och tilläggskonventionen utgör inleddes, ansåg de fördragsslutande parterna utöver det som anges ovan att det system som Pariskonventionen och tilläggskonventionen utgör fortfarande var ett sunt och fungerande system i sig, men att det ytterligare borde förbättras. Det primära syftet med förbättringsförslagen är att garantera att en allt större grupp eventuella skadelidande skall omfattas av ersättningarna och att större belopp än tidigare skall stå till förfogande för dem. Ett syfte är också att utvidga området när det gäller skador som skall ersättas.

De fördragsslutande parterna har också som mål att i bestämmelserna i konventionen inkludera de beslut, tolkningar och rekommendationer gällande tillämpningen av konventionerna som OECD-rådet och OECD:s kärnenergiorgan (NEA) meddelat efter det att Pariskonventionen ändrades senast (1982), och att se till att bestämmelserna i Pariskonventionen och i tilläggskonventionen överensstämmer med varandra.

2.2. De viktigaste förslagen

Det mest betydande av de förslag som gäller Pariskonventionen är att minimibeloppet för anläggningsinnehavarens ansvar höjs från 15 miljoner särskilda dragningsrätter till 700 miljoner euro och att euro samtidigt införs som betalningsenhet i konventionen. Enligt det protokoll genom vilket Pariskonventionen ändras skall det fortsättningsvis vara möjligt att fastställa ansvarsbeloppet till ett lägre belopp än det ansvarsbelopp som gäller för konventionella nukleära anläggningar. För nukleära anläggningar som medför små risker skall ansvarsbeloppet dock inte kunna

vara lägre än 70 miljoner euro och för transporter av nukleära substanser inte lägre än 80 miljoner euro. I fråga om anläggningar som medför små risker har det i Finland inte funnits något behov av detta förfarande och därför föreslås det inte att det skall tas in i lagen. I transportfallen kan ett sådant behov förekomma, varför denna möjlighet föreslås kvarstå i lagen.

Enligt förslaget utvidgas också Pariskonventionens geografiska tillämpningsområde betydligt. Avsikten är att kravet på ömsesidighet skall tillämpas i så hög grad som möjligt i detta sammanhang och härmed eftersträvas att Finland skall bevilja ersättningsförmåner för skador som uppkommer i andra stater endast i samma omfattning som skador som uppkommer i Finland ersätts enligt dessa staters lagstiftning. Denna princip tillämpas naturligtvis inte på stater som inte har några nukleära anläggningar inom sitt område.

Det föreslås att euro skall användas som betalningsenhet också i tilläggskonventionen och att värdstatens ansvar samtidigt höjs väsentligt. För närvarande svarar värdstaten för det belopp med vilket skadorna överskrider det ansvar som fastställts för anläggningsinnehavaren i nationell lag, upp till 175 miljoner särskilda dragningsrätter (ca 204 miljoner euro). Som lägst kan anläggningsinnehavarens ansvar således vara 15 miljoner särskilda dragningsrätter (ca 17 miljoner euro), varvid värdstaten skall svara för 160 miljoner särskilda dragningsrätter (ca 186 miljoner euro). Då avsikten nu är att anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp skall fastställas till minst 700 miljoner euro och att det samtidigt skall bestämmas att värdstaten skall svara för skador som överstiger anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp, upp till 1 200 miljoner euro, innebär detta att värdstatens ansvar som mest stiger till 500 miljoner euro.

Avsikten är också att de ersättningar som skadeståndssammanslutningen betalar höjs så att den nuvarande ersättningen om högst 125 miljoner särskilda dragningsrätter (ca 145 miljoner euro) kan stiga till högst 300 miljoner euro.

Efter ändringarna av konventionen skulle ersättningarnas sammanlagda belopp således uppgå till 1 500 miljoner euro.

Avsikten är att Pariskonventionen fortfarande skall tillåta att anläggningsinnehavarens ansvar begränsas till ett visst belopp, och detta ansvar skall försäkras. Med stöd av en uttrycklig bestämmelse i konventionen kan ansvaret nu fastställas utan begränsningar, och av de fördragsslutande staterna har Tyskland redan tidigare gjort så.

Produktion av atomenergi kan redan anses som en etablerad industrigren i Finland. De orsaker som i tiden ansågs kräva att man, för att skydda utvecklingen av en bransch som då ännu var i ett tidigt utvecklingsstadium, avstod från principen om obegränsat ansvar, som är huvudregel inom skadeståndsrätten, är således inte längre aktuella.

I propositionen föreslås att atomansvarighetslagen ändras så att en finländsk anläggningsinnehavarens ansvar, med avvikelse från situationen i dag, skall vara obegränsat och att detta ansvar i första hand skall täckas med en ansvarsförsäkring enligt vilken skador till ett belopp av högst 700 miljoner euro betalas ur försäkringen. Försäkring kan fortfarande tas antingen så att försäkringsbeloppet täcker ansvarigheten för varje inträffande atomolycka upp till nämnda försäkringsbelopp eller så att försäkringen vid varje tidpunkt gäller för anläggningen till avtalat försäkringsbelopp.

Vid tillämpningen av det ersättningssystem som Pariskonventionen och tilläggskonventionen utgör skall den finska anläggningsinnehavaren med sin egendom svara för skador som överstiger de ersättningar som betalas ur anläggningsinnehavarens försäkring, med stöd av finska statens liksom också skadeståndssammanslutningens ersättningsskyldighet. Således skall de skadelidande vilka inte ur anläggningsinnehavarens försäkring eller som ersättning av finska staten eller av skadeståndssammanslutningen har kunnat få ut ersättning enligt atomansvarighetslagen för skador som de lidit i Finland vara berättigade till ersättning.

3. Propositionens konsekvenser

3.1. Ekonomiska konsekvenser

Propositionens ekonomiska konsekvenser riktar sig i form av stigande försäkringspre-

mier direkt mot innehavarna av atomanläggningarna, vilka i Finland är Fortum Power and Heat Oy samt Industrins Kraft Ab. Staten är inte försäkringsskyldig i fråga om den forskningsreaktor som Statens tekniska forskningscentral har i sin besittning.

I Finland har försäkringspremierna varit betydligt lägre än i Centraleuropa i allmänhet, och för närvarande har de inte någon större inverkan på priset på elektricitet som produceras med kärnenergi. Propositionen innebär att försäkringsbeloppet stiger till klart mer än det tredubbla och att det kvalitativa innehållet i försäkringen ändras. Dessa faktorer kan leda till en kännbar höjning av försäkringspremierna, men de kommer ändå inte heller i fortsättningen att belasta priset på elektricitet producerad med kärnkraft i någon högre grad.

Till följd av en atomolycka med synnerligen stora skadeverkningar skulle finska staten bli tvungen att ersätta atomskador som överskrider 700 miljoner euro, upp till 1 200 miljoner euro, dvs. i värsta fall till ett belopp av 500 miljoner euro.

Utöver ovan nämnda belopp tillkommer finska statens relativa andel av de belopp som skadeståndssammanslutningen skall ersätta. Finska statens andel enligt OECD:s beräkningar (ca 1,9 %) skulle nu innebära en ersättningsandel på ca 2,8 miljoner euro.

Den föreslagna ändringen av grunderna för bestämmande av ersättningsandelen för en enskild medlemsstat i skadeståndssammanslutningen så att den sammanlagda effekten av de atomreaktorer som är i drift i högre grad än nu skulle inverka höjande på ersättningsandelens belopp, skulle för Finlands del leda till en högre ersättningsandel än den nuvarande. Finlands ersättningsandel skulle uppskattningsvis vara ca 5,8 miljoner euro, om de nya bestämmelserna skulle tillämpas i dag.

3.2. Övriga konsekvenser

Propositionen innehåller inga sådana bestämmelser som skulle ha några andra konsekvenser för företagen än de som nämns ovan i punkt 3.1. och inte heller några konsekvenser i fråga om organisation eller personal.

Propositionen har inga direkta miljökonsekvenser, den inverkar inte på olika medborgargrupperns ställning eller på jämställdheten mellan kvinnor och män och den har inte heller några regionalpolitiska konsekvenser. Propositionen kan dock anses ha indirekta miljökonsekvenser, eftersom också kostnader för åtgärder i syfte att återställa miljöskador, ekonomiska förluster som orsakats av att miljö i betydande mån försämrats och kostnader för förebyggande åtgärder skall ersättas som atomskador. Då de medel som tillhandahålls för ersättande av skador ökar, räcker medel i högre grad till också för ersättande av dessa skador, vilket har liknande konsekvenser.

4. Beredningen av propositionen

4.1. Förhandlingarna om konventionerna

År 1998 inledde parterna i Pariskonventionen förhandlingar om ändring av konventionen. Efter ungefär två år av förhandlingar beslöt parterna i tilläggskonventionen, som alltså alla är anslutna till Pariskonventionen, att också tilläggskonventionen måste revideras redan av den orsaken att båda konventionerna måste kunna tillämpas samtidigt på ett överensstämmande sätt.

Med avvikelse från tidigare praxis förhandlade de fördragsslutande parterna i en grupp som bildats särskilt för detta ändamål och där inga andra parter var representerade. Denna procedur ansågs effektivare och snabbare än den praxis som följts tidigare då förhandlingarna fördes i en kommitté vid OECD:s kärnenergiorgan. Förhandlingsparterna beslöt dock hålla kommittén (Nuclear Law Committee) underrättad om hur förhandlingarna framskred. Kommittén och kärnenergiorganets styrelse (Steering Committee) fick också rapporter om saken regelbundet.

Förhandlingarna om konventionerna avslutades i februari 2002, då förhandlingsparterna godkände innehållet i protokollen om ändring av konventionerna, ett utkast till rekommendation av OECD-rådet om tillämpning av principen om ömsesidighet samt motiveringen till protokollen. Ungefär vid samma tidpunkt fäste Europeiska kommissionen förhandlingsparternas uppmärksamhet vid att

Europeiska gemenskapen med stöd av den s.k. Bryssel I-förordningen (Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.) hade fått exklusiv extern behörighet bl.a. i frågor som gäller en domstols jurisdiktion i sådana fall som artikel 13 i Pariskonventionen, som nu föreslås bli ändrad, gäller. Således hade medlemsstaterna i Europeiska unionen inte längre behörighet att avtala om saken med andra stater.

Sedan OECD:s kärnenergiorgans styrelse våren 2002 hade konstaterat att förhandlingarna om konventionerna avslutats uppmanade den förhandlingsparterna att förhandla om en snabb lösning på ovan beskrivna problem. Dessa förhandlingar, som fördes inom Europeiska unionen, ledde 2002 till ett resultat som i sak tillfredsställde alla parter i Pariskonventionen. Enligt det skulle Europeiska unionens råd bemyndiga unionens medlemsstater med undantag av Österrike, Irland och Luxemburg, som inte är anslutna till Pariskonventionen, att underteckna och godkänna eller godta protokollet om ändring av nämnda konvention i Europeiska gemenskapens intresse. Rådets beslut om undertecknandet antogs i slutet av 2003 (Europeiska unionens råds beslut 2003/882/EG av den 27 november 2003.) och rådets beslut om ratificering våren 2004 (Europeiska unionens råds beslut 2004/294/EG av den 8 mars 2004.).

Båda protokollen om ändring av konventionerna öppnades för undertecknande vid den konferens som OECD ordnade den 12 februari 2004, då Finland liksom de flesta andra fördragsslutande staterna undertecknade nämnda protokoll.

4.2. Beredningen av propositionen i Finland

Medan förhandlingarna om protokollen pågick har berörda myndigheter, kraftbolag och försäkringsgivare fått rapporter om förhandlingsläget och de har också givits tillfälle att framföra sina åsikter om förhandlingsmålen.

I slutskedet av förhandlingarna om konventionerna tillsatte handels- och industriministeriet en atomansvarighetskommission som fick i uppdrag att bedöma behoven av en re-

videring av det gällande atomansvarighetssystemet. Kommissionen skulle utreda om det gällande systemet med tanke på de grundläggande principerna är ett lämpligt och fungerande system samt vilka ändringar som borde göras i det med beaktande av Finlands ställning i det europeiska konventionssystemet.

Atomansvarighetskommissionen bestod av representanter för handels- och industriministeriet samt för utrikesministeriet, justitieministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, strålsäkerhetscentralen, Energibranschens Centralförbund rf Finergy och Finlands naturskyddsförbund rf. Under arbetets gång hörde kommissionen som sakkunniga bl.a. kärnkraftsbolagen Industrins Kraft Ab och Fortum Power and Heat Oy samt Finska atomförsäkringspoolen (numera Nordiska Kärnförsäkringspoolen) och Försäkringsinspektionen.

I det betänkande som blev klart den 31 december 2002 (handels- och industriministeriets arbetsgrupps och kommissionsrapporter 6/2003) ansåg kommissionen att atomansvarighetssystemet i Finland fortsättningsvis bör utvecklas som en del av det internationella avtalssystemet så att de ändringar i konventionerna som förhandlats fram sätts i kraft inntert i Finland så snart som möjligt efter det att texterna slutligen har godkänts.

Kommissionen föreslog att principen om anläggningsinnehavarens obegränsade ansvar skall införas i lagstiftningen i Finland. Till denna del innehöll betänkandet en avvikande åsikt av representanten för Energibranschens Centralförbund rf Finergy, enligt vilken obegränsad atomansvarighet inte i praktiken ger de skadelidande något extra ersättningsskydd utan i praktiken endast försämrar kärnkraftsbolagets kreditvärdighet och försäkringsbarhet och gör det mindre intressant på aktie- och finansmarknaden.

Kommissionen ansåg att det obegränsade ansvaret bör täckas med en försäkring som är begränsad till sitt belopp så att anläggningsinnehavaren som skydd för de skadelidande alltid skall teckna en försäkring på minst 700 miljoner euro. Världstatens ansvar bör täcka de skador som överstiger försäkringskyldighetens belopp till ett belopp av högst 500 miljoner euro. Enligt kommissionen bör

anläggningsinnehavarens försäkringsskyldighet höjas senare när den till buds stående försäkringskapaciteten tillåter det. Detta bör ske så att gränsen höjs stegvis uppåt så att anläggningsinnehavarens försäkring till slut helt täcker också den nämnda andelen av 500 miljoner euro. Kommissionen föreslog att möjligheterna att inom en nära framtid ta i bruk andra sätt som effektivt kunde komplettera försäkringsskyldigheten bör utredas i takt med den internationella utvecklingen.

Kommissionen föreslog också att tiderna för väckande av talan förlängs till 30 år när det gäller personskador och att begreppet skada utvidgas till att omfatta miljöskador samt lämpliga och med tanke på hotet rimliga förebyggande åtgärder också i sådana fall då någon atomolycka trots allt inte inträffar.

Kommissionen föreslog också att lagstiftningen görs klarare så att den hänvisning till allmänna skadeståndsgrunder som nu finns i lagen preciseras.

Kommissionen konstaterade att när det gäller ersättningar som en stat betalat i egenkap av värdstat kan staten med stöd av tilläggskonventionen utöva regressrätt mot anläggningsinnehavaren endast i sådana fall att skadan har orsakats av anläggningsinnehavaren genom vållande. Därför föreslog kommissionen att atomansvarighetslagen ändras så att statens regressrätt utvidgas på detta sätt.

Kommissionen konstaterade också att det av Pariskonventionen inte direkt kan härledas om ersättning för skador till följd av terroråd omfattas av konventionssystemet. Enligt kommissionen bör det därför utredas hur ersättning för skador som terroråd orsakar en atomanläggning kan införlivas i systemet till den del skadorna inte ännu hör till de skador som skall täckas av försäkringen.

Handels- och industriministeriet begärde utlåtande om undertecknandet av protokollen av utrikesministeriet, justitieministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, strålsäkerhetscentralen, Industrins Kraft Ab, Fortum Power and Heat Oy samt Nordiska Kärnforsäkringspoolen.

I sitt utlåtande ansåg Industrins Kraft Ab det oändamålsenligt att motsätta sig undertecknandet av protokollen, även om bolaget

ansåg att de åsikter som det framfört i det tidigare utlåtandet och osäkerheten om huruvida anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp på minst 700 miljoner euro kan försäkras skulle ge anledning till det. Bolaget ansåg dessutom att det inte finns orsak att införa obegränsat ansvar i Finland och inte heller att annars avvika från miniminivån enligt förhandlingsresultatet med OECD.

Fortum Power and Heat Oy konstaterade att förhandlingsresultatet i synnerhet när det gäller ansvarsbeloppet går längre än vad bolaget föreslagit i tidigare utlåtanden. Enligt bolaget finns det inte för tillfället sådana ansvarsförsäkringar på försäkringsmarknaden som ändringarna av konventionerna förutsätter. Bolaget ansåg dock att alternativet att underteckna konventionerna och sålunda vara med i det internationella samarbetet på området är bättre än alternativet att låta bli att underteckna dem.

Utrikesministeriet, justitieministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet och Nordiska Kärnforsäkringspoolen ansåg i sina utlåtanden att protokollen kan undertecknas. Strålsäkerhetscentralen understödde att protokollen undertecknas utan dröjsmål.

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid handels- och industriministeriet.

Utlåtande om utkastet till proposition har begärts av utrikesministeriet, justitieministeriet, finansministeriet, kommunikationsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, strålsäkerhetscentralen, Försäkringsinspektionen, Industrins Kraft Ab, Fortum Power and Heat Oy samt Nordiska Kärnforsäkringspoolen och dessutom av Energibranschens Centralförbund rf Finergy och Finlands naturskyddsförbund rf.

Både Fortum Power and Heat Oy (nedan Fortum) och Industrins Kraft Ab (nedan TVO) understödde i sina utlåtanden att atomansvarighetssystemet utvecklas i takt med den allmänna internationella utvecklingen. Också Energibranschens Centralförbund rf Finergy, Finlands naturskyddsförbund rf, utrikesministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet och strålsäkerhetscentralen ansåg att detta skulle vara bra.

Fortum, TVO och Energibranschens Centralförbund rf Finergy framhävde att ändringarna av atomansvarighetssystemet bör sättas i kraft samtidigt som i de övriga konventionsstaterna och att den obligatoriska försäkringsskyldigheten med tanke på verksamheten bör vara likadan som i de övriga länder som anslutit sig till konventionen både med hänsyn till ersättningsbelopp och med hänsyn till försäkringsvillkor. Dessa remissinstanser konstaterar att det med beaktande av de säkerhets- och kvalitetssystem som krävs av en atomanläggning och i synnerhet den säkerhetstillsyn som strålsäkerhetscentralen utövar i Finland inte finns verkliga grunder för att höja det sammanlagda beloppet för ansvarigheten ända upp till 1 500 miljoner euro, eftersom det ändå är fråga om att täcka den risk som återstår efter alla säkerhetsåtgärder. Remissinstanserna anser att de höjningar av ansvarighetsbeloppen som föreslås i protokollen, trots att de representerar internationell praxis, grundar sig på andra faktorer än atomsäkerhet och olycksfallsrisiker.

Fortum, TVO och Energibranschens Centralförbund rf Finergy anser också att sådana drag som avviker från den internationella huvudinriktningen, t.ex. obegränsat ansvar, inte bör införlivas i det finländska systemet. I praktiken ger obegränsat ansvar inte de skadelidande någon extra förmån, men kan i stället indirekt ha negativa verkningar. De finländska kraftbolagens verksamhet är kopplad till verksamheten på den internationella finansmarknaden och på den kan avvikelser från allmän internationell praxis vara ofördelaktiga. På den internationella placerings- och finansmarknaden kunde obegränsat ansvar anses otjänligt, eftersom det inte grundar sig på internationellt överenskommen praxis. Otjänligheten beror på den osäkerhet som obegränsat ansvar medför, vilket i sin tur kunde höja bl.a. finansieringskostnaderna. En sådan ersättningssituation är dessutom synnerligen osannolik. Därför bör den föreslagna bestämmelsen i 18 § 1 mom. strykas i propositionen. Social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet och Finlands naturskyddsförbund rf har understött en övergång till obegränsat ansvar.

Såväl Fortum som TVO och Energibrans-

schens Centralförbund rf Finergy har konstaterat att det är viktigt att det på den internationella försäkringsmarknaden finns kapacitet att täcka anläggningsinnehavarens försäkringsskyldighet och att 700 miljoner euro är mer än tillräckligt som försäkringsskyldighet. Därför är skyldigheten att teckna försäkring ("försäkring per anläggning") enligt lagens 24 § till ett belopp förhöjt med en femtedel, dvs. 840 miljoner euro, inte längre motiverad. För varje skada kvarstår ersättningstaket dock vid 700 miljoner euro. Enligt remissinstanserna finns motsvarande praxis för närvarande utöver i Finland endast i Sverige, och det är oklart om Sverige kommer att införa motsvarande praxis också i den nya lagstiftningen. Då försäkringsbeloppen nu mer än tredubblas jämfört med situationen i dag, får nämnda femtedel en mycket stor betydelse. Det är redan svårt att få ett atomförsäkringsbelopp på 700 miljoner euro på den internationella försäkringsmarknaden, och det lyckas endast om en stor grupp länder och försäkringstagare befinner sig i samma situation. Därför föreslår remissinstanserna att internationell praxis iakttas vid bestämmandet av försäkringsbehovet i praktiken och att kravet på en extra femtedel stryks. Detta försämrar inte ersättningstagarnas ställning.

Fortum, TVO och Energibranschens Centralförbund rf Finergy anser att en förlängning av tiden för väckande av talan till 30 år när det gäller personskador delvis är onödig, även om den överensstämmer med ändringarna i Pariskonventionen, delvis problematisk att försäkra och enligt deras egna uppgifter sådan att försäkringsbolagen inte ämnar ge försäkring där tiden för väckande av talan enligt försäkringsvillkoren är längre än 10 år ens när det gäller personskador. Då skulle man hamna i en situation där principen att tillståndshavarens försäkringsskyldighet helt skall kunna täckas med försäkringar som fås på försäkringsmarknaden inte kan följas. I utlåtandet önskar Fortum att, om problemet när det gäller täckande försäkringar blir verkligt, statsmakten tar ansvaret för att saken ordnas.

Fortum konstaterar i sitt utlåtande att motiveringen till de föreslagna ändringarna av atomansvarighetslagen innebär att konsekvenserna av terrordåd inte kan uteslutas ur

anläggningsinnehavarens ansvars- och försäkringsskyldighet, och betonar att terrorismen fått större betydelse på den internationella försäkringsmarknaden i synnerhet efter terrordåden den 11 september 2001. Energibranschens Centralförbund rf Finergy har uttalat att ett kärnkraftverk är ett mycket besvärligt objekt för terrorism och att möjligheten att ett stort passagerarflygplan skall krascha in i ett kärnkraftverk beaktas när nya kärnkraftverk planeras. Dessutom svarar staten för terrorismbekämpningen inom sitt område och därför bör artikel 9 i Pariskonventionen täcka terrordåd. Enligt TVO har den internationella terrorismens karaktär allt tydligare närmat sig sådan väpnad konflikt eller sådana fiendtligheter som avses i artikel 9 i konventionen och därför bör det övervägas om konventionen kunde preciseras genom en uttrycklig ändring eller en tolkningsrekommendation av parterna så att undantagen i artikel 9 tydligt skulle täcka också terrordåd. Till denna del anser Fortum dessutom att terrorismens konsekvenser för anskaffningen av täckande och tillräckligt stora atomansvarsförsäkringar kan bli ett problem i framtiden, men att man allmänt taget bör anse att terrorismen inte riktar sig mot bolagen utan mot staterna och därför bör statsmakten följa situationen. Fortum anser dessutom att om statsmakten i flera länder som hör till Pariskonventionen och tilläggskonventionen från Bryssel vidtar specialarrangemang när det gäller ansvarigheten i samband med terrorism, bör också Finland enligt den redan tidigare nämnda likställighetsprincipen följa denna praxis.

Nordiska Kärnförsäkringspoolen anser det önskvärt att de bestämmelser som gäller ändring av atomansvarighetslagen träder i kraft i Finland samtidigt som motsvarande bestämmelser träder i kraft i de övriga konventionsstaterna så att finländska anläggningsinnehavare inte ställs inför det befängda faktum att de ensamma blir tvungna att söka förhöjda ansvarsbelopp enligt den reviderade Pariskonventionen. Poolen anser att man i detta sammanhang kunde använda en graderad modell, där beloppet först höjs till 500 miljoner euro och först därefter till fullt belopp och att det i varje fall måste reserveras tillräckligt med tid mellan ikraftträdandeförord-

ningen och den tidpunkt från vilken den skall tillämpas. Det krävs åtminstone ett halvt års förberedelser för att marknaden skall kunna anpassa sig till den nya situationen.

När det gäller försäkringsbeloppet anser Nordiska Kärnförsäkringspoolen, på basis av läget i början av 2004, det synnerligen osannolikt att det skulle finnas återförsäkringskapacitet för ett ansvarsbelopp förhöjt med en femtedel enligt 24 § i gällande atomansvarighetslag, dvs. för upp till 840 miljoner euro, som också skulle innehålla skydd mot terrorism. T.ex. i Schweiz är ansvarsbeloppet 1 000 miljoner schweiziska franc (ca 658 miljoner euro) och med försäkring har det varit möjligt att täcka skyddet mot terrorism till ett belopp av ca 500 miljoner franc. Även om man kan vänta sig att marknaden på lång sikt kan täcka större ansvar än nu i synnerhet om efterfrågan kommer från flera länder, måste man enligt poolen komma ihåg att kapaciteten är begränsad och att den också lätt reagerar på förändringar som sker i världen. För att finländska anläggningsinnehavare inte skall hamna i en svårare ställning än andra när det gäller försäkringar, föreslår poolen att man skall iaktta internationell praxis också i Finland och avstå från kravet på en extra femtedel, vilket inte försämrar ersättningstagarens ställning jämfört med dagens läge. Till sist förnyar Nordiska Kärnförsäkringspoolen sitt tidigare utlåtande, enligt vilket försäkringsgivarna inte kan förlänga tiden för väckande av talan enligt försäkringsvillkoren från nuvarande tio år.

Utöver vissa anmärkningar av teknisk natur vill Finlands naturskyddsförbund rf fästa uppmärksamhet vid att ersättandet av skador till följd av terrordåd är ett problem som det uppenbarligen skulle vara skäl att utreda ytterligare. Förbundet konstaterar dessutom att Finland torde ha ganska mycket kontakter på kärnkraftens område med Ryssland och därför skulle det vara önskvärt att Finland också via dem på allt sätt skulle försöka inverka på att också Ryssland skulle ansluta sig till de internationella konventionerna på atomansvarighetens område.

Justitieministeriet och utrikesministeriet anser att konventionshelheten är komplicerad och delvis svår att förstå. Till följd av sättet att sätta denna helhet i kraft har atomansva-

righetslagen blivit mycket svårtolkad. Båda ministerierna anser att begreppet havsområde (merivjöhyke), som ingick i det förslag till proposition som sänts för utlåtande, inte är etablerat i finsk lagstiftning och att innehållet i det är oklart. Likaså fäster de uppmärksamhet vid strävan att i atomansvarighetslagen fortsättningsvis i sak reglera domstols behörighet, trots att dessa behörighetsfrågor har överförts till Europeiska gemenskapens exklusiva behörighet, samt vid behovet av riksdagens samtycke till den del det i Parisprotokollet bestäms om domstols behörighet.

Justitieministeriet och till vissa delar också finansministeriet har ifrågasatt ändamålsenligheten med tanke på grundlagen när det gäller de befogenheter för statsrådet som redan finns och de som nu föreslås i atomansvarighetslagen. Justitieministeriet anser dessutom att det med tanke på en klar och konsekvent lagstiftning är viktigt att man i mån av möjlighet strävar efter att i atomansvarighetslagen iaktta de begrepp som används i andra skadeståndsrättsliga lagar i stället för att de bestämmelser i konventionerna som skall sättas i kraft överförs närapå oförändrade till nationell lag.

Miljöministeriet anser att tillämpningströskeln för de bestämmelser om ersättning för miljöskador som ingick i det förslag till proposition som sänts för utlåtande är för hög och att den föreslagna regleringen avviker i synnerhet från lagen om ersättning för miljöskador. Miljöministeriet anser att bestämmelserna i Parisprotokollet tillåter avvikelser från ordalydelsen i protokollet när det gäller skadeståndsrättens omfattning också på ett sådant sätt att skadeståndsrätten utvidgas så att det nationellt är möjligt att föreskriva att miljöskador till följd av en atomolycka skall ersättas på samma grunder som andra miljöskador.

Kommunikationsministeriet konstaterar i sitt utlåtande att fraktföraren enligt lagförslagens 16 § skall ha regressrätt mot anläggningsinnehavaren när det gäller skadeersättning, om fraktföraren har varit tvungen att betala ersättning för skada som orsakats av atomsubstans under transport med stöd av ett internationellt avtal som binder Finland och gäller ansvar vid sjötransport eller bestämmelser som grundar sig på ett sådant avtal el-

ler någon annan gällande bestämmelse i en annan stat som huvudsakligen motsvarar bestämmelserna i ett sådant avtal. Till denna del har ministeriet ingenting att anmärka på i och för sig, även om det konstaterar att de varierande bestämmelser som gäller preskriptionstidernas längd inom regleringen av atomansvarigheten och i de konventioner som gäller transportansvar kan leda till en situation där skadeståndsanspråk kan riktas mot fraktföraren enligt en konvention som gäller transportansvar ännu då fraktföraren redan förlorat sin regressrätt enligt 22 § 2 mom.

Enligt kommunikationsministeriet är det dock osannolikt att en ovan avsedd situation uppkommer i praktiken. De preskriptionstider som gäller fraktförarens ansvar är betydligt kortare i de bestämmelser som gäller transportavtalsförhållanden än inom den reglering som grundar sig på de internationella atomansvarighetskonventionerna. I fråga om skada som tillfogats tredje part är preskriptionstiderna däremot längre. I dylika konventioner strävar man emellertid nuförtiden efter att transporter av atomsubstans som behövs för atomanläggningarnas drift utesluts från tillämpningsområdet. Som ett exempel kan nämnas den s.k. HNS-konventionen om ansvar och ersättning för skada i samband med sjötransport av farliga och skadliga ämnen från år 1996. Enligt HNS-konventionen är tio år från olyckan absolut gräns för framställande av skadeståndsanspråk. HNS-konventionens tillämpningsområde omfattar emellertid inte transport av radioaktiva ämnen enligt klass 7. Genom denna reglering har man uttryckligen strävat efter att atomsubstans som behövs för atomanläggningarnas drift inte skall omfattas av HNS-konventionens tillämpningsområde utan av den reglering som gäller atomansvarighet. Så är det skäl att förfara också i fortsättningen.

Utöver det som anförts ovan konstaterar kommunikationsministeriet att Finland har anslutit sig till konventionen om skadeståndsansvar vid sjötransport av atomsubstans (FördrS 62/1991), där ansvaret vid transport av atomsubstans också kanaliseras till anläggningsinnehavaren.

Försäkringsinspektionen har inte ansett det nödvändigt att ge något utlåtande.

Den 11 september 2003 överlämnades till riksdagen en utredning enligt 97 § i grundlagen (E-63/2002 rd) över de förslag av kommissionen som ledde till de beslut av Europeiska unionens råd som nämns ovan i punkt 4.1.

DETALJMOTIVERING

1. Protokoll om ändring av Paris-konventionen

I DELEN

A. Definition av nukleär olycka och nukleär anläggning. Under denna punkt ändras definitionen av nukleär olycka (atomolycka) så att beskrivningen av hur den uppkommit ingår i definitionen av nukleär skada (atomskada).

I andra stycket fogas till definitionen av nukleär anläggning anläggningar för bortskaffande (eng. "disposal") av nukleära substanser samt alla sådana reaktorer, fabriker och anläggningar som är under avveckling.

Syftet med den förstnämnda ändringen är att undanröja den oklarhet som rått om huruvida anläggningar som är avsedda för slutförvaring av kärnavfall är nukleära anläggningar enligt Pariskonventionen. Enligt ett beslut av kärnenergiorganisationens styrelse år 1984 skall dylika anläggningar betraktas som nukleära anläggningar enligt konventionen ända tills de stängs. Avsikten är nu att dessa anläggningar skall betraktas som nukleära anläggningar också efter det att de har stängts. Pariskonventionen innefattar redan i sin nuvarande utformning en metod med hjälp av vilken en fördragsslutande part som anser att en anläggning inte längre orsakar betydande fara kan få anläggningen utesluten från konventionens tillämpning.

Den gällande definitionen av nukleär anläggning har också lämnat rum för tolkning när det gäller frågan om reaktorer, fabriker och anläggningar som är under avveckling kan anses vara nukleära anläggningar, trots att de enligt en rekommendation av kärnenergiorganisationens styrelse år 1987 bör betraktas som sådana. Avsikten är att eliminera dessa tolkningssvårigheter genom att

rekommendationen införlivas i konventionen, och det är också nödvändigt att den innefattas i atomansvarighetslagen.

B. Definition av nukleär skada. I Pariskonventionen finns ingen särskild definition av nukleär skada. Enligt bestämmelserna i konventionen skall dödsfall eller personskada samt skada på eller förlust av egendom ersättas som skada.

Efter kärnkraftsolyckan i Tjernobyl kom man fram till att de ekonomiska förlusterna av förebyggande åtgärder samt kostnaderna för återställande åtgärder och skador på miljön kan utgöra en betydande del av de skador som en nukleär olycka orsakar. Eftersom de bestämmelser enligt vilka nukleära skador ersätts i de fördragsslutande staterna behöver förenhetligas, fogas de här avsedda typerna av skador till konventionen under en enhetlig rubrik "nukleär skada".

Enligt protokollet skall skador av den nya typen ersättas i en fördragsslutande part i den omfattning som fastställs i den nationella lag som skall tillämpas. Detta anses innebära att dessa typer av skador, även om ersättningsbeloppet för dylika skador kan begränsas i nationell lag, i varje fall måste nämnas där som nukleära skador.

Nukleär skada är således också ekonomisk förlust till följd av person- eller sakskada i den mån den som lidit skadan har rätt till ersättning för person- eller sakskada. Under vissa förutsättningar är också kostnader för åtgärder i syfte att återställa miljöskador nukleär skada. Om betydande skador på miljön leder till förlust av inkomst, som i sin tur hänför sig till ett direkt ekonomiskt intresse i användning eller åtnjutande av miljön, skall också denna förlust ersättas som nukleär skada. Också förebyggande åtgärder skall ersättas som nukleär skada.

Sist under denna punkt finns definitioner

av återställande åtgärder och förebyggande åtgärder, som skall vara godkända av behöriga myndigheter och rimliga, varmed avses åtgärder som enligt tillämplig lag skall anses lämpliga och proportionerliga med beaktande av samtliga omständigheter.

Ovan nämnda typer av skador bör fogas till atomansvarighetslagen.

C. Tillämpningsområde. I sin gällande form tillämpas konventionen enligt artikel 2 inte på nukleära olyckor som inträffar inom en icke fördragsslutande stats område och inte heller på nukleär skada som uppkommer inom sådant område, om inte annat föreskrivs i lagen i den fördragsslutande staten med avseende på en nukleär anläggning som omfattas av dess jurisdiktion.

I protokollet bestäms att konventionen skall tillämpas på nukleär skada som uppkommer inom ett territorium eller ett havsområde som tillhör eller ombord på ett fartyg eller luftfartyg som är registrerat i en fördragsslutande part.

Med en fördragsslutande part jämställs nu också en stat som är fördragsslutande part i den i punkt 1.1 avsedda Wienkonventionen och i det gemensamma Wienprotokollet, under förutsättning att den fördragsslutande part inom vars territorium den ansvariga anläggningen finns också är fördragsslutande part i det gemensamma Wienprotokollet.

Med en fördragsslutande part jämställs i protokollet dessutom en icke fördragsslutande stat som inte har någon nukleär anläggning inom sitt territorium eller havsområde.

Protokollet innehåller ytterligare en utvidgning av tillämpningsområdet, enligt vilken med en fördragsslutande part också jämställs en sådan icke fördragsslutande stat som har en nukleär anläggning inom sitt territorium eller havsområde och som när den nukleära olyckan inträffade hade gällande ansvarighetslagstiftning som tillerkänner motsvarande förmåner. I protokollet anges särskilt vilka av de centrala principerna i konventionen som skall ingå i den icke fördragsslutande statens lagstiftning.

De bestämmelser genom vilka stater som inte har någon nukleär anläggning inom sitt territorium och stater som uppfyller villkoret om ömsesidighet jämställs med en fördragsslutande part bör fogas till atomansvarighets-

lagen.

De fördragsslutande parterna skall fortfarande ha rätt att utfärda bestämmelser som ger konventionen ett vidare tillämpningsområde än det ovan beskrivna.

D. Vissa begränsningar av anläggningsinnehavarens ansvar. Under denna punkt bibehålls de bestämmelser i artikel 3 som gäller anläggningsinnehavarens ansvar för skada på själva den nukleära anläggningen och på annan egendom inom samma område samt i sådana fall då nukleär skada har orsakats gemensamt av en nukleär olycka och någon annan händelse. På grund av införandet av definitionen av nukleär skada under punkt B föreslås att kännetecknen för en skada stryks i konventionens artikel 3. Ändringarna inverkar inte på innehållet i atomansvarighetslagen.

E. Ansvarighet vid transport. Vid transport av nukleära substanser mellan olika anläggningar tillåter konventionen att de anläggningar som deltar i transporten skriftligen avtalar om när ansvaret övergår från en anläggningsinnehavare till en annan. Man har ansett att detta ibland leder till att en sådan anläggning eller anläggningsinnehavare tas med som ett led i transportkedjan vars värdestats lagstiftning tillåter ett lägre försäkringsbelopp och därigenom ofta lägre försäkringspremier än vad den anläggningsinnehavare har från vilken ansvaret sålunda överförs.

För undvikande av detta bestäms i protokollet att ansvarigheten kan övergå till en innehavare av en annan nukleär anläggning i enlighet med konventionen endast om den innehavaren har ett direkt ekonomiskt intresse i de nukleära substanser som är under transport. En motsvarande bestämmelse bör tas in i atomansvarighetslagen.

F. Samtidig ansvarighet för fler än en anläggningsinnehavare. Genom protokollet bringas den franska och den engelska versionen av konventionen helt i överensstämmelse med varandra utan att det materiella innehållet i artikel 5 ändras.

G. Ansvariga personer. Genom protokollet ändras ordalydelsen i artikel 6 punkt c och g främst i fråga om de artikelhänvisningar som skall ändras, utan att det materiella innehållet i konventionen ändras.

I punkt e i artikeln finns för närvarande be-

stämmelser som gäller sådana fall då den som har sitt huvudkontor i Finland eller inom någon annan fördragsslutande parts område har varit tvungen att betala ersättning för nukleär skada, för vilken den skadelidande på grund av de bestämmelser som gäller konventionens tillämpningsområde inte är berättigad till ersättning, och därför har rätt att återkräva skadeståndet av den anläggningsinnehavare som med bortseende från nämnda bestämmelser skulle ha svarat för skadan. På grund av de bestämmelser i protokollet för vilka redogörs ovan under punkt C har dessa bestämmelser i konventionen förlorat sin betydelse. Därför upphävs dessa bestämmelser och ersätts för tydlighetens skull med en bestämmelse i artikel 6 punkt e, enligt vilken behörig domstol helt eller delvis, i enlighet med nationell lagstiftning, får befria anläggningsinnehavaren från skyldigheten att ersätta en skada som vållats av den skadelidandes grova vårdslöshet eller uppsåtliga handlande. Dessa ändringar, utom den sistnämnda, bör också tas in i atomansvarighetslagen.

H. Ansvarighetsbelopp. De viktigaste ändringarna i protokollet gäller ansvarighetsbeloppet, som inte längre anges som särskilda dragningsrätter utan i euro. När det gäller det nationella lagenliga ansvarighetsbeloppet stiger minimibeloppet från 15 miljoner särskilda dragningsrätter till 700 miljoner euro. För nukleära anläggningar och transporter som medför små risker får ansvarighetsbeloppet inte understiga 70 respektive 80 miljoner euro. För närvarande anger konventionen 5 miljoner särskilda dragningsrätter som minimibelopp i dessa fall.

Enligt bestämmelserna i protokollet får inte heller de skador på transportmedlet vilka orsakats av en nukleär olycka i samband med en transport leda till en sänkning av det belopp som nationellt har fastställts för transporter, och i varje fall måste minst 80 miljoner euro stå till förfogande för andra skador än skador på transportmedlet. För närvarande är detta belopp 5 miljoner särskilda dragningsrätter.

Höjningen av ansvarighetsbeloppet motiveras med att skadeförsäkringskapaciteten har ökat samt med att konventionens territoriella tillämpningsområde har utvidgats och be-

greppet skada utsträcks till att omfatta nya typer av skador. Alla dessa faktorer innebär att det behövs betydligt mera medel för ersättning för skador orsakade av en allvarlig nukleär olycka än vad konventionen i sin nuvarande utformning förutsätter.

Den tydliga höjningen av minimibeloppet för transporter till nästan det 13-faldiga jämfört med nuvarande belopp beror utom på ovan nämnda faktorer på att medborgarnas oro när det gäller transporter av nukleära substanser har ökat i de fördragsslutande staterna. Enligt bestämmelserna i protokollet betalas ersättning av statens medel för nukleär skada som uppkommit i samband med transport, om anläggningsinnehavarens ansvarighetsbelopp enligt nationell lag får understiga det lagenliga ansvarighetsbeloppet vid transporter, och skadorna överstiger detta nedsatta ansvarighetsbelopp. Statens ansvar sträcker sig då upp till det lagenliga belopp som gäller för innehavaren av en anläggning inom denna stats territorium. I protokollet finns en bestämmelse enligt vilken den skadelidande t.ex. i sådana fall kan kräva ersättning både av anläggningsinnehavaren och staten med ett och samma anspråk eller en och samma talan.

I protokollet tillåts att en stat som ansluter sig till konventionen efter den 1 januari 1999 får i sin lagstiftning föreskriva ett mindre ansvarighetsbelopp än 700 miljoner euro, dock inte mindre än 350 miljoner euro. Denna rätt kan användas under fem år från upprättandet av protokollet.

Den bestämmelse i protokollet enligt vilken anläggningsinnehavarens lagenliga ansvarighetsbelopp skall vara minst 700 miljoner euro innebär, jämfört med motsvarande bestämmelse i konventionen, ett uttryckligt godkännande av den lösningen att anläggningsinnehavarens ansvarighetsbelopp kan vara obegränsat i nationell lag. Av medlemsländerna i konventionen införde Tyskland obegränsat ansvar redan på 1980-talet. Med tanke på konventionen har det inte varit obestridligt att Tyskland kunnat förfara på detta sätt som fördragsslutande part, men i och med denna bestämmelse i protokollet blir det obestridligt att obegränsat ansvar är tillåtet. Frågan om obegränsat ansvar behandlas nedan under punkt K.

I och med att tillämpningsområdet utvidgas till icke fördragsslutande stater när villkoret om ömsesidighet i övrigt uppfylls, kan en fördragsslutande part i sin lagstiftning föreskriva att ett lägre ansvarighetsbelopp än det lagenliga skall tillämpas på en sådan stat där ansvarighetsbeloppet enligt den statens lagstiftning understiger ansvarighetsbeloppet enligt den fördragsslutande partens lag.

De bestämmelser i protokollet för vilka redogörs under denna punkt förutsätter att atomansvarighetslagen ändras, med undantag för bestämmelsen om ansvarighetsbelopp som avviker från det lagenliga ansvarighetsbeloppet när det gäller stater som ansluter sig till konventionen efter 1998.

I. Preskriptionstider. Genom bestämmelserna i protokollet bibehålls den tid av 10 år räknat från dagen för den nukleära olyckan som gäller för väckande av talan i fråga om andra skador än personskador. I fråga om sistnämnda skador fastställs tiden för väckande av talan till 30 år från dagen för den nukleära olyckan.

Dessutom föreskrivs att en längre tid kan fastställas genom nationell lagstiftning, om den fördragsslutande part inom vars område den ansvarige anläggningsinnehavarens nukleära anläggning är belägen ser till att det finns täckning för anläggningsinnehavarens ansvarighet i fråga om ersättningsanspråk som görs gällande under den förlängda perioden. En sådan talan får dock inte inverka på den rätt till ersättning enligt konventionen som tillkommer en person som har väckt talan inom 30 år från dagen för den nukleära olyckan när det är fråga om personskada eller inom 10 år när det är fråga om annan nukleär skada.

Den bestämmelse i konventionen som gäller särskild tid för väckande av talan i fråga om skada som orsakats av nukleär substans som vid tiden för olyckan stulits, gått förlorad eller övergivits upphävs, eftersom man anser att det inte behövs någon preskriptionstid för dylika synnerligen sällsynta fall.

Den bestämmelse i konventionen som gäller en särskild tid av minst två år för väckande av talan, räknat från den tidpunkt då den skadelidande fick kännedom om den nukleära skadan och om den för skadan ansvarige anläggningsinnehavaren eller bort ha sådan

kännedom, ändras så att denna tid skall vara minst tre år. Ändringen motsvarar längden på den särskilda tid för väckande av talan som redan ingår i atomansvarighetslagen.

De ovan beskrivna nya bestämmelserna leder till att hänvisningarna i artikel 8 ändras.

De bestämmelser i protokollet för vilka redogörs under denna punkt förutsätter att atomansvarighetslagen ändras, med undantag för bestämmelsen om att den särskilda tiden av två år för väckande av talan ändras till minst tre år.

J. Grunderna för befrielse från ansvarighet. Genom protokollet ändras bestämmelserna i konventionens artikel 9 så att det inte längre i nationell lag är möjligt att frånta anläggningsinnehavaren ansvaret genom att en nukleär olycka som orsakats av en allvarlig naturkatastrof av osedvanlig art jämställs med de andra befrielsegrunder som nämns i artikeln.

I samband med behandlingen av denna bestämmelse i protokollet meddelade Tyskland att det bibehåller den reservation som gjordes då landet i tiderna anslöt sig till konventionen, vilket förhandlingsparterna inte motsatte sig. Genom reservationen har Tyskland förbehållit sig rätten att inte tillämpa någon av de befrielsegrunder som ingår i artikel 9.

Den bestämmelse som avses ovan under denna punkt förutsätter att atomansvarighetslagen ändras.

K. Täckande av ansvarighetsbeloppet. Anläggningsinnehavarens skyldighet enligt konventionen att täcka sitt ansvar med försäkring (eller annan ekonomisk säkerhet) skall nu omfatta ett belopp på minst 700 miljoner euro eller, så som anges ovan under punkt H, i särskilda fall ett annat belopp.

Bestämmelsen i protokollet tillåter nu uttryckligen att anläggningsinnehavarens ansvarighet kan vara obegränsad, varvid en gräns för den ansvarige anläggningsinnehavarens försäkring skall anges i nationell lag och denna gräns får inte underskrida de belopp som anges under punkt H.

Bestämmelsen i protokollet förutsätter att värdstaten svarar för ersättningen av skador i den mån försäkring inte finns eller försäkringen inte räcker till för att täcka det lagenliga ansvarighetsbeloppet. Beloppet av värdstatens ersättningsskyldighet i dessa fall upp-

går till högst anläggningsinnehavarens lagenliga ansvarsbelopp. Dessa bestämmelser bör införas i atomansvarighetslagen.

L. Överföring av medel. Hänvisningarna i konventionens artikel 12, som gäller överföring av medel mellan de fördragsslutande parterna, ändras så att de motsvarar innehållet i artikel 7.

M. Behörig domstol. Genom bestämmelsen i protokollet tillkommer jurisdiktion beträffande nukleär olycka som inträffat inom en fördragsslutande parts ekonomiska zon eller inom ett område där den fördragsslutande parten skulle ha haft rätt att upprätta en ekonomisk zon utan hinder av den internationella havsrätten endast domstolarna i den parten. I båda fallen förutsätts dessutom att OECD:s generalsekreterare har underrättats om områdets gränser innan den nukleära olyckan inträffade. Enligt bestämmelserna i protokollet ger ovan avsedda system inte upphov till någon rättighet eller skyldighet och har ingen prejudicerande verkan beträffande havsgränser mellan kuststater.

Om frågan om fastställandet av sådana havsgränser är tvistig, omfattas en sådan tvist inte av Pariskonventionens tillämpningsområde enligt bestämmelserna i protokollet, men om en nukleär olycka inträffar i det tvistiga området skall den i konventionens artikel 17 omnämnda domstolen på framställning av en fördragsslutande part bestämma att jurisdiktionen tillkommer domstolarna i den fördragsslutande part som har den närmaste anknytningen till olyckan och är mest drabbad av olyckans verkningar.

I protokollet finns också bestämmelser som förutsätter att det i en fördragsslutande parts nationella lag inte får finnas hinder för att staten, med den skadelidandes samtycke, kan väcka skadeståndstalan för den som är medborgare i den staten eller har sitt hemvist eller sin uppehållsort inom dess område. Väckande av talan med stöd av subrogation eller överlåtelse av rättighet skall också tillåtas i nationell lag.

I protokollet bestäms i enlighet med en rekommendation av kärnenergiorganisationens styrelse 1990 att det i nationell lag skall föreskrivas att endast en av den fördragsslutande partens domstolar skall vara behörig. Nämnade rekommendation har genomförts i Finland

1994. De ovan nämnda bestämmelserna om behörig domstol hör till Europeiska gemenskapens exklusiva behörighet och därom kan inte föreskrivas i finsk lag.

N. Tillämplig lag. Enligt Pariskonventionen förstås med "nationell lag" och "nationell lagstiftning" nationell lag och nationell lagstiftning på den ort där domstol som enligt konventionen är behörig att döma över anspråk i anledning av nukleär olycka har sitt säte. Enligt konventionen är nämnda lag eller lagstiftning tillämplig beträffande alla frågor rörande både saken och förfarandet, om inte särskild bestämmelse i visst hänseende meddelas i konventionen.

Genom en uttrycklig bestämmelse i protokollet avses dock inte med nationell lag de lagvalsregler som hänför sig till sådana skadeståndsanspråk. Till denna del har det nuvarande innehållet i bestämmelsen varit oklart.

O. Undantag från bestämmelserna i konventionen. Enligt artikel 15 i konventionen har det varit möjligt att avvika från bestämmelserna i konventionen när det gäller ersättningsbeloppet, om allmänna medel används för ersättningarna utöver beloppet på 5 miljoner särskilda dragningsrätter. Genom bestämmelsen i protokollet slopas hänvisningen till allmänna medel och avvikelser får alltid göras om anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp överstiger det lagenliga beloppet. Bestämmelsen förutsätter inte att atomansvarighetslagen ändras, men en ändring kan eventuellt anses nödvändig, om ansvarsbeloppet i Finland fastställs till ett högre belopp än 700 miljoner euro.

P. En ny artikel 16 a. I annex II till konventionen finns en bestämmelse, enligt vilken konventionen inte skall ges den innebörden att en fördragsslutande part, på vars område skada orsakas av en nukleär olycka vilken inträffat på en annan fördragsslutande parts område, genom konventionen berövas befogenheten att göra gällande anspråk som kan grundas på internationell rätt.

Som artikel 16 a i protokollet intas en bestämmelse vars ordalydelse i något ändrad form motsvarar nämnda annex II, som samtidigt upphävs.

Q. Lösande av tvister. Det förfarande för lösande av tvister som ingår i konventionen börjar med kärnenergiorganisationens styrel-

se och leder på begäran av de fördragsslutande parterna till den domstol som avses i artikel 17 och som inrättats genom konventionen av den 20 december 1957 om upprättande av säkerhetskontroll på atomenergins område. Finland har inte anslutit sig till denna konvention, men domstolens beslut är trots det bindande för Finland.

Enligt bestämmelserna i protokollet inleds förfarandet med samråd mellan de tvistande fördragsslutande parterna. Följande steg är att en fördragsslutande part kan föra tvisten till de fördragsslutande parternas gemensamma sammanträde. Syftet med sammanträdet är att bistå de tvistande parterna att göra upp i godo. Om tvisten inte har lösts inom fastställd tid från sammanträdet kan någon av de tvistande parterna hänskjuta tvisten till den domstol som inrättats genom konventionen om upprättande av säkerhetskontroll på atomenergins område.

Genom en bestämmelse i protokollet konstateras att konventionen inte är tillämplig på tvister om gränsdragning i havsområden, varav följer att ovan beskrivna förfarande för lösande av tvister inte tillämpas på dem.

R—T. Vissa slutbestämmelser. Konventionens artikel 18, som gäller reservationer, artikel 19, som gäller anslutning till konventionen, samt artikel 20, som gäller ändringar i konventionen, ändras så att de även innehåller andra sätt att binda sig till konventionen än enbart ratificering.

U. Temporärt undantag från det lagenliga ansvarighetsbeloppet. Genom protokollet fogas till konventionens artikel 21 en bestämmelse som i vissa fall tillåter ett sådant undantag från det lagenliga ansvarighetsbeloppet som anges ovan under punkt H.

V. Samråd om konventionens tillämpning. Genom protokollet fogas till konventionen, sedan punkterna i artikel 22 betecknats på nytt, en bestämmelse enligt vilken de fördragsslutande parterna regelbundet skall samråda sinsemellan om problem som konventionens tillämpning har givit upphov till.

W—Z. Övriga slutbestämmelser. Genom protokollet ändras artiklarna 23 och 24 i konventionen så att de täcker alla sätt att binda sig till konventionen som kan komma i fråga och görs vissa språkliga rättelser av teknisk natur.

II DELEN

Denna del innefattar sedvanliga slutbestämmelser om protokollets relation till konventionen samt om sätten att binda sig till protokollet och protokollets ikraftträdande. Avsikten med bestämmelserna är att de stater som undertecknar protokollet skall godta eller godkänna det så snart som möjligt, samt att säkerställa att de stater som i framtiden ansluter sig till Pariskonventionen samtidigt godtar eller godkänner också protokollet.

2. Protokoll om ändring av den i Bryssel ingångna tilläggskonventionen

I DELEN

A. Inledning. Inledningen i tilläggskonventionen ändras så att den hänvisning till Pariskonventionen som finns i andra stycket ändras så att den omfattar konventionen också i dess lydelse enligt det ändringsprotokoll för vilket redogörs ovan i avsnitt 1 i detaljmotiveringen. Denna bestämmelse förutsätter att atomansvarighetslagen ändras.

B. Tillämpningsområde. Som en allmän förutsättning för tillämpningen av tilläggskonventionen kvarstår kravet på att den ansvarige anläggningsinnehavarens värdestat skall ha anslutit sig till tilläggskonventionen och att jurisdiktion enligt Pariskonventionen tillkommer domstolarna i en konventionsstat som anslutit sig till tilläggskonventionen.

De nuvarande bestämmelserna i tilläggskonventionen vilka gäller nukleär skada som på eller över det fria havet tillfogas medborgare i en konventionsstat, eller ett fartyg eller luftfartyg som är registrerat i en konventionsstat, kvarstår i sak oförändrade. De bestämmelser om detta som finns i protokollet ändras i överensstämmelse med utvecklingen inom internationell rätt och samtidigt utvidgas tillämpningsområdet något. I enlighet härmed ersätts nukleär skada som på eller över havsområden utanför en konventionsstats territorialhav tillfogas medborgare i en konventionsstat eller uppkommer ombord på ett fartyg eller luftfartyg som är registrerat i en konventionsstat. Formuleringen inbegriper

också en skada som har orsakats medborgare i en stat som inte har tillträtt tilläggskonventionen. Med fartyg jämföras nu också konstgjord ö, anläggning eller konstruktion som omfattas av en konventionsstats jurisdiktion.

Enligt bestämmelsen i protokollet ersätts också en nukleär skada som uppkommer inom en konventionsstats ekonomiska zon eller på en konventionsstats kontinentalsockel eller utanför dessa områden i samband med utvinning eller utforskning av naturtillgångarna inom den ekonomiska zonen eller på kontinentalsockeln.

Bestämmelserna om tillämpningsområdet har utformats så att de och motsvarande bestämmelser i den i Wien 1997 ingångna konventionen om supplerande ersättning för atomskada, som nämns ovan i punkt 2.1, är så enhetliga som möjligt.

Av protokollets bestämmelser om tillämpningsområdet följer att det att en nukleär anläggning inte finns på den lista som avses i artikel 13 i tilläggskonventionen och som behandlas nedan inte hindrar att tilläggskonventionen tillämpas på skada för vilken en sådan anläggning är ansvarig.

Genom en bestämmelse i protokollet fogas till slutet av artikeln också andra sätt att binda sig till tilläggskonventionen än ratificering och anslutning, vilka nämns i artikel 2 i tilläggskonventionen.

Ovan nämnda ändringar, utom den sistnämnda, förutsätter att atomansvarighetslagen ändras.

C. Världstatens och skadeståndssammanslutningens ersättningsansvar. Genom bestämmelserna i protokollet bibehålls ersättningssystemet i tre steg enligt artikel 3 i tilläggskonventionen oförändrat, men ersättningsbeloppen höjs. Det sammanlagda ersättningsbeloppet efter alla tre steg är 1 500 miljoner euro, dock med beaktande av att det sammanlagda ersättningsbeloppet kan överstiga 1 500 miljoner euro i och med att nya stater ansluter sig till tilläggskonventionen.

Bestämmelserna i protokollet tar upp ersättningsbeloppet i det första steget (anläggningsinnehavaren) sådant det är i ändringsprotokollet till Pariskonventionen, dvs. åtminstone 700 miljoner euro, och världstaten skall i andra hand svara för betalningen av

det.

I det andra steget förutsätter bestämmelsen i protokollet att världstaten svarar för skador som överstiger 700 miljoner euro eller det större belopp som fastställts som anläggningsinnehavarens lagenliga ansvarighetsbelopp, tills skador har ersatts till ett belopp av 1 200 miljoner euro. Om skadebeloppet överstiger 1 200 miljoner euro, svarar skadeståndssammanslutningen för det tills skador har ersatts till ett belopp av 1 500 miljoner euro. Tilläggskonventionen och ändringsprotokollet till den gäller inte sådana fall där skadorna överstiger det sammanlagda ersättningsbeloppet efter alla tre steg.

Genom bestämmelserna i protokollet ändras under denna punkt också hänvisningarna i artikeln och föråldrade uttryck samt slopas alla hänvisningar till särskilda dragningsrätter på grund av att euro genomgående införs som referensvaluta.

I protokollet finns också en bestämmelse med tanke på en sådan situation att en stat har utnyttjat möjligheten enligt punkt H att avvika från det lagenliga ansvarighetsbeloppet vid anslutning till Pariskonventionen och har uttryckt sin avsikt att också ansluta sig till tilläggskonventionen. Enligt bestämmelsen kan en sådan stat ansluta sig till tilläggskonventionen endast om den ser till att det finns tillräckliga medel till förfogande för täckning av skillnaden mellan anläggningsinnehavarens ansvarighetsbelopp och 700 miljoner euro.

Ovan nämnda ändringar av ersättningsbeloppen förutsätter att atomansvarighetslagen ändras.

D. Tilläggskonventionens tillämpning vid ansvarighet för fler än en anläggningsinnehavare. Genom protokollet upphävs bestämmelserna i tilläggskonventionens artikel 4 som obehövliga. Bestämmelserna gäller beloppet av de statsmedel som skall tillhandahållas då fler än en nukleär anläggning är ansvariga. Atomansvarighetslagen innehåller inga bestämmelser som motsvarar bestämmelserna i den artikel som upphävs.

E. Konventionsstaternas återkravs rätt. Bestämmelsen i protokollet klargör användningen av återkravs rätten då en anläggningsinnehavare har återkravs rätt enligt Pariskonventionen mot den som uppsåtligt orsakat

skada eller mot den som genom skriftligt avtal uttryckligen har förbundit sig att ansvara för skada. Genom bestämmelsen har en konventionsstat samma återkravs rätt som en anläggningsinnehavare skulle ha med avseende på de statsmedel som tillhandahållits. Samtidigt stryks den bestämmelse i artikeln enligt vilken genom nationell lagstiftning kan föreskrivas att statsmedel som tillhandahållits skall kunna återkrävas från den ansvarige anläggningsinnehavaren, om skadan orsakats genom vållande på dennes sida.

F—G. Preskriptionstider. I bestämmelserna i protokollet beaktas de nya preskriptionstider som antagits i ändringsprotokollet till Pariskonventionen och som behandlas ovan och som sålunda också gäller erhållande av ersättning av statsmedel. Motsvarande bestämmelser bör tas in i atomansvarighetslagen.

H. Rätt till full ersättning. Genom bestämmelsen i protokollet ombesörjs att en konventionsstats rätt att bestämma skäligen fördelningsgrunder i sådana fall då skadans belopp överstiger eller sannolikt kommer att överstiga det sammanlagda beloppet av de ersättningsbelopp som står till förfogande tillämpas på ett sammanlagt belopp av 1 500 miljoner euro. Samtidigt upphävs såsom obehövligen de bestämmelser som gäller ovan avsedda sammanlagda belopp i sådana fall då flera anläggningsinnehavare är ansvariga.

I. Tillhandahållande av statsmedel. Genom protokollet ändras bestämmelserna i tilläggskonventionen så att om anläggningsinnehavarens ansvarighetsbelopp överstiger det lagliga beloppet, dvs. 700 miljoner euro, skall tillhandahållandet av skadeståndssammanslutningens medel inte längre skjutas fram till dess anläggningsinnehavarens hela ansvarighetsbelopp har använts. Med stöd av bestämmelsen i protokollet skall skadeståndssammanslutningens medel tillhandahållas då ersättningarna har stigit till 1 200 miljoner euro, oberoende av hur stor andel av detta belopp som anläggningsinnehavaren skall svara för och hur stor andel värdstaten skall svara för.

J—K. Konventionsstaternas samarbete vid storolyckor. Bestämmelserna under dessa punkter i protokollet innehåller tekniska och

uttrycksmässiga ändringar som inte ingriper i tilläggskonventionens materiella innehåll.

L. Fördelningsgrunderna för skadeståndssammanslutningens ersättningsbelopp. Enligt tilläggskonventionen beräknas de statsmedel som varje konventionsstat i egenskap av medlem i skadeståndssammanslutningen skall tillhandahålla (betalningsandel) så att hälften bestäms på grundval av förhållandet mellan å ena sidan konventionsstatens bruttonationalprodukt och å andra sidan det sammanlagda beloppet av samtliga konventionsstaters bruttonationalprodukt och hälften på grundval av förhållandet mellan å ena sidan den termiska effekten hos de reaktorer som är belägna inom konventionsstatens område och å andra sidan den sammanlagda termiska effekten hos de reaktorer som är belägna inom samtliga konventionsstaters områden.

Genom bestämmelserna i protokollet ändras fördelningsgrunderna så att 35 % av konventionsstatens betalningsandel bestäms på grundval av bruttonationalprodukten och 65 % på grundval av den termiska effekten hos reaktorerne.

Samtidigt meddelas bestämmelser om när en reaktor får avföras från den lista över reaktorer som avses i artikel 13 i tilläggskonventionen och på grundval av vilken förhållandet mellan den termiska effekten hos dem räknas ut. Vid beräkningen av fördelningsgrunderna utelämnas en reaktor då allt kärnbränsle permanent har avlägsnats ur reaktorns kärna och lagrats på ett säkert sätt med iakttagande av godkänt förfarande.

M. Skadeståndssammanslutningens ersättningsbelopp då en ny stat i framtiden tillträder tilläggskonventionen. Genom bestämmelserna i protokollet fogas till tilläggskonventionen en ny artikel 12 a, enligt vilken de nuvarande konventionsstaternas betalningsandelar inte ändras då en ny stat tillträder tilläggskonventionen efter det att protokollet trätt i kraft internationellt. Däremot beräknas den nya statens betalningsandel enligt de fördelningsgrunder som nämns ovan under punkt L, dock så att den nya statens bruttonationalprodukt och den termiska effekten hos de reaktorer som är belägna inom dess område inte läggs till de övriga konventionsstaternas motsvarande siffror då relationstalet räk-

nas ut.

Syftet med dessa bestämmelser är att öka det belopp som står till skadeståndssammanslutningens förfogande för betalning av skadestånd.

N. Lista över nukleära anläggningar. Enligt bestämmelserna i protokollet nämns den lista som skall föras över nukleära anläggningar inte längre i artikel 2 i tilläggskonventionen och därför stryks hänvisningarna till den som obehövlige.

O. Tillhandahållande av statsmedel. Enligt artikel 14 i tilläggskonventionen kan en stat som anslutit sig till Pariskonventionen i egenskap av konventionsstat enligt tilläggskonventionen kräva att statsmedel skall tillhandahållas, om den har utövat den rätt som tillkommer den enligt Pariskonventionen att i nationell lag utvidga Pariskonventionens territoriella tillämpningsområde eller rätt att föreskriva att anläggningsinnehavaren är ansvarig också för nukleär skada orsakad av en nukleär olycka som är en direkt följd av en allvarlig naturkatastrof av osedvanlig art. Enligt tilläggskonventionen får konventionsstatens krav i dylika fall inte åberopas mot en sådan konventionsstat som inte har givit sitt samtycke till utvidgningen.

Genom protokollet om ändring av Pariskonventionen slopas konventionsstatens rätt att välja om anläggningsinnehavaren skall svara för nukleär skada som uppkommer som en följd av en ovan avsedd naturkatastrof. Genom bestämmelsen i protokollet stryks därför hänvisningen till artikel 9 i Pariskonventionen, där bestämmelserna om valfriheten ingått.

I protokollet bestäms också att en konventionsstat kan använda skadeståndssammanslutningens ersättningsbelopp för att fullgöra en sådan förpliktelse som grundar sig på någon annan internationell konvention om kompletterande skadestånd som alla konventionsstater enligt tilläggskonventionen har anslutit sig till. Syftet med denna bestämmelse är att på förhand se till att det finns beredskap ifall konventionsstaterna enligt tilläggskonventionen ansluter sig till 1997 års konvention om supplerande ersättning för atomskada, som nämns ovan i avsnitt 2.1. i allmänna motiveringen, eller till någon annan liknande konvention.

P. Överenskommelse om skadestånd mellan en stat som är ansluten och en stat som inte är ansluten till tilläggskonventionen. Genom protokollet ändras den inre strukturen i den artikel som gäller dylika fall utan att det materiella innehållet i artikeln ändras.

Q. Lösande av tvister. Genom bestämmelserna i protokollet antas i tilläggskonventionen ett likadant förfarande för lösande av tvister som det som för Pariskonventionens del anges ovan under punkt Q i avsnitt 1 i detaljmotiveringen. Samtidigt bestäms att om det är fråga om en tvist som gäller tillämpningen eller tolkningen av både konventionen och tilläggskonventionen, skall endast förfarandet enligt konventionen tillämpas till alla delar.

R. Reservationer. Genom protokollet fogas till den artikel som gäller reservationer också alla andra sätt att binda sig till tilläggskonventionen utöver ratificering.

S—U. Slutbestämmelser. Genom protokollet fogas till de bestämmelser som gäller sätten att binda sig till tilläggskonventionen också alla andra sätt utöver ratificering.

Genom protokollet bestäms att den belgiska regeringen skall underrätta alla signatär-makter och anslutna regeringar om skadeståndssammanslutningens ersättningsbelopp har ökat på det sätt som anges ovan under punkt M.

Bihang. Nukleära anläggningar som inte är upptagna på den lista som avses i artikel 13.

Protokollet om ändring av tilläggskonventionen fogas till bihangets rubrik. Det sammanlagda ersättningsbelopp på 300 miljoner särskilda dragningsrätter efter alla tre steg som ingår i gällande bihang ersätts med 1 500 miljoner euro.

II DELEN

Denna del innefattar sedvanliga slutbestämmelser om protokollets relation till tilläggskonventionen samt om sätten att binda sig till protokollet och protokollets ikraftträdande. Avsikten med bestämmelserna är att de stater som undertecknar protokollet skall godta eller godkänna det så snart som möjligt, samt att säkerställa att de stater som

i framtiden ansluter sig till tilläggskonventionen samtidigt också godtar eller godkänner protokollet.

3. Lagförslag

3.1. Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område

1 §. I paragrafen föreskrivs att de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet om ändring av Pariskonventionen, nedan Parisprotokollet, gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §. Paragrafen innehåller en sedvanlig ikraftträdandebestämmelse. Om ikraftträdandet av lagen bestäms enligt den genom förordning av republikens president. Avsikten är att lagen och ovan nämnda protokoll för Finlands del skall träda i kraft i samband med att protokollet träder i kraft internationellt.

3.2. Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av den i Bryssel den 31 januari 1963 ingångna konventionen utgörande tillägg till Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område

1 §. I paragrafen föreskrivs att de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet om ändring av den i Bryssel ingångna tilläggskonventionen, nedan Brysselprotokollet, gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §. Paragrafen innehåller en sedvanlig ikraftträdandebestämmelse. Om ikraftträdandet av lagen bestäms enligt den genom förordning av republikens president. Avsikten är att lagen och ovan nämnda protokoll för Finlands del skall träda i kraft i samband med att protokollet träder i kraft internationellt.

3.3. Lag om ändring av atomansvarighetslagen

1 §. De punkter som ingår i 1 mom. numreras och underpunkterna anges med bokstäver.

I definitionen av atombränsle i a-punkten stryks det nuvarande bemyndigandet för statsrådet att förordna att annat klyvbart material skall omfattas av begreppet bränsle. Detta beror på att det har visat sig att det inte har funnits behov av ett sådant bemyndigande under den tid lagen har varit i kraft och å andra sidan på att bestämmelsen om bemyndigande inte kan formuleras på ett sätt som är tillräckligt exakt och klart avgränsat med tanke på 80 § 1 mom. i grundlagen.

Genom bestämmelsen under punkt A i protokollet om ändring av Pariskonventionen, fogas till konventionens tillämpningsområde sådana anläggningar där atomsubstans, framför allt kärnavfall, placeras på ett sätt som är avsett att vara permanent samt sådana i detta lagrum avsedda atomreaktorer, fabriker och förvaringsanläggningar som är under avveckling. Lagens gällande ordalydelse täcker de anläggningar där atomsubstans placeras på ett sätt som är avsett att vara permanent. Däremot föreslås att till definitionen av atomanläggning i 1 § e-punkten fogas atomreaktorer, fabriker och förvaringsanläggningar som är under avveckling.

Under punkt B i Parisprotokollet införs med avvikelse från tidigare en likadan definition av nukleär skada som i det protokoll om ändring av Wienkonventionen som nämns ovan i avsnitt 2.1 för att beskriva den händelsekedja som utgör grund för en nukleär skada. Det föreslås därför att definitionen av atomskada i paragrafens h-punkt ändras så att den överensstämmer med bestämmelsen i Parisprotokollet. Den föreslagna ändringen ändrar inte i sak definitionens innehåll. Avsikten är fortsättningsvis att en skada skall anses utgöra en atomskada oavsett om skadan är en följd av ämnets eller produktens radioaktivitet eller av kombinationen av radioaktivitet och ämnets eller produktens giftighet, explosivitet eller andra farliga egenskaper.

Parisprotokollet träder i kraft när det har ratificerats, godtagits eller godkänts av två tredjedelar av de fördragsslutande parterna. Detta innebär att Pariskonventionen i dess

gällande lydelse och i dess lydelse enligt ändringsprotokollet sannolikt måste tillämpas parallellt åtminstone en tid.

I framtiden kommer tilläggskonventionen att tillämpas i dess lydelse enligt ändringsprotokollet, först när den sista har ratificerat, godtagit eller godkänt det. Sålunda föreslås att definitionen av Pariskonventionen och tilläggskonventionen i j- och k-punkten ändras så att endast definitionen av Pariskonventionen innefattar båda versionerna av konventionen.

Definitionen av Wienkonventionen behövs i atomansvarighetslagen eftersom denna konvention i vissa fall skall tillämpas i Finland. Det föreslås att definitionen i l-punkten ändras så att med Wienkonventionen avses konventionen också i dess lydelse enligt 1997 års ändringsprotokoll. Detta protokoll trädde enligt internationell rätt i kraft i slutet av 2003.

Definitionen av särskild dragningsrätt i n-punkten och bestämmelsen om omräkning av den särskilda dragningsrätten i finsk valuta i paragrafens 2 mom. blir med tanke på Brysselprotokollet helt obehövliga när protokollet träder i kraft och därför kan såväl nämnda punkt som paragrafens 2 mom. upphävas. Eftersom det är möjligt att Parisprotokollet träder i kraft först senare för någon stat utanför EU, kan nämnda bestämmelser i teorin behövas under den tiden. En sådan situation har beaktats i övergångsbestämmelserna.

2 §. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i sak gällande bestämmelse, med undantag för författningsnivån och det att man i bestämmelsen har strävat efter att på ett exaktare och mera klart avgränsat sätt fastställa förutsättningarna för att risken för atomskada skall kunna anses vara så ringa att atomansvarighetslagen inte skall tillämpas på sådana substanser och anläggningar som nämns i paragrafen. Avsikten är att bestämmelsen också i fortsättningen skall tillämpas i överensstämmelse med de beslut som OECD:s kärnenergiorganisations styrelse har rätt att utfärda enligt Pariskonventionen. Styrelsens beslut har gällt små partier atomsubstans för forskningsändamål.

3 §. I Pariskonventionen finns sedan 1982 en bestämmelse enligt vilken en fördragslutande part får besluta att två eller flera

nukleära anläggningar med samma innehavare som är belägna inom samma område skall, jämte annan anläggning inom detta område i vilken radioaktiva produkter finns, anses som en anläggning. Då togs emellertid inte någon motsvarande direkt tillämplig bestämmelse in i atomansvarighetslagen, utan en bestämmelse enligt vilken statsrådet eller en myndighet som statsrådet förordnar genom särskilt beslut kan bestämma att två eller flera atomanläggningar, som har samma innehavare och som är belägna inom samma område i Finland, vid tillämpningen av nämnda lag skall anses som en enda anläggning sådana de är eller som en anläggning tillsammans med samma innehavares övriga utrymmen på området, i vilka förvaras något radioaktivt ämne.

T.ex. i Sverige togs bestämmelsen direkt in i lag genom att motsvarande bestämmelse ändrades så att om två eller flera atomanläggningar som har samma innehavare ligger i närheten av varandra, skall den av anläggningarna som har uppförts först och de som uppförts senare alltid behandlas som en atomanläggning. I de flesta av de länder som anslutit sig till Pariskonventionen är situationen i dag densamma som i Sverige.

Genom den föreslagna ändringen görs atomansvarighetssystemet klarare och samtidigt kommer situationen hos oss att motsvara situationen i de flesta av de länder som anslutit sig till Pariskonventionen. Till följd av ändringen behövs inte längre någon särskild bestämmelse om att flera anläggningar som är belägna inom samma område skall anses som en enda anläggning.

Den föreslagna ändringen inverkar inte på anläggningsinnehavarens ersättning enligt atomansvarighetslagen för atomskador som uppkommer till följd av en och samma atomolycka, eftersom det är innehavaren och inte anläggningen som är ersättningsansvarig.

Ändringen klarlägger tillämpningen av lagens 13 § 1 mom. då det är fråga om skador på själva atomanläggningen eller på egendom som finns inom anläggningens område eller i förbindelse med den.

Ändringen klarlägger också de försäkringsarrangemang som gäller atomanläggningar och som både i Finland och i Sverige huvudsakligen sköts av samma Nordiska Kärnförsäkringspool. Nu har man vanligen varit

tvungen att ordna särskild försäkring för varje anläggningsenhet och varje lager med radioaktiva substanser.

4 §. Utvidgningen av tillämpningsområdet under punkt C i Parisprotokollet innebär en helt ny lösning med tanke på atomansvarighetslagens nuvarande uppbyggnad.

I stället för att som nu föreskriva att en finländsk anläggningsinnehavare är ansvarig för atomskada som uppkommit i en annan stat än en konventionsstat endast om atomolyckan inträffat i Finland, förutsätter Parisprotokollet att anläggningsinnehavaren är ansvarig för det första då nukleär skada uppkommer inom ett territorium tillhörande, eller ett område fastställt i enlighet med internationell rätt som tillhör, eller ombord på ett fartyg eller luftfartyg som är registrerat i en fördragsslutande part till Pariskonventionen. Med fördragsslutande part till Pariskonventionen jämställs i detta hänseende också en sådan stat som är fördragsslutande part i Wienkonventionen och i det gemensamma Wienprotokollet rörande tillämpningen av Wienkonventionen och Pariskonventionen. Eftersom definitionen av konventionsstat i atomansvarighetslagen omfattar också dessa stater, föreslås att den ändring som gäller tillämpningsområdet görs gemensamt för båda statsgrupperna.

Det föreslås att utvidgningen av tillämpningsområdet till att omfatta stater som inte har något kärnkraftsprogram tas in också i 1 mom.

Det föreslås att den begränsning av tillämpningsområdet som framgår av Parisprotokollet när det gäller i paragrafen nämnda stater tas in i 2 mom.

Tillsammans innebär de föreslagna bestämmelserna att frågan om när en finländsk anläggningsinnehavare blir ansvarig inte längre är beroende av var själva atomolyckan har inträffat. Detta inverkar endast på i vilken stat den domstol som har jurisdiktion finns. Således ersätts atomskador orsakade av en atomolycka som inträffat t.ex. på eller över öppna havet då skadorna uppkommer ombord på ett fartyg eller luftfartyg som befinner sig inom ett territorium tillhörande en konventionsstat eller en stat som jämställs med en konventionsstat enligt 1 mom. eller inom ett territorium som omfattas av en så-

dan stats jurisdiktion, om fartyget eller luftfartyget är registrerat i ovan avsedda stat. Detsamma gäller också då skadorna uppkommer på öppna havet ombord på ett fartyg eller luftfartyg som är registrerat i en stat som avses i 1 mom. Om fartyget eller luftfartyget då skadorna uppkommer befinner sig inom en sådan stats område som inte avses i 1 mom. ersätts skadorna inte, oavsett i vilken stat fartyget eller luftfartyget är registrerat.

För att ovan avsedda ansvarighet skall uppkomma förutsätts i fråga om en anläggning som finns i Finland dessutom att det kan visas att skadan orsakats av en atomolycka som inträffat i en finländsk innehavares anläggning eller av en sådan atomolycka i samband med transport för vilken en finländsk anläggningsinnehavare är ansvarig enligt andra bestämmelser i denna lag.

Det sista momentet i den föreslagna paragrafen har tidigare ingått i paragrafens 2 mom.

Den föreslagna paragrafens betydelse accentueras för Finlands del, eftersom Finlands kontinentalsockel ersätts genom en lag om Finlands ekonomiska zon (1058/2004) som trädde i kraft den 1 februari 2005.

5 §. Under punkt C i Parisprotokollet finns ytterligare en utvidgning av tillämpningsområdet, enligt vilken skadestånd skall betalas också för nukleär skada som uppkommer inom ett territorium enligt 4 § tillhörande en sådan stat som har en nukleär anläggning inom detta territorium, förutsatt att staten har gällande ansvarighetslagstiftning som tillerkänner motsvarande förmåner som Pariskonventionen. Enligt Parisprotokollet förutsätter detta att de principer som tillämpas är identiska bl.a. när det gäller anläggningsinnehavarens strikta ansvar och principen om kanalisering av ansvaret, samt att behörig domstol fastställs på samma sätt och alla skadelidande behandlas likvärdigt, domar erkänns och kan verkställas samt att ersättningar, rättegångskostnader och ränta fritt kan överföras. Enligt punkt H i Parisprotokollet kan dessutom en fördragsslutande part till Pariskonventionen i dessa fall föreskriva att på nukleära skador som uppkommer i en sådan stat skall när det gäller ansvarigheten tillämpas ett maximibelopp som är åtminstone lika stort som det som enligt nämnda stats lagstiftning skall be-

talas för en nukleär skada som uppkommer i en fördragsslutande part. Det föreslås att en bestämmelse om detta tas in i paragrafens 2 mom. och att ovan nämnda huvudprincip om överensstämmande lagstiftning tas in i 1 mom. Tillsammans ger bestämmelserna den finländska domstolen rätt att pröva när sådan påstådd överensstämmighet föreligger och ersättning således skall betalas.

I paragrafen föreslås en motsvarande begränsning av tillämpningsområdet enligt Parisprotokollet när det gäller fartyg och luftfartyg som den som föreslås i 4 § 2 mom.

7 §. Den betydande utvidgning av tillämpningsområdet som föreslås i 4 och 5 § innebär att uppkomsten eller upphörandet av ansvarigheten för innehavaren av en atomanläggning i en konventionsstat när det gäller transport av atomsubstans mellan konventionsstater och andra stater inte längre kan vara beroende av vad de bestämmelser som gäller tillämpningsområdet medför. Det föreslås därför att dessa principer, som redan nu ingår i Pariskonventionen, tas in i själva lagen. I paragrafens 1 mom. behandlas således situationer då atomsubstans transporteras till en stat som inte är konventionsstat. En motsvarande bestämmelse när det gäller införsel föreslås i 8 § 1 mom.

Avsikten med den föreslagna bestämmelsen i det nya 4 mom. är att iaktta bestämmelsen i Parisprotokollet så att ansvarigheten för atomskada inte längre kan överföras från en anläggningsinnehavare till en annan enbart genom ett avtal mellan dem.

Avsikten är att hindra sådan spekulativ verksamhet där den mottagande anläggningsinnehavaren väljs enbart eller huvudsakligen på den grunden att försäkringskyldigheten och således också försäkringspremierna blir lägre.

Syftet med bestämmelsen är att behörig myndighet med stöd av den kan lämna ett skriftligt avtal obeaktat, om det är uppenbart att mottagandet av atomsubstans på grundval av ett särskilt avtal inte anknyter till den mottagande anläggningens sedvanliga verksamhet och att åtgärden inte är av direkt ekonomisk betydelse för anläggningen. En annan sak är att det i praktiken kan vara helt motiverat ekonomiskt sett att partier av atomsubstans som är avsedda för flera atomanlägg-

ningar transporteras tillsammans och lagras temporärt i någon av dessa anläggningar. I sådana fall finns det inga grunder för att tillämpa denna bestämmelse.

8 §. Syftet med den föreslagna ändringen är att klargöra att en atomanläggning i en konventionsstat inte kan bli ansvarig förrän den atomsubstans som skall transporteras till konventionsstaten har lastats på transportmedlet inom en sådan främmande stats område som inte är konventionsstat.

12 §. Genom bestämmelsen under punkt J i Parisprotokollet slopas möjligheten att i nationell lag jämställa naturkatastrofer av osedvanlig art med de grunder på vilka anläggningsinnehavaren kan befrias från sitt ansvar. Det föreslås således att naturkatastrof av nämnda slag stryks i bestämmelsen.

Beträffande terroristdåd kan det konstateras att sådana inte nämns särskilt varken i Pariskonventionen eller i Parisprotokollet. Den aktuella bestämmelsen i atomansvarighetslagen följer strikt innehållet i den ursprungliga bestämmelsen i konventionen. Utgående från de förhandlingar som parterna i Pariskonventionen fört om terrorismfrågan kan det konstateras att bland de fördragsslutande parterna inte tycks råda några avvikande uppfattningar om att bestämmelsen i artikel 9 i Pariskonventionen måste tolkas snävt på grund av att den utgör ett undantag. Detta leder till att terroristdåd inte kan jämföras med de andra grunder som avses i bestämmelsen i konventionen.

14 §. Enligt Pariskonventionen skall en mera exakt definition av begreppet person- och sakskada samt andra typer av skador som omfattas av ersättning fastställas enligt den nationella lag som skall tillämpas. Enligt konventionen har domstolarna i den fördragsslutande part inom vars område den nukleära olyckan inträffade i regel jurisdiktion och domstolen skall direkt tillämpa den nationella lagstiftningen. Detta är fallet oberoende av i vilken fördragsslutande part den ansvariga nukleära anläggningen finns.

Då Pariskonventionen i tiderna sattes i kraft i Finland var skadeståndslagen ännu inte gällande. I atomansvarighetslagen nöjde man sig sannolikt av denna orsak med att hänvisa till allmänna skadeståndsgrunder i samband med bestämmandet av ersättning.

Nämnda hänvisning är inte tillräckligt tydlig för att den skall kunna tolkas i alla situationer och därför föreslås nu en hänvisning direkt till de bestämmelser i 5 och 7 kap. i skadeståndslagen som är tillämpliga på atomskador.

Enligt paragrafens 1 mom. 1 punkt skall 5 kap. och 7 kap. 3 § i skadeståndslagen tillämpas på ersättning för person- eller sakskada. Bestämmelserna i fråga blir i praktiken tillämpliga sådana de lyder i lagen av den 16 juni 2004 om ändring av skadeståndslagen (509/2004), som träder i kraft vid ingången av 2006. I 5 kap. i skadeståndslagen finns allmänna bestämmelser om bestämmandet av skada som skall ersättas. I 7 kap. 3 § i skadeståndslagen föreskrivs om vilken inverkan det har på ersättning som skall betalas för immateriell skada, t.ex. sveda och värk eller bestående men, om den skadelidande avlider.

Enligt paragrafens 1 mom. 2 punkt ersätts sådan ren förmögenhetsskada som orsakats av att miljön i betydande mån försämrats. Bestämmelsen grundar sig på en bestämmelse under punkt B i Parisprotokollet (vii 5). Det är fråga om en specialbestämmelse om ersättning för ren förmögenhetsskada, som avviker från den allmänna principen om ersättning för sådan skada i 5 kap. 1 § i skadeståndslagen. En ren förmögenhetsskada kan således ersättas enligt atomansvarighetslagen endast om den har orsakats av att miljön i betydande mån försämrats. Enligt bestämmelsen i Parisprotokollet skall en ekonomisk skada som skall ersättas som nukleär skada dessutom hänföra sig till ett direkt ekonomiskt intresse i användning eller åtnjutande av miljön. Som ett exempel kan nämnas ett hotell, vars verksamhet baserar sig på omgivande fiske- eller rekreationsområden och nämnda områden försämrats i den mån att det inverkar på hotellets beläggningsgrad och omsättning.

I paragrafens 1 mom. 3 punkt föreslås i enlighet med en bestämmelse i Parisprotokollet (vii 4) att atomskada skall omfatta kostnader för rimliga åtgärder som är avsedda att återställa skadade eller förstörda delar av miljön eller att, där så är rimligt, införa en motsvarighet till dessa delar i miljön. Skadorna skall då inte vara obetydliga. Som obetydlig skada

kan anses t.ex. en skönjbar höjning av strålningsnivån på ett mark- eller vattenområde, om höjningen inte inverkar på hälsan eller den normala användningen av området. En förutsättning för ersättning för återställandekostnader skall i varje fall vara att de återställande åtgärderna verkligen har vidtagits eller skall vidtas. Frågan om åtgärderna är rimliga bör övervägas i förhållande till den nytta som uppnås med dem och till deras ändamålsenlighet ur vetenskaplig och teknisk synvinkel. När det gäller den totala bedömningen av om åtgärderna är rimliga är också frågan om åtgärderna grundar sig på myndigheternas godkännande eller rekommendation av betydelse. Om åtgärderna förutsätter tillstånd av en myndighet, torde åtgärder som vidtagits i strid med tillståndet eller utan sådant tillstånd i allmänhet inte kunna anses berättiga till ersättning.

I paragrafens 2 mom. föreslås i enlighet med en bestämmelse i Parisprotokollet (vii 6) att också kostnader för rimliga förebyggande åtgärder och ytterligare skador som orsakats av sådana åtgärder skall ersättas som atomskada. Skadeståndsrätten i Finland kan redan nu anses omfatta sådana skador som avses här. I enlighet med bestämmelsen i protokollet föreslås samtidigt att dylika åtgärder skall omfattas av ersättning också i sådana fall då någon atomolycka inte inträffar, men förebyggande åtgärder vidtagits efter en sådan händelse som medfört allvarlig eller omedelbar fara för atomskada. Vad som ovan sägs om rimlighetsprövning när det gäller återställande åtgärder lämpar sig också för förebyggande åtgärder, dock så att atomolyckans eller den hotande atomskadans art och omfattning skall beaktas i den totala prövningen när det gäller dem.

I paragrafens 3 mom. föreslås en bestämmelse om jämkning av ersättning som fastställs enligt atomansvarighetslagen på grund av att den skadelidande själv medverkat till skadan. Med avvikelse från huvudregeln i 6 kap. 1 § i skadeståndslagen kan det bli fråga om jämkning enligt bestämmelsen endast om den skadelidande som medverkat till skadans uppkomst handlat uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet.

15 §. I 1 mom. föreslås att hänvisningarna till undantag från kanaliseringsprincipen

stryks, eftersom det i 17 § 2 mom. inte är fråga om ett sådant undantag och eftersom 15 a § å andra sidan avser situationer där ansvaret åvilar någon annan än anläggningsinnehavaren närmast på grund av bestämmelser i gällande internationella avtal inom transportbranschen.

Till 3 mom. fogas för tydlighetens skull en bestämmelse om att ifall innehavaren av en atomanläggning i de fall som avses i momentet är ansvarig enligt Wienkonventionen, förutsätter tillämpningen av momentet att det inte är fråga om en konventionsstat enligt nämnda konvention som också har anslutit sig till det gemensamma protokollet.

15 a §. Avsikten med ändringen av paragrafen är att klargöra att kanaliseringsbestämmelsen i 15 § inte hindrar iakttagandet av sådana internationella avtal som ingåtts främst inom sjö- och lufttransportbranschen eller sådana motsvarande bestämmelser i nationell lag enligt vilka någon annan än anläggningsinnehavaren, t.ex. fraktföraren, är ansvarig för atomskador orsakade av en atomolycka i samband med transport av atomsubstans.

Det föreslås att gällande bestämmelse i 2 mom. inte längre skall tas med i paragrafen. I bestämmelsen behandlas sådana situationer då ersättning för atomskada som uppkommit i samband med transport kan sökas hos någon annan än anläggningsinnehavaren utan åberopande av bestämmelserna i denna lag, t.ex. med stöd av någon gällande internationell konvention inom transportbranschen eller en motsvarande nationell författning. Det har alls inte varit möjligt att kanalisera ansvaret till anläggningsinnehavaren i alla avtal inom transportbranschen. Avsikten är nu att i atomansvarighetslagen helt avstå från att räkna upp de undantag som sådana avtal och motsvarande nationella författningar utgör och ersätta regleringen med den bestämmelse som föreslås i 1 mom. och en bestämmelse om utövande av regressrätt i 16 §.

16 §. I paragrafens 1 mom. föreslås att den regressrätt som gäller anläggningsinnehavaren skall kunna utövas också alltid då någon annan än anläggningsinnehavaren enligt en avtalsbestämmelse inom transportbranschen eller andra bestämmelser blir tvungen att betala ersättning för en atomskada som upp-

kommit i samband med transport av atomsubstans men som anläggningsinnehavaren annars skulle vara ansvarig för. Sålunda skulle anläggningsinnehavaren slutligen vara ansvarig också i sådana fall då en atomskada inte direkt skall ersättas av anläggningsinnehavaren på grund av 4 och 5 §, som fastställer atomansvarighetslagens tillämpningsområde. I dessa fall överensstämmer det med kanaliseringsprincipen att ansvaret slutligen kanaliseras till anläggningsinnehavaren och inte t.ex. till den fraktförare som har varit tvungen att betala ersättning.

Genom bestämmelserna under punkt G i Parisprotokollet stryks bestämmelsen om utövande av regressrätt mot anläggningsinnehavaren i sådana fall då någon som har sin huvudsakliga verksamhet i en konventionsstat eller någon som är anställd hos en sådan person har varit tvungen att betala ersättning. Efter utvidgningen av konventionens tillämpningsområde behövs denna bestämmelse inte längre. Till följd av detta föreslås det att motsvarande bestämmelser i gällande 2 mom. inte skall tas in i paragrafen. Paragrafens nya 2 mom. motsvarar gällande bestämmelse i 3 mom.

18 §. I 1 mom. föreslås en bestämmelse som fastställer att anläggningsinnehavarens ansvar är obegränsat. Detta ansvar skall gälla endast sådana skador som uppkommer i Finland.

Paragrafens 2 mom. gäller det maximibelopp för anläggningsinnehavarens ansvar som när det gäller innehavaren av en atomanläggning i Finland skall tillämpas på skador som uppkommer någon annanstans än i Finland. En annan sak är att när det gäller innehavaren av en atomanläggning i Finland täcker den försäkringsskyldighet som behandlas nedan det obegränsade ansvaret för skador som uppkommer här och det till maximibeloppet begränsade ansvaret för skador som uppkommer någon annanstans. Ur anläggningsinnehavarens försäkring betalas ersättning på samma grunder i vartdera fallet till dess försäkringsbeloppet på 700 miljoner euro har använts.

Med stöd av konventionen och motsvarande bestämmelse i atomansvarighetslagen kan maximibeloppet för ansvarigheten som lägst sänkas till 5 miljoner särskilda dragningsrät-

ter (ca 5,8 miljoner euro) också på den grunden att anläggningsinnehavaren kunde ha svårigheter att få en lämplig försäkring.

Enligt bestämmelserna under punkt H i Parisprotokollet stryks den sistnämnda möjligheten, men i nationell lag kan maximibeloppet för ansvarigheten fortfarande sänkas så att det understiger 700 miljoner euro, men dock inte till ett lägre belopp än 80 miljoner euro när det gäller transporter och 70 miljoner euro när det gäller atomanläggningar som anses medföra mindre risker.

Under den gällande lagens giltighetstid har det i Finlands förhållanden inte funnits behov av att utnyttja sänkingsmöjligheten annat än i samband med vissa transporter. Det ändamålsenligaste skulle vara att statsrådet kunde utnyttja sänkingsmöjligheten i enskilda fall. Också i sådana fall skall andra skador än skador på transportmedlet alltid ersättas till ett belopp av minst 80 miljoner euro enligt bestämmelserna i Parisprotokollet.

19 §. Det föreslås att begreppen i 18 § beaktas och att bestämmelserna om fördelningen av ansvaret kvarstår oförändrade, dock med beaktande av den i sig sällsynta situationen att en atomanläggning som inte finns i Finland och en atomanläggning som finns i Finland och har obegränsat ansvar för atomskador som uppkommit i Finland samtidigt kan vara ansvariga i Finland.

Med stöd av den bestämmelse som redan finns i paragrafen skall behörig domstol besluta hur ansvaret skall fördelas mellan atomanläggningarna.

20 §. I paragrafen föreslås att ersättningarna skall nedsättas på samma sätt som nu, om full ersättning inte kan betalas ur anläggningsinnehavarens försäkring. Till övriga delar är syftet med den föreslagna ändringen att se till att alla de som har rätt till ersättning ur anläggningsinnehavarens försäkring får sådan jämlikt.

21 §. Det föreslås att hänvisningen till 19 § 2 mom. ändras så att den gäller det lagrum som blir 19 § 3 mom.

22 §. I paragrafen föreslås i enlighet med bestämmelserna under punkt I i Parisprotokollet att en tid av 30 år för väckande av talan införs i stället för den nuvarande tiden av 10 år när det är fråga om personskada. I övriga fall skall en tid av 10 år för väckande av

talan fortfarande iakttas. Bestämmelsen har formulerats så att den dag då atomolyckan inträffade inte beaktas då tiden för väckande av talan räknas ut. Det kan visa sig att en tid av 30 år för väckande av talan är svår att försäkra eller rentav inte är försäkringsbar från försäkringsgivarens synvinkel sett. I sådana fall kan försäkringen kompletteras med annan ekonomisk säkerhet enligt 28 § i atomansvarighetslagen.

Parisprotokollet förutsätter att den särskilda tid som avses i paragrafens 1 mom. inte får understiga tre år. Tiderna för väckande av talan i 2 mom. är obligatoriska och kan inte förlängas genom att den särskilda tidsfristen iakttas.

I paragrafen stryks i enlighet med Parisprotokollet den särskilda tiden för väckande av talan i fråga om atomsubstans som olovligen tillgripits, förlorats eller övergivits.

23 §. I denna paragraf, som gäller försäkringsskyldighet och alternativa försäkringsformer, skall klart anges att fullgörandet av försäkringsskyldigheten innebär täckning för en finländsk anläggningsinnehavares obegränsade ansvar och för maximibeloppet för ansvarigheten när det gäller skador som uppkommer någon annanstans än i Finland. Ändringarna i paragrafens tidigare ordalydelse föranleds av de begrepp som införs i 18 §.

Paragrafens 3 mom. har jämfört med den tidigare ordalydelse preciserats så att det hänvisar till kärnskada.

24 §. I paragrafen föreskrivs för närvarande att i försäkring där försäkringsbeloppet täcker ansvarigheten *för varje inträffande atomolycka* skall försäkringsbeloppet motsvara maximibeloppet för anläggningsinnehavarens ansvar. I bestämmelsen, som enligt förslaget skall upphävas, föreskrivs dessutom om anläggningsinnehavarens skyldighet att ta försäkring till ett belopp som överstiger maximibeloppet för ansvarigheten med en femtedel, om försäkringen är sådan att den vid varje tidpunkt gäller *för anläggningen*.

Under lagens giltighetstid har det i praktiken visat sig vara omöjligt att få en sådan försäkring där försäkringsbeloppet skulle täcka ansvarigheten för varje inträffande atomolycka. I regel har försäkringarna beviljats så att försäkringen vid varje tidpunkt gäller för anläggningen. Då täcker försäk-

ringen atomskador till följd av en atomolycka upp till försäkringsbeloppet, men inte längre atomskador till följd av en eventuell ny atomolycka, annat än om hela försäkringsbeloppet ännu inte har använts efter den föregående atomolyckan. Pariskonventionen har tillåtit och tillåter fortsättningsvis sådana försäkringar. För den händelse att flera atomolyckor efter varandra skulle inträffa i en och samma atomanläggning togs i atomansvarighetslagen från första början in en bestämmelse, enligt vilken försäkring skall tas så att försäkringsbeloppet höjs med en femtedel.

Med den försäkringskapacitet som står till buds kan det visa sig svårt att försäkra det i 18 § föreslagna maximibeloppet för ansvarigheten på 700 miljoner euro. En höjning av beloppet med ytterligare en femtedel till 840 miljoner euro skulle enligt vad man vet i dag innebära att det skulle vara synnerligen osannolikt att någon försäkring över huvud taget skulle finnas tillgänglig. Utöver i Finland finns höjningsarrangemanget ännu tills vidare i Sverige, men i internationell praxis tillämpas det inte. Med beaktande av att slopandet av höjningsförfarandet inte försämrar de skadelidandes ställning föreslås att paragrafen upphävs.

29 §. Enligt Parisprotokollet skall en fördragsslutande part svara för att den försäkringsgivare som ingått försäkringsavtal med en nukleär anläggning inom denna parts område kan betala försäkringsersättningar enligt försäkringsavtalet. En bestämmelse om detta finns redan i atomansvarighetslagen.

Bestämmelserna i Parisprotokollet tillåter att anläggningsinnehavarens ansvarighetsbelopp - och försäkringsbelopp - nedsätts med stöd av nationell lag på det sätt som anges ovan i motiveringen till 18 §. Enligt bestämmelserna under punkt K i Parisprotokollet sker detta dock på den fördragsslutande partens risk. Enligt paragrafen skall konventionsstaten således svara för de skador som kunde ha ersatts ur anläggningsinnehavarens försäkring om maximibeloppet för ansvarigheten inte hade nedsatts.

30 §. Enligt punkt B i Brysselprotokollet utvidgas tilläggskonventionens tillämpningsområde så att det också omfattar ekonomiska zoner och andra områden som erkänts i enlighet med internationell rätt.

Utvidgningen av tillämpningsområdet innebär att här avsedd ersättning betalas till medborgare i en konventionsstat också för skador som uppkommer på öppna havet och för skador som tillfogas dem ombord på fartyg eller på någon annan därmed jämförbar konstruktion som befinner sig någon annanstans än inom ett statsterritorium tillhörande en stat som står utanför tilläggskonventionen.

Formuleringen av paragrafen återspeglar det sätt att tillämpa tilläggskonventionen som Finland redan tidigare valt och som grundar sig på att finska statens andel av ersättningarna i egenskap av värdstat eller någon annan till tilläggskonventionen ansluten stats andel av ersättningarna i egenskap av värdstat ersätts av finska statens medel, om en anläggningsinnehavare inom denna andra stats område är ansvarig för skadan. I sådana fall är det finska staten som skall återkräva den andel av ersättningarna som den betalat för en annan stats räkning. Samma förfarande gäller skadeståndssammanslutningens ersättningar.

31 §. Det föreslås att hänvisningarna till andra bestämmelser i denna lag ändras så att de gäller respektive ändrade lagrum.

32 §. Enligt bestämmelserna under punkt C i Brysselprotokollet skall värdstaten svara för skillnaden mellan det maximibelopp som fastställts för anläggningsinnehavarens ansvarighet för skador och 1 200 miljoner euro. Om skadorna överstiger 1 200 miljoner euro svarar skadeståndssammanslutningen för skadorna upp till ett belopp av 300 miljoner euro, dvs. ersättningar betalas till ett belopp av sammanlagt 1 500 miljoner euro på basis av avtalsarrangemangen. Enligt Brysselprotokollet överstiger den ersättning som skadeståndssammanslutningen betalar 300 miljoner euro, om någon ny stat ansluter sig till tilläggskonventionen. I sådana fall överskrids naturligtvis också det totala beloppet av 1 500 miljoner euro. Vid formuleringen av paragrafen har det beaktats att även om de ersättningar som betalas av allmänna medel måste nedsättas mellan de skadelidande, är en finländsk anläggningsinnehavare dock ännu ansvarig för de skador som sålunda inte har ersatts och som uppkommit inom finskt område.

I paragrafen föreslås att då det är fråga om ett förordnande om ersättningar som skall be-

talas av statsmedel skall förordnandet meddelas av Statskontoret och inte av Försäkringsinspektionen.

33 §. Då tiden för väckande av talan i enlighet med bestämmelserna i Parisprotokollet förlängs ända till 30 år när det gäller personskador, behöver bestämmelsen om statens ersättningsskyldighet utanför Pariskonventionen och tilläggskonventionen inte längre bibehållas i paragrafen när det gäller senare skador. I 1 mom. föreslås sålunda endast bestämmelser om de fall då ersättning betalas av statsmedel efter det att tiden för väckande av talan gått förlorad av godtagbar anledning och en finländsk anläggningsinnehavare har varit ansvarig för skadan då atomolyckan inträffade.

34 §. I denna paragraf föreskrivs för närvarande att ersättning för skador som uppkommit i Finland kan betalas av statsmedel enligt de grunder som fastställs av statsrådet sedan riksdagen givit sitt samtycke därtill. En förutsättning är också att ersättningar inte betalas enligt tilläggskonventionen. Om en finländsk atomanläggning skulle vara ansvarig för skadan skulle tilläggskonventionen bli tillämplig, och å andra sidan skulle i dagens läge ersättning för en skada som uppkommit här vara beroende enbart av ersättningssystemet enligt Pariskonventionen, om en atomanläggning som finns i Portugal, Grekland eller Turkiet skulle vara ansvarig för skadan. Det finns dock inte några atomanläggningar i dessa stater.

Systemet enligt Wienkonventionen skulle vara det som gäller, om en atomanläggning som finns i Finlands närområden, t.ex. i Estland, Polen, Lettland eller Litauen skulle vara ansvarig för skadan. När det gäller dessa stater produceras kärnkraft endast i Litauen.

Om man dessutom beaktar att det nu föreslås att en finländsk anläggningsinnehavares ansvar skall vara obegränsat, kommer bestämmelserna i denna paragraf sannolikt inte att behövas. I det fall att det skulle inträffa en atomolycka som klassas som katastrof och som skulle ha verkningar inom finskt område, och ersättningarna enligt de avtalsbaserade ersättningssystemen inte skulle räcka till för att ersätta de skador som uppkommer här, kunde en framställning om extra ersättning av statsmedel ganska snabbt lämnas till riks-

dagen för avgörande.

Med åberopande av det som anförs ovan föreslås att paragrafen upphävs.

35 §. Med åberopande av motiveringen till 34 § föreslås att hänvisningen till 34 § stryks.

36 §. Det föreslås att hänvisningarna till 34 §, som skall upphävas enligt förslaget, stryks i 2 mom. I enlighet med en bestämmelse i Brysselprotokollet ges staten regressrätt i fråga om ersättning som den betalat i egenskap av värdstat enligt tilläggskonventionen eller ersättning som någon annan konventionsstat skall betala enligt tilläggskonventionen och som finska staten har betalat för denna konventionsstats räkning. Regressrätten är likadan som anläggningsinnehavarens regressrätt, dvs. anspråket riktas mot en fysisk person som orsakat skadan uppsåtligt eller mot den som genom ett skriftligt avtal uttryckligen åtagit sig att svara för skadan.

37 §. Det föreslås att bestämmelserna i denna paragraf, som gäller en finsk domstols jurisdiktion, såsom hörande till Europeiska gemenskapens exklusiva behörighet ersätts med en hänvisning till artikel 13 i Pariskonventionen som skall ändras genom Parisprotokollet. Denna artikel gäller en domstols jurisdiktion i fördragsslutande staters ömsesidiga relation vid anspråk med stöd av en anläggningsinnehavares ansvar. Europeiska unionens råd beslöt på det sätt som refereras i punkt 4.1 ge unionens medlemsstater rätt att för dess del ratificera Parisprotokollet till dessa delar. Det föreslås att en hänvisning till artikeln om jurisdiktion skall tas in i paragrafen endast i informativt syfte.

Beslutet innefattar det att jurisdiktion tillkommer domstolen i den fördragsslutande part i Pariskonventionen på vars område en nukleär olycka har inträffat och det att enligt punkt M i Parisprotokollet tillkommer jurisdiktion domstolen i en fördragsslutande part till Pariskonventionen också då en nukleär olycka inträffar inom den fördragsslutande partens ekonomiska zon. Den ekonomiska zonen jämfälls med ett område inom vilket en fördragsslutande part enligt internationell rätt skulle ha rätt att grunda en ekonomisk zon.

Om en nukleär olycka inträffar utanför de fördragsslutande parternas områden, på ett område som kan jämfällas med en ekono-

misk zon, vilket dock inte på behörigt sätt har anmälts till OECD:s generalsekreterare, eller om platsen för den nukleära olyckan inte med säkerhet kan fastställas, tillkommer jurisdiktion domstolen i den fördragsslutande part där den ansvariga kärnanläggningen är belägen.

Artikeln innehåller också bestämmelser om fastställandet av jurisdiktion när jurisdiktion i princip tillkommer domstolarna i flera fördragsslutande parter samt om fastställandet av jurisdiktion i sådana fall där oenighet har uppkommit om fastställandet av gränser på havet.

38 §. Det föreslås att hänvisningarna till andra bestämmelser i lagen stryks ur paragrafen, eftersom jurisdiktionen i regel på det sätt som refereras ovan föranleds direkt av europeiska gemenskapens jurisdiktion.

39 §. Det föreslås att begreppen i 1 mom. ändras så att de överensstämmer med innehållet i 18 §.

4. Ikraftträdande

Parisprotokollet träder i kraft internationellt när det har ratificerats, godtagits eller godkänts av två tredjedelar av de fördragsslutande parterna i Pariskonventionen. Brysselprotokollet träder i kraft när det har ratificerats, godtagits eller godkänts av alla parter i tilläggskonventionen.

Av de orsaker som anges ovan i punkt 4.1 i allmänna motiveringarna är det att vänta att Parisprotokollet träder i kraft när de medlemsstater i Europeiska unionen som hör till Pariskonventionen, i enlighet med unionens råds beslut ratificerar, godtar eller godkänner protokollet, vilket om möjligt bör ske samtidigt och före utgången av 2006. Beslutet gäller inte Danmark och inte heller de medlemsstater i unionen som inte är fördragsslutande parter i konventionen.

Avsikten är att om ikraftträdandet av ikraftträdandelagarna och lagen om ändring av atomansvarighetslagen bestäms genom förordning av statsrådet, antingen så att alla ändrade bestämmelser i atomansvarighetslagen träder i kraft samtidigt med ikraftträdandelagarna eller, vilket verkar sannolikt, så att genom förordning först bestäms om tidpunkten för ikraftträdandet av lagen om sättande i

kraft av Parisprotokollet och ikraftträdandet av de bestämmelser i atomansvarighetslagen som är nödvändiga med tanke på Parisprotokollet och vid en senare tidpunkt på motsvarande sätt för Brysselprotokollets del.

5. Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande bl.a. för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse, eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande.

Enligt riksdagens grundlagsutskotts tolkningspraxis täcker denna grundlagsfästa befogenhet hos riksdagen alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottet skall en bestämmelse i ett fördrag eller någon annan internationell förpliktelse anses höra till området för lagstiftningen, 1) om den gäller utövande eller begränsning av någon grundrättighet som är skyddad i grundlagen, 2) om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, 3) om den sak som bestämmelsen gäller enligt grundlagen skall föreskrivas i lag, 4) om det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller eller 5) om det enligt rådande uppfattning i Finland skall lagstiftas om saken.

Enligt grundlagsutskottet hör en bestämmelse i en internationell förpliktelse på dessa grunder till området för lagstiftningen oavsett om den strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (se GrUU 11/2000 rd och GrUU 12/2000 rd).

Största delen av bestämmelserna i Parisprotokollet är sådana att de hör till området för lagstiftningen.

Begreppen jämte definitioner under punkt A i protokollet inverkar indirekt på tolkningen och tillämpningen av de övriga materiella bestämmelserna i atomansvarighetslagen och hör således också till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd).

Bestämmelserna under punkt B i protokollet fastställer minimikrav på omfattningen av

den skadeersättning som skall betalas och om detta har tidigare föreskrivits genom lag.

De bestämmelser under punkt C i protokollet som gäller tillämpningsområdet utvidgar de motsvarande bestämmelser som redan finns i lag och hör således till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna under punkt D i protokollet gäller rätt till skadeersättning, men avviker inte från det som redan gäller som lag i Finland. Bestämmelserna hör till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna under punkt E i protokollet begränsar överföringen av ansvaret från en anläggningsinnehavare till en annan på ett sätt som avviker från innehållet i de bestämmelser som redan finns i lag och hör således till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna under punkt F och G i protokollet avviker till vissa delar från regressrätten mot en anläggningsinnehavare enligt lagen och därför hör bestämmelserna till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna under punkt H i protokollet avviker från de bestämmelser i lagen som gäller beloppet för och innehållet i anläggningsinnehavarens ansvarighet och hör till området för lagstiftningen.

De bestämmelser under punkt I i protokollet som gäller preskriptionstider avviker delvis från bestämmelserna i lagen och hör till alla delar till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna under punkt J i protokollet om de grunder på vilka en anläggningsinnehavare kan befrias från sitt ansvar gäller sådant som nu föreskrivs i lag och avviker delvis från det och därför hör bestämmelserna till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna under punkt K i protokollet om försäkringsskyldighet och försäkringens innehåll gäller sådant som från tidigare föreskrivs i lag och avviker delvis från det. Bestämmelserna hör till området för lagstiftningen.

De befrielse som gäller penningrörelse mellan de fördragsslutande parterna i punkt L i protokollet avviker åtminstone från beredskapslagens bestämmelser om tillsyn och reglering vid undantagsförhållanden och hör till området för lagstiftningen.

Beträffande punkt M i Parisprotokollet, som gäller domstolars jurisdiktion, behövs

inte riksdagens samtycke, eftersom Europeiska gemenskapen har exklusiv behörighet att bestämma om saken, även om bemyndigande att ratificera Parisprotokollet i gemenskapens intresse har erhållits av Europeiska unionens råd.

Bestämmelserna under punkt N i protokollet om tillämplig lag gäller sådant som föreskrivs i lag i Finland och hör således till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna under punkt Q i protokollet om internationellt förfarande för lösande av tvister kan leda till en lösning som obligatoriskt binder Finland och som fastställer hur en viss avtalsbestämmelse som hör till området för lagstiftningen skall tolkas. Bestämmelser om detta finns från tidigare i lag. En sådan klausul gällande lösande av tvister anses höra till området för lagstiftningen, även om klausulen som en faktor som av naturen hör till internationellt samarbete inte strider mot den moderna uppfattningen av begreppet suveränitet.

De bestämmelser under punkt B som gäller protokollets tillämpningsområde avviker från de bestämmelser som nu finns i lagen och hör därför till området för lagstiftningen.

De bestämmelser under punkt C som gäller medel som skall tillhandahållas av konventionsstaterna och betalas till de skadelidande avviker från det som föreskrivs i lagen och hör därför till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna under punkt E i protokollet, vilka gäller statens återkravs rätt mot en anläggningsinnehavare, gäller omständigheter om vilka föreskrivs i lag och hör därför till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna under punkt F och G i protokollet, vilka gäller preskription av rätten till skadestånd, gäller sådant som föreskrivs i lag och hör därför till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna under punkt H i protokollet om skadeståndsbeloppet gäller omständigheter om vilka föreskrivs i lag och hör därför till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna under punkt I i protokollet om förverkligandet av rätten till skadestånd gäller omständigheter om vilka föreskrivs i lag och hör därför till området för lagstiftningen.

Den bestämmelse under punkt J i protokol-

let som gäller erkännande och verkställande av domar gäller en sak om vilken föreskrivs i lag och hör därför till området för lagstiftningen.

De bestämmelser under punkt K i protokollet som gäller uppgifterna för den konventionsstat vars domstolar har jurisdiktion i saken gäller omständigheter om vilka föreskrivs i lag och hör därför till området för lagstiftningen.

Den bestämmelse under punkt M i protokollet som gäller höjning av konventionsstaternas gemensamma ersättningsbelopp som skall betalas av allmänna medel gäller en omständighet om vilken föreskrivs i lag och hör därför till området för lagstiftningen.

Vissa bestämmelser i Brysselprotokollet hör till området för lagstiftningen.

Det förfarande för lösande av tvister som avses under punkt Q i protokollet kan leda till en lösning som binder Finland och som fastställer hur en viss avtalsbestämmelse som hör till området för lagstiftningen skall tolkas. En sådan klausul gällande lösande av tvister anses höra till området för lagstiftningen, även om klausulen som en faktor som av naturen hör till internationellt samarbete inte strider mot den moderna uppfattningen av begreppet suveränitet.

Utöver det som anförts ovan behövs riksdagens samtycke också av den orsaken att såväl bestämmelserna under punkt K i Parisprotokollet som bestämmelserna under punkt C i Brysselprotokollet innebär att finska staten till följd av en atomolycka med synnerligen stora skadeverkningar enligt förslaget skulle bli tvungen att ersätta atomskador till den del som överstiger 700 miljoner euro upp till 1 200 miljoner euro och den tidigare angivna relativa andel av atomskadorna som överstiger 1 200 miljoner euro upp till 1 500 miljoner euro. Finska staten kunde bli tvungen att ersätta en del av maximibeloppet för anläggningsinnehavarens ansvarighet på det sätt som anges under punkt K i Parisprotokollet.

Även om bestämmelserna inte medför direkta utgifter för staten, måste riksdagen när en sådan atomskada uppkommer bevilja anslag för betalning av ersättning. Trots att verkningarna inte är direkta, är de omfattande och till sin natur sådana att de binder riks-

dagens budgetmakt och därför förutsätter förslaget undantagsvis riksdagens godkännande också av denna orsak.

6. Behandlingsordning

Propositionen innehåller förslag till lagar om sättande i kraft av protokollet, vilka till formen är blankettlagar. Propositionen innehåller dessutom ett förslag till lag om ändring av atomansvarighetslagen, som innehåller de bestämmelser som ikraftsättandet av bestämmelserna i protokollet förutsätter i Finland. Att tillämpliga bestämmelser tas in i en och samma lag skall anses motiverat särskilt med tanke på de skadelidande.

De skadelidandes ställning måste författningsrättsligt sett bedömas med tanke på det egendomsskydd som tryggas i 15 § i grundlagen. Med egendom avses enligt grundlagsutskottets praxis förmåner med förmögensketsvärde, såsom en skadelidandes rätt till skadestånd som fastställts genom dom eller avtal.

De bestämmelser som gäller ordnande av atomansvarigheten jämte de begränsningar av ansvaret som tidigare ingick i dem har i Finland satts i kraft i vanlig lagstiftningsordning innan grundlagen trädde i kraft. Propositionen utgår från att skadeståndet inte längre begränsas. Propositionen är inte problematisk med tanke på 15 § i grundlagen.

När det gäller innehavaren av en atomläggning kan den skyldighet att ta försäkring som tryggar skadeståndsskyldigheten granskas med hänsyn till den näringsfrihet som tryggas i 18 § 1 mom. i grundlagen. Atomläggningarnas verksamhet regleras med stöd av kärnenergilagen. Enligt bestämmelserna i lagens 5 kap. är sådan verksamhet inte möjlig utan att skyldigheten enligt atomansvarighetslagen fullgjorts. Inskränkningar som gäller näringsfriheten, och som sådana måste de skyldigheter som framgår av atomansvarighetslagen och propositionen betraktas i ljuset av det som anförts ovan, skall alltid föreskrivas genom lag, som skall fylla de krav på exakthet och noggrann avgränsning som gäller inskränkningar i en grundläggande fri eller rättighet. Inskränkningarnas substans, såsom art och förutsättningar, skall framgå av lagen (t.ex. GrUU 4/2000 rd).

Propositionen är således inte problematisk med tanke på 18 § 1 mom. i grundlagen.

På ovan nämnda grunder anser regeringen att de föreslagna lagarna kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom regeringen föreslår att riksdagens samtycke inte behövs när det gäller punkt M i Parisprotokollet, men det dock föreskrivs om saken i den föreslagna lagen om ändring av atomansvarighetslagen, är det önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande om propositionen inhämtas.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins om-

råde i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982, till den del protokollet hör till Finlands behörighet,

samt det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av konventionen av den 31 januari 1963 utgörande tillägg till Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982.

Eftersom protokollen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag**

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den

28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982 gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

2.**Lag**

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av den i Bryssel den 31 januari 1963 ingångna konventionen utgörande tillägg till Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokollet om ändring av den i Bryssel den 31 januari 1963 ingångna konventionen utgörande tillägg till Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess

lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982 gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

3.

Lag

om ändring av atomansvarighetslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i atomansvarighetslagen av den 8 juni 1972 (484/1972) 24 och 34 §,
ändras 1—5 §, 7 § 1 mom., 8 § 1 mom., 12 § 2 mom., 14 §, 15 § 1 och 3 mom., 15 a och 16 §, 18—21 §, 22 § 1 och 2 mom., 23 §, 29—33 §, 35 §, 36 § 2 mom., 37 och 38 § samt 39 § 1 och 2 mom.,

av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 820/1989 och lag 588/1994, 3 §, 15 § 1 mom. och 15 a § sådana de lyder i nämnda lag 820/1989, 4, 16 och 32 § sådana de lyder delvis ändrade i sistnämnda lag, 15 § 3 mom., 18 och 38 § samt 39 § 1 mom. sådana de lyder i nämnda lag 588/1994, 20, 23 och 33 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 89/1999 samt 30 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 128/1977 och

fogas till 7 § ett nytt 4 mom. som följer:

1 §

I denna lag avses med:

1) *atombränsle*: klyvbart material, bestående av uran eller plutonium i form av metall eller i legering eller i kemisk förening;

2) *radioaktiv produkt*: annat än i 1 punkten avsett radioaktivt material samt radioaktivt avfall, om materialet eller avfallet bildats vid framställning eller användning av atombränsle eller blivit radioaktivt genom bestrålning i samband med sådan framställning eller användning;

3) *atoms substans*: dels atombränsle, med undantag av naturligt uran och utarmat uran, dels radioaktiva produkter, med undantag av

radioisotoper som används för eller gjorts färdiga att användas för industriellt, kommersiellt, jordbrukstekniskt, medicinskt eller vetenskapligt ändamål eller för undervisning;

4) *atomreaktor*: anordning som innehåller atombränsle under sådana förhållanden att klyvning av atomkärnor i en självunderhållande kedjereaktion kan uppkomma i anordningen utan tillskott av neutroner från annan källa;

5) *atomanläggning*:

a) atomreaktor, med undantag av atomreaktor som infogats i fartyg eller annat transportmedel och där används eller är avsedd att användas som kraftkälla,

b) fabrik för framställning eller behandling av atomsubstans,

c) fabrik för separation av isotoper i atombränsle,

d) fabrik för bearbetning av bestrålat atombränsle,

e) anläggning för förvaring av atomsubstans, om anläggningen inte är avsedd endast för tillfällig uppläggning under transport av substansen,

f) ovan avsedd atomreaktor, fabrik eller förvaringsanläggning som är under avveckling;

6) *anläggningsstat*: den konventionsstat, inom vars område vederbörande anläggning är förlagd, eller, om anläggningen icke är förlagd inom någon stats område, den konventionsstat som driver eller godkänt anläggningen;

7) *innehavare av atomanläggning*: i fråga om anläggning i Finland den som med föreskrivet tillstånd eller i övrigt driver eller innehar anläggningen och i fråga om anläggning utom riket den som enligt lagstiftningen i anläggningsstaten är att anse som anläggningens innehavare

8) *atomskada*: skada som orsakats av joniserande strålning från en strålningskälla i en atomanläggning, joniserande strålning från atombränsle, radioaktiva produkter eller avfallsämnen i en atomanläggning eller joniserande strålning från atomsubstanser med ursprung i eller skickade till en atomanläggning eller från atomsubstans som transporteras på det sätt som avses i 8 § 3 mom.;

9) *atomolycka*: sådan händelse eller serie händelser med samma ursprung som orsakar atomskada;

10) *Pariskonventionen*: den i Paris den 29 juli 1960 ingångna konventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område, i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982, eller nämnda konvention i dess lydelse enligt nämnda protokoll och det i Paris den 12 februari 2004 upprättade ändringsprotokollet;

11) *tilläggskonventionen*: den i Bryssel den 31 januari 1963 ingångna tilläggskonventionen till Pariskonventionen, sådan tilläggskonventionen lyder enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokol-

let av den 16 november 1982 samt det i Paris den 12 februari 2004 upprättade ändringsprotokollet;

12) *Wienkonventionen*: den i Wien den 21 maj 1963 ingångna konventionen om ansvarighet för atomskada, eller nämnda konvention sådan den lyder enligt det i Wien den 12 september 1997 upprättade ändringsprotokollet;

13) *konventionsstat*: en stat som har anslutit sig till Pariskonventionen och en stat som har anslutit sig till Wienkonventionen samt till det samprotokoll som upprättades i Wien den 21 september 1988 och som gäller tillämpningen av Wien- och Pariskonventionerna.

2 §

Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas att denna lag inte skall tillämpas på atombränsle eller radioaktiva produkter, om den risk för atomskada som är förbunden med bränslet eller produkterna är ringa på grund av små mängder, låg anrikningsgrad eller ringa radioaktivitet, och inte heller på atomanläggningar med endast sådan atomsubstans.

3 §

Två eller flera atomanläggningar som har samma innehavare och som är belägna inom samma anläggningsområde i Finland skall vid tillämpningen av denna lag anses som en enda anläggning tillsammans med samma innehavares övriga utrymnen på anläggningsområdet i vilka förvaras atomsubstans.

4 §

Innehavaren av en atomanläggning i Finland är ansvarig enligt denna lag för en atomskada som uppkommer inom ett område som omfattas av Finlands eller en annan konventionsstats suveränitet eller jurisdiktion enligt internationell rätt, eller inom motsvarande område tillhörande en stat som inte är konventionsstat och som inte hade någon atomanläggning inom sitt område när atomolyckan inträffade.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller även atomskador som uppkommer ombord på ett fartyg eller luftfartyg som är registrerat i en sådan stat som avses i nämnda moment, för-

utsatt att fartyget eller luftfartyget när skadan uppkommer inte befinner sig inom ett område tillhörande en annan stat än en sådan som avses i 1 mom. eller 5 §.

I fråga om ansvarighet som enligt denna lag åvilar innehavaren av en atomanläggning utanför Finland tillämpas på ansvarighetens maximibelopp och utsträckning i rummet anläggningsstatens lag.

5 §

Utöver det som föreskrivs i 4 § är innehavaren av en atomanläggning i Finland också ansvarig enligt denna lag för en atomskada som uppkommer inom ett område vilket omfattas av en sådan stats suveränitet eller jurisdiktion enligt internationell rätt som inte är konventionsstat och som hade en atomanläggning inom sitt område när atomolyckan inträffade, om lagstiftningen i staten i fråga överensstämmer med principerna i Pariskonventionen. Detsamma gäller atomskador som uppkommer ombord på ett fartyg eller luftfartyg som är registrerat i en sådan stat, förutsatt att fartyget eller luftfartyget när skadan uppkommer inte befinner sig inom ett område tillhörande en annan stat än en sådan som avses i 4 § 1 mom. eller i detta moment.

För en atomskada som avses i denna paragraf betalas ur den försäkring som gäller innehavaren av en atomanläggning i Finland inte större ersättning än vad som enligt den främmande statens lagstiftning skall betalas för motsvarande atomskada som uppkommer i Finland.

7 §

Atomskada till följd av en atomolycka under transport av atomsubstans från en atomanläggning i Finland eller i en annan konventionsstat skall ersättas av anläggningens innehavare. Sänds ovan avsedd atomsubstans till en annan stat än en konventionsstat, svarar anläggningens innehavare för atomskador till följd av en atomolycka som inträffar innan den atomsubstans som transporteras har lossats från det transportmedel med vilket det förs till nämnda främmande stat.

Som ett skriftligt avtal enligt denna paragraf anses inte ett sådant skriftligt avtal som innehavaren av en atomanläggning i Finland

ingått och enligt vilket skada till följd av en atomolycka ersätts av innehavaren av den mottagande atomanläggningen, om det är uppenbart att den atomsubstans som transporteras inte är av direkt ekonomisk betydelse för den mottagande anläggningens innehavare.

8 §

Sänds atomsubstans från en annan stat än en konventionsstat till en atomanläggning i Finland eller i en annan konventionsstat med skriftligt samtycke av anläggningens innehavare, svarar anläggningens innehavare för atomskador till följd av en atomolycka som inträffar efter det att den atomsubstans som skall transporteras har lastats på det transportmedel med vilket det skall föras från nämnda främmande stat.

12 §

Innehavaren av en atomanläggning i Finland är dock inte ansvarig enligt denna lag med anledning av en atomolycka som är en direkt följd av en handling som hänför sig till väpnad konflikt, fientligheter, inbördeskrig eller uppror. I fråga om ansvarighet som åvilar innehavaren av en atomanläggning i en annan konventionsstat gäller i ovan avsedda fall vad som föreskrivs i anläggningsstatens lag.

14 §

Som atomskada ersätts:

- 1) person- eller sakskada enligt 5 kap. och 7 kap. 3 § i skadeståndslagen (412/1974),
- 2) sådan ekonomisk skada som inte hänför sig till person- eller sakskada, om skadan orsakats av att miljön i betydande mån försämrats, samt
- 3) kostnader för rimliga åtgärder vidtagna för att återställa miljöskador till följd av en atomolycka, förutsatt att miljöskadorna inte är obetydliga.

Som atomskada skall dessutom ersättas kostnader för rimliga förebyggande åtgärder och skada som orsakats av sådana åtgärder, förutsatt att åtgärderna vidtas i syfte att förebygga en skada enligt 1 mom. efter en atom-

olycka eller, utan hinder av 1 § 10 punkten, efter en sådan händelse som ger upphov till en allvarlig och omedelbar fara för atomskada.

Har från den skadelidandes sida uppsåtliga eller genom grov vårdslöshet medverkats till skadan, kan skadeståndet jämkas i enlighet med vad som är skäligt.

15 §

Anspråk på ersättning för en atomskada som omfattas av ersättningsbestämmelserna i denna lag eller i motsvarande lagstiftning i någon annan konventionsstat får inte göras gällande mot någon annan än innehavaren av atomanläggningen eller det försäkringsbolag som har meddelat försäkring för innehavarens ansvar.

För en atomskada som inte berörs av ersättningsbestämmelserna i denna lag eller av motsvarande bestämmelser i någon annan konventionsstats lag får anspråk på ersättning inte göras i Finland, om atomskadan har orsakats av en atomolycka ombord på ett fartyg under transport av atomsubstans eller annars har uppkommit till följd av användning av fartyg, och den som innehar eller driver atomanläggningen är ansvarig för skadan enligt lagen i en stat som utan att vara konventionsstat har anslutit sig till Wienkonventionen, eller enligt sådan annan, i en främmande stat gällande lagstiftning om skadeståndsansvar för atomskador som i alla hänseenden är lika förmånlig för de skadelidande som Pariskonventionen eller Wienkonventionen. Om den som innehar eller driver atomanläggningen i dessa fall är ansvarig för en atomskada tillämpas, utöver vad denna lag föreskriver om fysiska personers ansvar för atomskador som de har orsakat uppsåtliga, dessutom vad denna lag föreskriver om fysiska personers ansvar för atomskador som avses i 12 § och 13 § 1 mom. samt för skada på ett transportmedel. Vad som föreskrivs här gäller även om den som innehar eller driver anläggningen inte svarar för skadan enligt särskilda bestämmelser om detta i Wienkonventionen eller enligt motsvarande bestämmelse i en sådan främmande stats lag som avses i detta moment.

15 a §

Bestämmelserna i 5 § 2 mom. och 15 § tillämpas inte till den del de strider mot förpliktelser enligt internationella avtal som binder Finland och gäller transport av atomsubstans, eller mot vad som föreskrivs någon annanstans i lag.

16 §

Den som för en atomskada har blivit tvungen att betala ersättning enligt ett internationellt avtal som binder Finland och gäller transport av atomsubstans eller enligt bestämmelser som grundar sig på ett sådant avtal eller enligt någon annan gällande bestämmelse i en främmande stat som huvudsakligen motsvarar bestämmelserna i ett sådant avtal, övertar utan hinder av 4 och 5 § den skadelidandes rätt mot den anläggningsinnehavare som svarar för skadan enligt denna lag. Om ersättningen beror på en atomskada som avses i 5 §, har den som betalat ersättning rätt att, utan hinder av 5 § 2 mom., återkräva ersättningen av anläggningsinnehavaren.

Regressrätt enligt denna paragraf tillkommer inte den som själv svarar för skadan enligt 21 §.

18 §

För innehavaren av en atomanläggning i Finland är ansvaret enligt denna lag obegränsat för atomskador som uppkommer i Finland till följd av en och samma atomolycka.

För innehavaren av en atomanläggning i Finland är ansvaret enligt denna lag begränsat till högst 700 miljoner euro för atomskador som uppkommer någon annanstans än i Finland till följd av en och samma atomolycka.

Statsrådet har rätt att på ansökan för enskilda transporter av atomsubstans fastställa ett lägre maximibelopp för ansvarigheten än det som nämns i 2 mom., om risken för skada till följd av en atomolycka orsakad av den atomsubstans som transporteras är ringa med hänsyn till mängden eller arten av denna atomsubstans samt transportförhållandena totalt sett. Maximibeloppet för ansvarigheten kan dock inte fastställas till ett lägre belopp än 80 miljoner euro. Av maximibeloppet enligt detta moment ersätts andra atomskador

än skador på transportmedlet till ett belopp av minst 80 miljoner euro.

Maximibeloppet för anläggningsinnehavarens ansvar innefattar inte ränta på ersättningsbeloppet eller ersättning för rättegångskostnader.

19 §

Är två eller flera anläggningsinnehavare ansvariga för samma atomskada, svarar de solidariskt för den, dock med begränsning för var och en av dem till det maximibelopp som gäller atomanläggningen i fråga. Har skadan uppkommit under transport av flera partier atomsubstans, tillhörande flera atomanläggningsinnehavare, med ett och samma transportmedel eller under tillfällig uppläggning i en och samma atomanläggning av flera partier atomsubstans under transport, är anläggningsinnehavarnas sammanlagda ansvarighet begränsad till det högsta belopp som gäller för någon av dessa anläggningar.

Finns någon av de atomanläggningar som är ansvariga enligt 1 mom. i Finland, svarar innehavaren av denna anläggning för egen del för atomskador som uppkommer i Finland, utan begränsning av ansvaret.

Mellan anläggningsinnehavarna fördelas ansvarigheten efter vad som prövas skäligt med hänsyn till respektive anläggnings andel i skadans uppkomst samt till övriga omständigheter.

20 §

Förslår inte maximibeloppet för ansvarigheten när det gäller innehavaren av en atomanläggning i Finland eller i en annan konventionsstat eller maximibeloppet för solidariskt ansvar enligt 19 § 1 mom. till full gottgörelse åt alla dem som är berättigade till ersättning för atomskada, nedsätts deras ersättningar ur anläggningsinnehavarens försäkring och rätten på ersättningarna med samma kvotdel.

Är det efter inträffad atomolycka sannolikt att nedsättning enligt 1 mom. visar sig nödvändig, har Försäkringsinspektionen rätt att förordna att i ersättning tills vidare skall betalas endast en viss kvotdel av den fulla ersättningen.

21 §

En innehavare av en atomanläggning som

betalat ersättning enligt denna lag eller motsvarande lagstiftning i en annan konventionsstat har rätt att återfå ersättningen av en fysisk person som orsakat skadan uppsåtligen eller av den som genom ett skriftligt avtal med anläggningsinnehavaren uttryckligen åtagit sig att svara för skadan. I övrigt har anläggningsinnehavaren inte rätt att av någon annan återfå vad han betalat enligt denna lag eller motsvarande lagstiftning i en annan konventionsstat i vidare mån än vad som föreskrivs i 17 § 2 mom. och 19 § 3 mom.

22 §

Den som med stöd av 6—10 § eller 16 § vill rikta ersättningsanspråk mot innehavaren av en atomanläggning eller mot den som meddelat försäkring beträffande dennes ansvarighet, skall anmäla sitt anspråk hos anläggningsinnehavaren inom tre år från den dag då han fick eller med iakttagande av skälig aktsamhet bort få kännedom om skadan och om den för skadan ansvarige eller, i de fall som avses i 16 § 1 mom., från den dag då ersättningsanspråk riktades mot honom.

Utän hinder av 1 mom. går talan förlorad också, om skadeståndstalan mot innehavaren av atomanläggningen eller mot försäkringsgivaren inte har väckts:

- 1) i fråga om personskada inom 30 år från dagen för atomolyckan, och
- 2) i fråga om annan atomskada inom 10 år från dagen för atomolyckan.

23 §

Innehavaren av en atomanläggning i Finland skall ha en av Försäkringsinspektionen godkänd försäkring beträffande ansvarigheten för atomskada enligt denna lag eller motsvarande lagstiftning i en annan konventionsstat så att anläggningsinnehavarens ansvar enligt 18 § 1—3 mom. kan täckas intill det maximibelopp som avses i 18 § 2 eller 3 mom.

Försäkringen kan tas:

- 1) så att försäkringsbeloppet täcker maximibeloppet för ansvarigheten för varje inträffande atomolycka, eller
 - 2) så att försäkringen vid varje tidpunkt gäller för anläggningen till maximibeloppet.
- Ansvarighet för atomskada under transport

som avses i 6—8 § kan täckas av särskild försäkring.

29 §

Visar den som enligt denna lag eller motsvarande lagstiftning i en annan konventionsstat är berättigad till ersättning av innehavaren av en atomanläggning i Finland att han inte kunnat få ut ersättningen enligt det i 18 § 2 mom. avsedda maximibeloppet för ansvarigheten av den försäkringsgivare som ingått försäkringsavtal med anläggningsinnehavaren, betalas den sålunda uteblivna ersättningen av staten.

Statens ersättningsskyldighet enligt 1 mom. upphör då ersättning har betalats ur försäkringen och av staten till ett belopp av sammanlagt 700 miljoner euro.

30 §

Är innehavaren av en i Finland eller i en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen belägen atomanläggning vilken används för fredliga ändamål ansvarig för en atomskada enligt Pariskonventionen, och är finsk domstol enligt 37 § behörig att pröva ersättningsanspråk mot anläggningsinnehavaren, skall ersättningen, till den del den överstiger 700 miljoner euro, betalas av statsmedel, om atomskadan uppkommit:

1) i Finland eller i en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen,

2) på eller över havsområden utanför territorialhav tillhörande Finland eller en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen ombord på ett fartyg eller luftfartyg som är registrerat i nämnda stat, eller på en konstgjord ö eller i en anläggning eller konstruktion som omfattas av nämnda stats jurisdiktion,

3) på eller över ett område som avses i 2 punkten eller på något annat ställe som nämns i 2 punkten och atomskadan tillfogas finska medborgare eller medborgare i en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen, eller

4) inom eller över den ekonomiska zon som tillhör Finland eller en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen, eller på nämnda stats kontinentalsockel i samband med utvinning eller utforskning av naturtill-

gångarna inom den ekonomiska zonen eller på kontinentalsockeln.

Vid tillämpning av bestämmelserna i 1 mom. 2 och 3 punkten betalas ersättning dock inte om atomskadan har uppkommit på eller över territorialhav tillhörande någon annan stat än Finland eller en stat som anslutit sig till tilläggskonventionen.

Vid tillämpning av 1 mom. jämställs med medborgare i en stat, som tillträtt tilläggskonventionen, staten själv eller en del av den eller ett bolag, en förening, stiftelse eller ett annat samfund eller en annan sammanslutning av offentlig- eller privaträttslig art som har hemort eller annars fast driftställe i en sådan stat. Som medborgare i en stat som tillträtt tilläggskonventionen anses även en person, som enligt gällande lag i en sådan stat skall anses som stadigvarande bosatt i den staten och som i fråga om rätt till ersättning enligt tilläggskonventionen jämställs med medborgare i denna stat.

31 §

Ersättning av statsmedel enligt 30 § bestäms enligt de grunder som anges i 12 § 1 mom., 13 och 14 § samt 18 § 4 mom.

Bestämmelserna i 16 § om rätt till regress mot innehavaren av en atomanläggning skall på motsvarande sätt tillämpas på rätt att av staten återfå vad som betalats med anledning av en atomskada för vilken ersättning enligt 30 § betalas av statsmedel.

32 §

Det sammanlagda beloppet av de ersättningar som innehavaren av en atomanläggning och staten skall betala till följd av en och samma atomolycka, dels med stöd av 6—15, 15 a och 16—22 § samt 30 och 31 §, dels enligt ett i tilläggskonventionens artikel 15 angivet avtal mellan en stat som har anslutit sig till tilläggskonventionen och någon annan stat, är begränsat till 1 500 miljoner euro eller det större belopp som följer av tillämpning av artikel 12 a i tilläggskonventionen. I beloppet inräknas inte ränta eller ersättning för rättegångskostnader.

Förslår inte det belopp som med tillämpning av 1 mom. står till förfogande för ersättning som betalas av statsmedel enligt 30 och 31 § till ersättande av atomskadorna,

nedsätts de ersättningar som betalas av statsmedel och räntorna på dem med samma kvotdel. Vid tillämpning av detta moment skall bestämmelsen i 20 § 2 mom. iakttas på motsvarande sätt, dock så att förordnandet enligt momentet meddelas av Statskontoret.

33 §

Har en atomolycka för vars skadeverkningar innehavaren av en atomanläggning i Finland är ansvarig, i Finland orsakat personskada eller orsakat en finsk medborgare personskada under vistelse någon annanstans och har en sådan atomskada yppats innan anläggningsinnehavarens ansvar upphört enligt 22 § eller motsvarande bestämmelse i en annan konventionsstats lag, betalas ersättningen av statsmedel, även om den därtill berättigade inte inom föreskriven tid har väckt talan eller vidtagit andra preskriptionsavbrytande åtgärder, men haft godtagbar anledning till det.

Har för andra skadelidande förordnats om nedsättning av ersättning enligt 20 § 1 mom. eller om nedsättning av ersättning som betalas av statsmedel enligt 32 § 2 mom. eller enligt motsvarande bestämmelser i en annan konventionsstats lag, nedsätts i samma mån den ersättning som enligt 1 mom. betalas av statsmedel. Skadeståndsskyldigheten bestäms i övrigt som om anläggningens innehavare svarat för skadan. Anspråk på ersättning skall anmälas hos Statskontoret inom den tid som anges i 22 § 1 mom.

35 §

Ersättning enligt 29 eller 30 § betalas inte med anledning av en atomolycka som avses i 12 § 2 mom.

36 §

Belopp som staten betalat enligt 30—32 § eller som annars betalats enligt tilläggskonventionens bestämmelser med anledning av en atomolycka för vars skadeverkningar innehavaren av en atomanläggning i Finland är ansvarig enligt en annan konventionsstats lag, kan krävas åter endast av den mot vilken anläggningens innehavare enligt 21 § har regressrätt. Det som föreskrivs i detta moment tillämpas också på ersättning som staten betalat enligt 33 §.

37 §

Vilken stats domstolar som är behöriga att undersöka en talan som väckts med stöd av denna lag bestäms i artikel 13 i Pariskonventionen, sådan den lyder ändrad genom det protokoll som avses i 1 § 10 punkten och som upprättades i Paris den 12 februari 2004.

38 §

När en finsk domstol är behörig att undersöka en talan som väckts med stöd av denna lag, är den behöriga domstolen Helsingfors tingsrätt.

39 §

Har dom i ett mål om ersättning för atomskada givits i en annan konventionsstat och är domstolarna i denna stat enligt Pariskonventionen eller Wienkonventionen behöriga att pröva den tvist som domen gäller, skall domen, sedan den vunnit laga kraft och kan verkställas i den stat där den givits, på ansökan verkställas i Finland utan att ny prövning sker av den sak som avgjorts genom domen. Detta innebär inte skyldighet att verkställa en utländsk dom, om det maximibelopp för ansvarigheten som gäller för atomanläggningens innehavare därigenom skulle överskridas.

Ansökan om verkställighet görs hos Helsingfors hovrätt, och till ansökningen skall fogas:

- 1) domen i original eller som kopia bestyrkt av behörig myndighet,
- 2) förklaring av behörig myndighet i den stat där domen givits att domen avser ersättning enligt Pariskonventionen eller Wienkonventionen samt att den vunnit laga kraft och kan verkställas i nämnda stat, samt
- 3) om ovan nämnda handlingar är avfattade på något annat språk än finska eller svenska, en på tjänstens vägnar bestyrkt översättning av handlingarna till finska eller svenska.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Behörig domstol mellan Finland och en annan konventionsstat som har undertecknat det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokoll som avses i 1 § 10 punkten men inte har godtagit eller godkänt det eller anslutit sig till det, bestäms dock enligt 37 § i den

ordalydelse den hade vid ikraftträdandet av denna lag. På en ovan avsedd konventionsstat tillämpas dessutom 1 § 1 mom. n-punkten och 1 § 2 mom., vilka upphävs genom denna lag.

När 18 § i denna lag träder i kraft upphävs statsrådets beslut av den 5 maj 1994 om högsta ansvarsbelopp enligt atomansvarighetslagen (333/1994).

Helsingfors den 4 februari 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Handels- och industriminister *Mauri Pekkarinen*

Lag

om ändring av atomansvarighetslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i atomansvarighetslagen av den 8 juni 1972 (484/1972) 24 och 34 §,
ändras 1—5 §, 7 § 1 mom., 8 § 1 mom., 12 § 2 mom., 14 §, 15 § 1 och 3 mom., 15 a och 16 §, 18—21 §, 22 § 1 och 2 mom., 23 §, 29—33 §, 35 §, 36 § 2 mom., 37 och 38 § samt 39 § 1 och 2 mom.,

av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 820/1989 och lag 588/1994, 3 §, 15 § 1 mom. och 15 a § sådana de lyder i nämnda lag 820/1989, 4, 16 och 32 § sådana de lyder delvis ändrade i sistnämnda lag, 15 § 3 mom., 18 och 38 § samt 39 § 1 mom. sådan de lyder i nämnda lag 588/1994, 20, 23 och 33 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 89/1999 samt 30 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 128/1977 och
fogas till 7 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 §

I denna lag avses med:

a) *atombränsle*: klyvbart material, bestående av uran eller plutonium i form av metall eller i legering eller i kemisk förening, *eller ock, i enlighet med vad statsrådet förordnar, annat klyvbart material*;

b) *radioaktiv produkt*: annat än i a punkten avsett radioaktivt material samt radioaktivt avfall, om materialet eller avfallet bildats vid framställning eller användning av atombränsle eller blivit radioaktivt genom bestrålning i samband med sådan framställning eller användning;

c) *atomsustans*: dels atombränsle, med undantag av naturligt uran och utarmat uran, dels radioaktiva produkter, med undantag av radioisotoper som används för eller gjorts färdiga att användas för industriellt, kommersiellt, jordbrukstekniskt, medicinskt eller vetenskapligt ändamål eller för undervisning; (15.9.1989/820)

d) *atomreaktor*: anordning som innehåller atombränsle under sådana förhållanden att klyvning av atomkärnor i en självunderhållande kedjereaktion kan uppkomma i anordningen utan tillskott av neutroner från annan källa;

Föreslagen lydelse

1 §

I denna lag avses med:

1) *atombränsle*: klyvbart material, bestående av uran eller plutonium i form av metall eller i legering eller i kemisk förening;

2) *radioaktiv produkt*: annat än i 1 punkten avsett radioaktivt material samt radioaktivt avfall, om materialet eller avfallet bildats vid framställning eller användning av atombränsle eller blivit radioaktivt genom bestrålning i samband med sådan framställning eller användning;

3) *atomsustans*: dels atombränsle, med undantag av naturligt uran och utarmat uran, dels radioaktiva produkter, med undantag av radioisotoper som används för eller gjorts färdiga att användas för industriellt, kommersiellt, jordbrukstekniskt, medicinskt eller vetenskapligt ändamål eller för undervisning;

4) *atomreaktor*: anordning som innehåller atombränsle under sådana förhållanden att klyvning av atomkärnor i en självunderhållande kedjereaktion kan uppkomma i anordningen utan tillskott av neutroner från annan källa;

e) *atomanläggning*: atomreaktor, med undantag av atomreaktor som infogats i fartyg eller annat transportmedel och där användes eller är avsedd att användas som kraftkälla,

fabrik för framställning eller behandling av atomsubstans,

fabrik för separation av isotoper i atombränsle,

fabrik för bearbetning av bestrålat atombränsle,

anläggning för förvaring av atomsubstans, om anläggningen ej är avsedd endast för tillfällig uppläggning under transport av substansen, samt

i enlighet med vad statsrådet förordnar, annan anläggning, i vilken finnes atombränsle eller radioaktiv produkt;

f) *anläggningsstat*: den konventionsstat, inom vars område vederbörande anläggning är förlagd, eller, om anläggningen icke är förlagd inom någon stats område, den konventionsstat som driver eller godkänt anläggningen;

g) *innehavare av atomanläggning*: i fråga om anläggning i Finland den som med föreskrivet tillstånd eller i övrigt driver eller innehar anläggningen och i fråga om anläggning utom riket den som enligt lagstiftningen i anläggningsstaten är att anse som anläggningens innehavare

h) *atomskada*: dels skada som orsakas av radioaktiva egenskaper hos atombränsle eller radioaktiv produkt eller av radioaktiva egenskaper i förening med giftiga, explosiva eller andra farliga egenskaper hos bränslet eller produkten, dels skada som orsakas av joniserande strålning från annan strålningskälla i en atomanläggning än atombränsle eller radioaktiv produkt;

i) *atomolycka*: sådan händelse eller serie händelser med samma ursprung som orsakar atomskada

j) *Pariskonventionen*: den i Paris den 29 juli 1960 undertecknade konventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område, i dess lydelse enligt det i Paris den 28 januari 1964 undertecknade tilläggsprotokollet, eller nämnda konvention i dess lydelse enligt detta protokoll och det ändringsprotokoll som undertecknades i Paris

5) *atomanläggning*:

a) atomreaktor, med undantag av atomreaktor som infogats i fartyg eller annat transportmedel och där används eller är avsedd att användas som kraftkälla,

b) fabrik för framställning eller behandling av atomsubstans,

c) fabrik för separation av isotoper i atombränsle,

d) fabrik för bearbetning av bestrålat atombränsle,

e) anläggning för förvaring av atomsubstans, om anläggningen inte är avsedd endast för tillfällig uppläggning under transport av substansen,

f) ovan avsedd atomreaktor, fabrik eller förvaringsanläggning som är under avveckling;

6) *anläggningsstat*: den konventionsstat, inom vars område vederbörande anläggning är förlagd, eller, om anläggningen icke är förlagd inom någon stats område, den konventionsstat som driver eller godkänt anläggningen;

7) *innehavare av atomanläggning*: i fråga om anläggning i Finland den som med föreskrivet tillstånd eller i övrigt driver eller innehar anläggningen och i fråga om anläggning utom riket den som enligt lagstiftningen i anläggningsstaten är att anse som anläggningens innehavare

8) *atomskada*: skada som orsakats av joniserande strålning från en strålningskälla i en atomanläggning, joniserande strålning från atombränsle, radioaktiva produkter eller avfallsämnen i en atomanläggning eller joniserande strålning från atomsubstanser med ursprung i eller skickade till en atomanläggning eller från atomsubstans som transporteras på det sätt som avses i 8 § 3 mom.;

9) *atomolycka*: sådan händelse eller serie händelser med samma ursprung som orsakar atomskada;

10) *Pariskonventionen*: den i Paris den 29 juli 1960 ingångna konventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område, i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982, eller nämnda konvention i dess lydelse enligt nämnda protokoll och det i Paris den 12 februari

Gällande lydelse

den 16 november 1982;

k) *tilläggskonventionen*: den i Bryssel den 31 januari 1963 undertecknade tilläggskonventionen till Pariskonventionen, sådan tilläggskonventionen lyder enligt det i Paris den 28 januari 1964 undertecknade tilläggsprotokollet och det i Paris den 16 november 1982 undertecknade ändringsprotokollet;

l) *Wienkonventionen*: den i Wien den 21 maj 1963 ingångna konventionen om ansvarighet för atomskada;

m) *konventionsstat* en stat som har anslutit sig till Pariskonventionen och en stat som har anslutit sig till Wienkonventionen samt till det samprotokoll som upprättades i Wien den 21 september 1988 och som gäller tillämpningen av Wien- och Pariskonventionerna samt med

n) *särskild dragningsrätt*: en särskild dragningsrätt som används av Internationella Valutafonden.

När skadeståndsbeloppet fastställs, omräknas den särskilda dragningsrätten i finska mark enligt kursen den dag då atomolyckan inträffade, om inte de stater som anslutit sig till tilläggskonventionen har kommit överens om att i de fall som avses i 30–32 §§ någon annan dag skall läggas till grund för omräkningen i fråga om en bestämd atomolycka. När den särskilda dragningsrätten omräknas i finska mark, skall markens värde bestämmas i enlighet med den beräkningsmetod som Internationella Valutafonden tillämpade i sin verksamhet och på sina betalningar den dag som avses ovan.

2 §

Statsrådet har befogenhet att förordna, att denna lag icke äger tillämpning på atomanläggning, atombränsle eller radioaktiv produkt, om den risk för atomskada som är förbunden med anläggningen, bränslet eller produkten är ringa.

Föreslagen lydelse

2004 upprättade ändringsprotokollet;

11) *tilläggskonventionen*: den i Bryssel den 31 januari 1963 ingångna tilläggskonventionen till Pariskonventionen, sådan tilläggskonventionen lyder enligt *tilläggsprotokollet* av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982 samt det i *Paris den 12 februari 2004* upprättade ändringsprotokollet;

12) *Wienkonventionen*: den i Wien den 21 maj 1963 ingångna konventionen om ansvarighet för atomskada, *eller nämnda konvention sådan den lyder enligt det i Wien den 12 september 1997 upprättade ändringsprotokollet;*

13) *konventionsstat*: en stat som har anslutit sig till Pariskonventionen och en stat som har anslutit sig till Wienkonventionen samt till det samprotokoll som upprättades i Wien den 21 september 1988 och som gäller tillämpningen av Wien- och Pariskonventionerna.

2 §

Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas att denna lag inte skall tillämpas på atombränsle eller radioaktiva produkter, om den risk för atomskada som är förbunden med bränslet eller produkterna är ringa *på grund av små mängder, låg anrikningsgrad eller ringa radioaktivitet, och inte heller på atomanläggningar med endast sådan atomsubstans.*

3 §

Statsrådet eller en myndighet som statsrådet förordnar kan bestämma att två eller flera atomanläggningar, som har samma innehavare och som är belägna inom samma område i Finland, vid tillämpningen av denna lag skall anses som en enda anläggning sådana de är eller som en anläggning tillsammans med samma innehavares övriga utrymmen på området, i vilka förvaras något radioaktivt ämne.

4 §

Denna lag gäller inte, med undantag av 15 § 3 mom. och 15 a § 1 mom., en atomskada som till följd av en atomolycka har inträffat i någon annan stat än en konventionsstat.

I fråga om ansvarighet som åvilar innehavare av atomanläggning i Finland äger denna lag tillämpning på atomskada, som uppkommit i annan stat än konventionsstat, endast om atomolyckan inträffat i Finland. I fråga om ansvarighet som enligt denna lag åvilar innehavare av atomanläggning utom riket gäller beträffande ansvarighetens utsträckning i rummet vad som föreskrives i anläggningsstatens lag.

Genom förordning kan stadgas att det för en atomskada som uppkommer i någon annan stat än en konventionsstat inte i Finland skall betalas större ersättning än vad som enligt samma stats rättsordning skall betalas för en atomskada som uppkommer i Finland. Genom förordning kan dock inte inskränkningar göras i ansvarighet som grundar sig på en konvention som avses i 15 a § 2 mom. och som Finland har anslutit sig till.

Angående rätt i vissa fall för den som utgivit ersättning för atomskada att utan hinder av bestämmelserna i denna paragraf av innehavaren av atomanläggning återkräva ersättningen stadgas nedan i 16 §.

5 §

På grundvalen av ömsesidighet kan genom förordning stadgas, med beaktande av Finlands förpliktelser enligt Pariskonventionen, att stat som ej är konventionsstat, vid lagens tillämpning skall likställas med konventionsstat.

3 §

Två eller flera atomanläggningar som har samma innehavare och som är belägna inom samma anläggningsområde i Finland skall vid tillämpningen av denna lag anses som en enda anläggning tillsammans med samma innehavares övriga utrymmen på anläggningsområdet i vilka förvaras atomsubstans.

4 §

Innehavaren av en atomanläggning i Finland är ansvarig enligt denna lag för en atomskada som uppkommer inom ett område som omfattas av Finlands eller en annan konventionsstats suveränitet eller jurisdiktion enligt internationell rätt, eller inom motsvarande område tillhörande en stat som inte är konventionsstat och som inte hade någon atomanläggning inom sitt område när atomolyckan inträffade.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller även atomskador som uppkommer ombord på ett fartyg eller luftfartyg som är registrerat i en sådan stat som avses i nämnda moment, förutsatt att fartyget eller luftfartyget när skadan uppkommer inte befinner sig inom ett område tillhörande en annan stat än en sådan som avses i 1 mom. eller 5 §.

I fråga om ansvarighet som enligt denna lag åvilar innehavaren av en atomanläggning utanför Finland tillämpas på ansvarighetens maximibelopp och utsträckning i rummet anläggningsstatens lag.

5 §

Utöver det som föreskrivs i 4 § är innehavaren av en atomanläggning i Finland också ansvarig enligt denna lag för en atomskada som uppkommer inom ett område vilket omfattas av en sådan stats suveränitet eller jurisdiktion enligt internationell rätt som inte är konventionsstat och som hade

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

en atomanläggning inom sitt område när atomolyckan inträffade, om lagstiftningen i staten i fråga överensstämmer med principerna i Pariskonventionen. Detsamma gäller atomskador som uppkommer ombord på ett fartyg eller luftfartyg som är registrerat i en sådan stat, förutsatt att fartyget eller luftfartyget när skadan uppkommer inte befinner sig inom ett område tillhörande en annan stat än en sådan som avses i 4 § 1 mom. eller i detta moment.

För en atomskada som avses i denna paragraf betalas ur den försäkring som gäller innehavaren av en atomanläggning i Finland inte större ersättning än vad som enligt den främmande statens lagstiftning skall betalas för motsvarande atomskada som uppkommer i Finland.

7 §

Atomskada till följd av atomolycka under transport av atomsubstans från atomanläggning i Finland eller i annan konventionsstat ersättes av anläggningens innehavare, om icke nedan i 2 och 3 mom. är annorlunda stadgat.

7 §

Atomskada till följd av en atomolycka under transport av atomsubstans från en atomanläggning i Finland eller i en annan konventionsstat skall ersättas av anläggningens innehavare. Sänds ovan avsedd atomsubstans till en annan stat än en konventionsstat, svarar anläggningens innehavare för atomskador till följd av en atomolycka som inträffar innan den atomsubstans som transporteras har lossats från det transportmedel med vilket det förs till nämnda främmande stat.

Som ett skriftligt avtal enligt denna paragraf anses inte ett sådant skriftligt avtal som innehavaren av en atomanläggning i Finland ingått och enligt vilket skada till följd av en atomolycka ersätts av innehavaren av den mottagande atomanläggningen, om det är uppenbart att den atomsubstans som transporteras inte är av direkt ekonomisk betydelse för den mottagande anläggningens innehavare.

8 §

Sändes atomsubstans från annan stat än konventionsstat till atomanläggning i Finland eller i annan konventionsstat med skriftligt samtycke av anläggningens innehavare, svarar denne för atomskada till följd

8 §

Sänds atomsubstans från en annan stat än en konventionsstat till en atomanläggning i Finland eller i en annan konventionsstat med skriftligt samtycke av anläggningens innehavare, svarar anläggningens inneha-

av atomolycka under transporten, om annat icke följer av vad i 2 mom. nedan är stadgat.

vare för atomskador till följd av en atomolycka som inträffar efter det att den atomsubstans som skall transporteras har lastats på det transportmedel med vilket det skall föras från nämnda främmande stat.

12 §

Innehavare av atomanläggning i Finland är dock ej ansvarig enligt denna lag med anledning av atomolycka, som är en direkt följd av handling som hänför sig till väpnad konflikt, fientligheter, inbördeskrig eller uppror *eller som orsakats av naturkatastrof av osedvanlig art*. I fråga om ansvarighet som åvilar innehavare av atomanläggning i annan konventionsstat gäller i ovan avsedda fall vad i anläggningsstatens lag är stadgat.

12 §

Innehavaren av en atomanläggning i Finland är dock inte ansvarig enligt denna lag med anledning av en atomolycka som är en direkt följd av en handling som hänför sig till väpnad konflikt, fientligheter, inbördeskrig eller uppror. I fråga om ansvarighet som åvilar innehavaren av en atomanläggning i en annan konventionsstat gäller i ovan avsedda fall vad som föreskrivs i anläggningsstatens lag.

14 §

Om ej nedan annat stadgas, bestämmes ersättning, som utgår enligt denna lag, med tillämpning av gällande allmänna skadestandsgrunder.

14 §

Som atomskada ersätts:

1) person- eller sakskada enligt 5 kap. och 7 kap. 3 § i skadeståndslagen (412/1974),

2) sådan ekonomisk skada som inte hänför sig till person- eller sakskada, om skadan orsakats av att miljön i betydande mån försämrats, samt

3) kostnader för rimliga åtgärder vidtagna för att återställa miljöskador till följd av en atomolycka, förutsatt att miljöskadorna inte är obetydliga.

Som atomskada skall dessutom ersättas kostnader för rimliga förebyggande åtgärder och skada som orsakats av sådana åtgärder, förutsatt att åtgärderna vidtas i syfte att förebygga en skada enligt 1 mom. efter en atomolycka eller, utan hinder av 1 § 10 punkten, efter en sådan händelse som ger upphov till en allvarlig och omedelbar fara för atomskada.

Har från den skadelidandes sida uppsåtliga eller genom grov vårdslöshet medverkats till atomskadan kan skadeståndet jämkas i enlighet med vad skäligt är.

Har från den skadelidandes sida uppsåtliga eller genom grov vårdslöshet medverkats till skadan, kan skadeståndet jämkas i enlighet med vad som är skäligt.

15 §

Anspråk på ersättning för en atomskada som omfattas av ersättningsstadgandena i

15 §

Anspråk på ersättning för en atomskada som omfattas av ersättningsbestämmelserna

Gällande lydelse

denna lag eller i motsvarande lagstiftning i någon annan konventionsstat får inte göras gällande mot någon annan än innehavaren av atomanläggningen eller det försäkringsbolag som har meddelat försäkring för hans ansvar, *om inte något annat följer av 15 a § eller 17 § 2 mom.*

För en atomskada som inte berörs av ersättningsstadgandena i denna lag eller av motsvarande stadganden i någon annan konventionsstats lag får anspråk på ersättning inte göras i Finland, om atomskadan har orsakats av en atomolycka ombord på ett fartyg under transport av atomsubstans eller annars har uppkommit till följd av användning av fartyg, och den som innehar eller driver atomanläggningen är ansvarig för skadan enligt lagen i en stat som har anslutit sig till Wienkonventionen eller enligt sådan annan, i en främmande stat gällande lagstiftning om skadeståndsansvar för atomskador som i alla hänseenden är lika förmånlig för de skadelidande som Pariskonventionen eller Wienkonventionen. Om den som innehar eller driver atomanläggningen i dessa fall är ansvarig för en atomskada tillämpas, utöver vad denna lag stadgar om en fysisk persons ansvar för atomskador som han har orsakat uppsåtligen, dessutom vad denna lag stadgar om fysiska personers ansvar för atomskador som avses i 12 § och 13 § 1 mom. samt för skada på ett transportmedel. Vad som stadgas här gäller även om den som innehar eller driver anläggningen inte svarar för skadan enligt särskilda bestämmelser om detta i Wienkonventionen eller enligt motsvarande stadganden i en sådan främmande stats lag som avses i detta moment.

15 a §

Stadgandena i 15 § tillämpas inte till den del de strider mot förpliktelser enligt internationella avtal som Finland ingått.

Vad 15 § 1 och 2 mom. stadgar om ansvar för atomskada till följd av en atom-

Föreslagen lydelse

i denna lag eller i motsvarande lagstiftning i någon annan konventionsstat får inte göras gällande mot någon annan än innehavaren av atomanläggningen eller det försäkringsbolag som har meddelat försäkring för innehavarens ansvar.

För en atomskada som inte berörs av ersättningsbestämmelserna i denna lag eller av motsvarande bestämmelser i någon annan konventionsstats lag får anspråk på ersättning inte göras i Finland, om atomskadan har orsakats av en atomolycka ombord på ett fartyg under transport av atomsubstans eller annars har uppkommit till följd av användning av fartyg, och den som innehar eller driver atomanläggningen är ansvarig för skadan enligt lagen i en stat som utan att vara konventionsstat har anslutit sig till Wienkonventionen, eller enligt sådan annan, i en främmande stat gällande lagstiftning om skadeståndsansvar för atomskador som i alla hänseenden är lika förmånlig för de skadelidande som Pariskonventionen eller Wienkonventionen. Om den som innehar eller driver atomanläggningen i dessa fall är ansvarig för en atomskada tillämpas, utöver vad denna lag föreskriver om fysiska personers ansvar för atomskador som de har orsakat uppsåtligen, dessutom vad denna lag föreskriver om fysiska personers ansvar för atomskador som avses i 12 § och 13 § 1 mom. samt för skada på ett transportmedel. Vad som föreskrivs här gäller även om den som innehar eller driver anläggningen inte svarar för skadan enligt särskilda bestämmelser om detta i Wienkonventionen eller enligt motsvarande bestämmelse i en sådan främmande stats lag som avses i detta moment.

15 a §

Bestämmelserna i 5 § 2 mom. och 15 § tillämpas inte till den del de strider mot förpliktelser enligt internationella avtal som binder Finland och gäller transport av atomsubstans, eller mot vad som föreskrivs någon annanstats i lag.

olycka som inträffat under transport av atomsubstans eller om ansvar för atomskada som annars uppkommit till följd av begagnande av fartyg eller annat transportmedel utgör inte hinder för tillämpning av lufttransportlagen (387/86). Genom förordning kan stadgas att detta moment även skall gälla i fråga om ett annat stadgande i en konventionsstats lag vilket i huvudsak motsvarar en bestämmelse i en sådan konvention som den 29 juli 1960 var i kraft eller öppen för undertecknande, ratificering eller tillträde.

16 §

Den som för en atomskada har blivit tvungen att betala ersättning enligt lufttransportlagen eller lagstiftning i en främmande stat eller enligt en konvention eller ett stadgande som avses i 15 a § 2 mom., övertar den skadelidandes rätt mot den anläggningsinnehavare som svarar för skadan enligt denna lag. Om ersättningen beror på en skada som avses i ett stadgande som har utfärdats med stöd av 4 § 3 mom., har den ersättningskyldige rätt att återkräva ersättningen av den anläggningsinnehavare som skulle ha svarat för skadan, om stadgandet inte hade utfärdats.

Har någon som har sin huvudsakliga verksamhet i Finland eller i annan konventionsstat eller någon som är anställd hos sådan person nödgats utgiva ersättning för atomskada, för vilken den skadelidande på grund av stadgandena i 4 § icke är berättigad till ersättning enligt denna lag, äger han rätt att återkräva skadeståndet av den anläggningsinnehavare som med bortseende från nämnda stadganden skulle ha svarat för skadan. Därvid äger 1 mom. motsvarande tillämpning. Har skadan uppkommit under transport av atomsubstans till mottagare i annan stat än konventionsstat, gäller dock den avsändande anläggningsinnehavarens ansvarighet ej längre än till dess substansen lossats från det transportmedel varmed det anlände till denna stat. Har skadan uppkommit under transport av atomsubstans från avsändare i sådan stat, inträder den mottagande anläggningsinnehavarens ansvarighet icke förrän substansen lastats på det transportmedel

16 §

Den som för en atomskada har blivit tvungen att betala ersättning enligt ett internationellt avtal som binder Finland och gäller transport av atomsubstans eller enligt bestämmelser som grundar sig på ett sådant avtal eller enligt någon annan gällande bestämmelse i en främmande stat som huvudsakligen motsvarar bestämmelserna i ett sådant avtal, övertar utan hinder av 4 och 5 § den skadelidandes rätt mot den anläggningsinnehavare som svarar för skadan enligt denna lag. Om ersättningen beror på en atomskada som avses i 5 §, har den som betalat ersättning rätt att, utan hinder av 5 § 2 mom., återkräva ersättningen av anläggningsinnehavaren.

Gällande lydelse

varmed det sändes från den främmande staten.

Regressrätt enligt denna paragraf tillkommer icke den som själv svarar för skadan enligt 21 §.

18 §

För innehavaren av en atomanläggning i Finland är ansvaret enligt denna lag begränsat till högst [150 miljoner] särskilda dragningsrätter för atomskador till följd av en och samma atomolycka. Statsrådet har rätt att med hänsyn till anläggningens storlek eller art, omfattningen av transporten eller andra på saken inverkan omständigheter fastställa ett lägre ansvarsbelopp, som dock inte får vara mindre än fem miljoner särskilda dragningsrätter. I fråga om en atomolycka som inträffat under transport av atomsubstans uppgår anläggningsinnehavarens ansvar enligt denna lag för andra skador än skada på transportmedlet till minst fem miljoner särskilda dragningsrätter.

De belopp som anges i 1 mom. innefattar inte ränta eller ersättning för rättegångskostnader.

Det maximibelopp som 1 mom. stadgar för en anläggningsinnehavarens ansvar kan genom förordning höjas till högst ett lika stort belopp som det maximibelopp som enligt artikel 3 punkt b underpunkt ii i tilläggskonventionen skall ersättas med finska statens allmänna medel. För att maximibeloppet för ansvarigheten skall kunna höjas förutsätts att det för det höjda ansvaret finns en försäkring enligt 23 §.

19 §

Är två eller flera anläggningsinnehavare ansvariga för samma atomskada, svarar de solidariskt för skadeståndet, dock med begränsning för var och en av dem till belopp

Föreslagen lydelse

Regressrätt enligt denna paragraf tillkommer inte den som själv svarar för skadan enligt 21 §.

18 §

För innehavaren av en atomanläggning i Finland är ansvaret enligt denna lag obegränsat för atomskador som uppkommer i Finland till följd av en och samma atomolycka.

För innehavaren av en atomanläggning i Finland är ansvaret enligt denna lag begränsat till högst 700 miljoner euro för atomskador som uppkommer någon annanstans än i Finland till följd av en och samma atomolycka.

Statsrådet har rätt att på ansökan för enskilda transporter av atomsubstans fastställa ett lägre maximibelopp för ansvarigheten än det som nämns i 2 mom., om risken för skada till följd av en atomolycka orsakad av den atomsubstans som transporteras är ringa med hänsyn till mängden eller arten av denna atomsubstans samt transportförhållandena totalt sett. Maximibeloppet för ansvarigheten kan dock inte fastställas till ett lägre belopp än 80 miljoner euro. Av maximibeloppet enligt detta moment ersätts andra atomskador än skador på transportmedlet till ett belopp av minst 80 miljoner euro.

Maximibeloppet för anläggningsinnehavarens ansvar innefattar inte ränta på ersättningsbeloppet eller ersättning för rättegångskostnader.

19 §

Är två eller flera anläggningsinnehavare ansvariga för samma atomskada, svarar de solidariskt för den, dock med begränsning för var och en av dem till det maximibelopp

som gäller för vederbörande enligt 18 § 1 mom. Har skadan uppkommit under transport av flera partier atomsubstans, tillhörande flera atomanläggningsinnehavare, med ett och samma transportmedel eller under tillfällig uppläggning i en och samma atomanläggning av flera partier atomsubstans under transport, är dock anläggningsinnehavarnas sammanlagda ansvarighet begränsad till det högsta belopp som gäller för någon av dem.

Mellan anläggningsinnehavarna fördelas ansvarigheten efter vad som prövas skäligt med hänsyn till respektive anläggnings andel i skadans uppkomst samt till övriga omständigheter.

20 §

Förslår ej ansvarighetsbelopp, som gäller enligt 18 § 1 mom. eller 19 § 1 mom. till full gottgörelse åt alla dem som är berättigade till ersättning, nedsättes deras ersättningar och därpå belöpande ränta med samma kvotdel.

Är det efter inträffat skadefall sannolikt att nedsättning enligt 1 mom. visar sig nödvändig, har Försäkringsinspektionen rätt att förordna att i ersättning tills vidare skall betalas endast en viss kvotdel av den fulla ersättningen.

21 §

Ersättning, som innehavare av atomanläggning utgivit enligt denna lag eller motsvarande lagstiftning i annan konventionsstat, äger han rätt att återfå av fysisk person som orsakat skadan uppsåtligen eller av den som genom skriftligt avtal med anläggningsinnehavaren uttryckligen åtagit sig att svara för skadan. I övrigt äger innehavare av atomanläggning icke rätt att av annan

som gäller atomanläggningen i fråga. Har skadan uppkommit under transport av flera partier atomsubstans, tillhörande flera atomanläggningsinnehavare, med ett och samma transportmedel eller under tillfällig uppläggning i en och samma atomanläggning av flera partier atomsubstans under transport, är anläggningsinnehavarnas sammanlagda ansvarighet begränsad till det högsta belopp som gäller för någon av dessa anläggningar.

Finns någon av de atomanläggningar som är ansvariga enligt 1 mom. i Finland, svarar innehavaren av denna anläggning för egen del för atomskador som uppkommer i Finland, utan begränsning av ansvaret.

Mellan anläggningsinnehavarna fördelas ansvarigheten efter vad som prövas skäligt med hänsyn till respektive anläggnings andel i skadans uppkomst samt till övriga omständigheter.

20 §

Förslår inte maximibeloppet för ansvarigheten när det gäller innehavaren av en atomanläggning i Finland eller i en annan konventionsstat eller maximibeloppet för solidariskt ansvar enligt 19 § 1 mom. till full gottgörelse åt alla dem som är berättigade till ersättning för atomskada, nedsätts deras ersättningar ur anläggningsinnehavarens försäkring och räntan på ersättningarna med samma kvotdel.

Är det efter inträffad atomolycka sannolikt att nedsättning enligt 1 mom. visar sig nödvändig, har Försäkringsinspektionen rätt att förordna att i ersättning tills vidare skall betalas endast en viss kvotdel av den fulla ersättningen.

21 §

En innehavare av en atomanläggning som betalat ersättning enligt denna lag eller motsvarande lagstiftning i en annan konventionsstat har rätt att återfå ersättningen av en fysisk person som orsakat skadan uppsåtligen eller av den som genom ett skriftligt avtal med anläggningsinnehavaren uttryckligen åtagit sig att svara för skadan. I övrigt har anläggningsinnehavaren inte rätt

Gällande lydelse

återfå vad han utgivit enligt denna lag eller motsvarande lagstiftning i annan konventionsstat i vidare mån än vad i 17 § 2 mom. och 19 § 2 mom. är stadgat.

22 §

Den som med stöd av 6–10 §§ eller 16 § vill rikta ersättningsanspråk mot innehavare av atomanläggning eller mot den som meddelat försäkring beträffande dennes ansvarighet, skall vid äventyr av talans förlust anmäla sitt anspråk hos innehavaren inom tre år från den dag då han fick eller med iakttagande av skäligen aktsamhet bort få kännedom om att han lidit skada, som medför rätt till ersättning enligt denna lag, och om den för skadan ansvarige eller, i fall som avses i 16 § 1 och 2 mom., från den dag då ersättningsanspråk riktades mot honom.

Talan om ersättning skall väckas mot anläggningens innehavare eller dennes försäkringsgivare inom tio år från den dag då atomolyckan inträffade. *Har skadan orsakats av atomsubstans som olovligen tillgripits, förlorats eller övergivits utan att åter ha tillvaratagits, må dock talan icke väckas senare än tjugo år från dagen för tillgreppet, förlusten eller övergivandet.*

23 §

Innehavaren av en atomanläggning i Finland skall ha en av Försäkringsinspektionen godkänd försäkring för att täcka sin ansvarighet för atomskada enligt denna lag eller motsvarande lagstiftning i en annan konventionsstat intill den ansvarighet som gäller för honom enligt 18 §.

Försäkringen kan tagas antingen

a) så att försäkringsbeloppet täcker ansvarigheten för varje inträffande atomolycka; eller

b) så att försäkringen vid varje tidpunkt gäller för anläggningen till avtalat försäkringsbelopp på sätt i 24 § stadgas.

Ansvarighet för skada under i 6–8 §§ avsedd transport kan täckas av särskild försäkring.

Föreslagen lydelse

att av någon annan återfå vad han betalat enligt denna lag eller motsvarande lagstiftning i en annan konventionsstat i vidare mån än vad som föreskrivs i 17 § 2 mom. och 19 § 3 mom.

22 §

Den som med stöd av 6–10 § eller 16 § vill rikta ersättningsanspråk mot innehavaren av en atomanläggning eller mot den som meddelat försäkring beträffande dennes ansvarighet, skall anmäla sitt anspråk hos anläggningsinnehavaren inom tre år från den dag då han fick eller med iakttagande av skäligen aktsamhet bort få kännedom om skadan och om den för skadan ansvarige eller, i de fall som avses i 16 § 1 mom., från den dag då ersättningsanspråk riktades mot honom.

Utän hinder av 1 mom. går talan förlorad också om skadeståndstalan mot innehavaren av atomanläggningen eller mot försäkringsgivaren inte har väckts:

1) i fråga om personskada inom 30 år från dagen för atomolyckan, och

2) i fråga om annan atomskada inom 10 år från dagen för atomolyckan.

23 §

Innehavaren av en atomanläggning i Finland skall ha en av Försäkringsinspektionen godkänd försäkring *beträffande ansvarigheten för atomskada* enligt denna lag eller motsvarande lagstiftning i en annan konventionsstat *så att anläggningsinnehavarens ansvar enligt 18 § 1–3 mom. kan täckas intill det maximibelopp som avses i 18 § 2 eller 3 mom.*

Försäkringen kan tas:

1) så att försäkringsbeloppet täcker *maximibeloppet* för ansvarigheten för varje inträffande atomolycka, eller

2) så att försäkringen vid varje tidpunkt gäller för anläggningen till *maximibeloppet*.

Ansvarighet för atomskada under transport som avses i 6–8 § kan täckas av särskild försäkring.

24 §

Försäkringsbeloppet skall i försäkring som avses i 23 § 2 mom. a punkten motsvara minst det ansvarighetsbelopp som gäller för anläggningens innehavare enligt 18 § 1 mom., samt i försäkring som avses i 23 § 2 mom. b punkten överstiga ovannämnda belopp med minst en femtedel. I försäkringsbeloppet inräknas icke ränta eller ersättning för rättegångskostnad.

Har försäkringen tagits på det sätt som anges i 23 § 2 mom. b punkten och inträffar försäkringsfall som kan antagas ensamt eller i förening med tidigare försäkringsfall medföra nedskrivning av försäkringsbeloppet under det ansvarighetsbelopp som gäller för anläggningens innehavare, åligger det denne att ofördröjligen taga tilläggsförsäkring som åter bringar försäkringen upp till ett belopp, som är minst en femtedel större än ansvarighetsbeloppet.

29 §

Visar den som enligt denna lag eller motsvarande lagstiftning i annan konventionsstat är berättigad till ersättning av innehavare av atomanläggning i Finland, att han icke kunnat få ut ersättningen av anläggningsinnehavarens försäkringsgivare, utgives ersättningen av staten.

Statens ersättningskyldighet enligt 1 mom. överstiger icke det ansvarighetsbelopp som gäller för anläggningsinnehavaren i enlighet med 18 § 1 mom.

30 §

Åvilar ansvarighet för atomskada innehavare av i Finland eller i annan stat, som anslutit sig till tilläggskonventionen, belägen atomanläggning, vilken användes för fredliga ändamål och vid tiden för atomolyckan fanns upptagen i den i artikel 13 i tilläggskonventionen nämnda förteckningen, och är finsk domstol enligt 37 § behörig att pröva ersättningsanspråk mot anläggningsinnehavaren, skall, om det ansvarighetsbelopp som gäller enligt 18 eller 19 § icke förslår

24 §

(upphävs)

29 §

Visar den som enligt denna lag eller motsvarande lagstiftning i en annan konventionsstat är berättigad till ersättning av innehavaren av en atomanläggning i Finland att han inte kunnat få ut ersättningen enligt det i 18 § 2 mom. avsedda maximibeloppet för ansvarigheten av den försäkringsgivare som ingått försäkringsavtal med anläggningsinnehavaren, betalas den sålunda utblivna ersättningen av staten.

Statens ersättningskyldighet enligt 1 mom. upphör då ersättning har betalats ur försäkringen och av staten till ett belopp av sammanlagt 700 miljoner euro.

30 §

Är innehavaren av en i Finland eller i en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen belägen atomanläggning vilken används för fredliga ändamål ansvarig för en atomskada enligt Pariskonventionen, och är finsk domstol enligt 37 § behörig att pröva ersättningsanspråk mot anläggningsinnehavaren, skall ersättningen, till den del den överstiger 700 miljoner euro, betalas av statsmedel, om atomskadan uppkommit

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

till full ersättning eller om ersättning tills vidare utgår endast med viss kvotdel på grund av förordnande enligt 20 § 2 mom., ersättning utgivas av statsmedel för atomskada som uppkommit

a) i Finland eller i annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen;

b) på eller över det öppna havet ombord på fartyg eller luftfartyg som är registrerat i Finland eller i annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen; eller

c) på eller över det öppna havet i annat fall, om skadan tillfogats stat, som anslutit sig till tilläggskonventionen, eller medborgare i sådan stat, varvid dock ersättning för skada på fartyg eller luftfartyg utgår endast om detta vid tiden för atomolyckan var registrerat i stat som anslutit sig till tilläggskonventionen.

Vid tillämpning av 1 mom. jämställs med medborgare i en stat, som tillträtt tilläggskonventionen, staten själv eller en del av den eller ett bolag, en förening, stiftelse eller ett annat samfund eller en annan sammanslutning av offentlig- eller privaträttslig art som har hemort eller annars fast driftställe i en sådan stat. Som medborgare i en stat som tillträtt tilläggskonventionen anses även en person, som enligt gällande lag i en sådan stat skall anses som stadigvarande bosatt i den staten och som i fråga om rätt till ersättning enligt tilläggskonventionen jämställs med medborgare i denna stat.

1) i Finland eller i en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen,

2) på eller över havsområden utanför territorialhav tillhörande Finland eller en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen ombord på ett fartyg eller luftfartyg som är registrerat i nämnda stat, eller på en konstgjord ö eller i en anläggning eller konstruktion som omfattas av nämnda stats jurisdiktion,

3) på eller över ett område som avses i 2 punkten eller på något annat ställe som nämns i 2 punkten och atomskadan tillfogats finska medborgare eller medborgare i en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen, eller

4) inom eller över den ekonomiska zon som tillhör Finland eller en annan stat som anslutit sig till tilläggskonventionen, eller på nämnda stats kontinentalsockel i samband med utvinning eller utforskning av naturtillgångarna inom den ekonomiska zonen eller på kontinentalsockeln.

Vid tillämpning av bestämmelserna i 1 mom. 2 och 3 punkten betalas ersättning dock inte om atomskadan har uppkommit på eller över territorialhav tillhörande någon annan stat än Finland eller en stat som anslutit sig till tilläggskonventionen.

Vid tillämpning av 1 mom. jämställs med medborgare i en stat, som tillträtt tilläggskonventionen, staten själv eller en del av den eller ett bolag, en förening, stiftelse eller ett annat samfund eller en annan sammanslutning av offentlig- eller privaträttslig art som har hemort eller annars fast driftställe i en sådan stat. Som medborgare i en stat som tillträtt tilläggskonventionen anses även en person, som enligt gällande lag i en sådan stat skall anses som stadigvarande bosatt i den staten och som i fråga om rätt till ersättning enligt tilläggskonventionen jämställs med medborgare i denna stat.

31 §

Ersättning av statsmedel enligt 30 § bestämmes enligt de grunder som stadgats i 12 § 1 mom., 13 och 14 §§ samt 18 § 2 mom.

Stadgandena i 16 § 1 och 3 mom. om rätt till regress mot innehavare av atomanläggning äger motsvarande tillämpning beträffande rätt att av staten återfå vad som utgivits i anledning av atomskada, för vilken ersättning enligt 30 § utgår av statsmedel.

32 §

Det sammanlagda beloppet av de ersättningar som innehavaren av en atomanläggning och staten skall betala till följd av en och samma atomolycka, dels med stöd av 6–22 §§ samt 30 och 31 §§, dels enligt ett i tilläggskonventionens artikel 15 angivet avtal mellan en stat som har anslutit sig till tilläggskonventionen och någon annan stat, är begränsat till 300 miljoner dragningsränter. I beloppet inräknas inte ränta eller ersättning för rättegångskostnader.

Förslår ej det belopp, som med tillämpning av 1 mom. står till förfogande för gottgörelse som utgår av statsmedel enligt 30 och 31 §§, till ersättande av skadorna, nedsättes ersättningarna och räntorna på dem med samma kvotdel. Stadgandet i 20 § 2 mom. äger därvid motsvarande tillämpning.

33 §

Har atomolycka, för vars skadeverkningar innehavare av atomanläggning i Finland är ansvarig, i Finland orsakat atomskada på person, och har skadan yppats först efter det att anläggningsinnehavarens ansvarighet upphört enligt 22 § 2 mom. eller motsvarande stadgande i annan konventionsstats lag, men inom 30 år från dagen för atomolyckan, utgives ersättning av staten. Också för skada som yppats innan ansvarigheten sålunda upphört utgives ersättningen av staten, om den därtill berättigade visserligen

31 §

Ersättning av statsmedel enligt 30 § bestäms enligt de grunder som anges i 12 § 1 mom., 13 och 14 § samt 18 § 4 mom.

Bestämmelserna i 16 § om rätt till regress mot innehavaren av en atomanläggning skall på motsvarande sätt tillämpas på rätt att av staten återfå vad som betalats med anledning av en atomskada för vilken ersättning enligt 30 § betalas av statsmedel.

32 §

Det sammanlagda beloppet av de ersättningar som innehavaren av en atomanläggning och staten skall betala till följd av en och samma atomolycka, dels med stöd av 6–15, 15 a och 16–22 § samt 30 och 31 §, dels enligt ett i tilläggskonventionens artikel 15 angivet avtal mellan en stat som har anslutit sig till tilläggskonventionen och någon annan stat, är begränsat till 1 500 miljoner euro eller det större belopp som följer av tillämpning av artikel 12 a i tilläggskonventionen. I beloppet inräknas inte ränta eller ersättning för rättegångskostnader.

Förslår inte det belopp som med tillämpning av 1 mom. står till förfogande för ersättning som betalas av statsmedel enligt 30 och 31 § till ersättande av atomskadorna, nedsätts de *ersättningar som betalas av statsmedel* och räntorna på dem med samma kvotdel. *Vid tillämpning av detta moment skall bestämmelsen i 20 § 2 mom. iaktas på motsvarande sätt, dock så att förordnandet enligt momentet meddelas av Statskontoret.*

33 §

Har en atomolycka för vars skadeverkningar innehavaren av en atomanläggning i Finland är ansvarig, i Finland orsakat personskada eller orsakat en finsk medborgare personskada under vistelse någon annanstats och har en sådan atomskada yppats innan anläggningsinnehavarens ansvar upphört enligt 22 § eller motsvarande bestämmelse i en annan konventionsstats lag, betalas ersättningen av statsmedel, även om den därtill berättigade inte inom föreskriven tid har väckt talan eller vidtagit andra

Gällande lydelse

underlåtit att inom föreskriven tid väcka talan eller företaga annan preskriptionsavbrytande åtgärd, men haft godtagbar ursäkt för sin underlåtenhet.

Har skadestånd nedsatts enligt 20 § 1 mom. och 32 § 2 mom. eller enligt motsvarande bestämmelser i en annan konventionsstats lag, nedsätts i samma mån den ersättning som enligt denna paragraf betalas av statsmedel. Ersättningsskyldigheten bestäms i övrigt som om anläggningens innehavare svarat för skadan. Anspråk på ersättning skall vid äventyr av talans förlust anmälas hos Försäkringsinspektionen inom den tid som anges i 22 § 1 mom.

Statsrådet kan förordna, att ersättning skall utgå enligt denna paragraf på villkor som statsrådet bestämmer, även om den atomskada, för vilken anläggningsinnehavare i Finland svarar, uppkommit utom Finland.

34 §

Om ansvarighetsbelopp som gäller enligt 18 § 1 mom., 19 § 1 mom. eller motsvarande stadgande i annan konventionsstats lag icke förslår till full ersättning för i Finland uppkommen skada och ersättning av statsmedel ej skall utgå enligt 30 § eller i övrigt enligt tilläggskonventionen, utgives ersättning av statsmedel enligt grunder som fastställs av statsrådet sedan riksdagen givit sitt samtycke därtill. Sådan ersättning utgives i de i denna paragraf avsedda fallen även såsom tillägg till ersättning som utges enligt 33 § för i Finland uppkommen skada, om sådan ersättning nedsatts enligt 33 § 2 mom.

I denna paragraf avsedd ersättning utgives för i Finland uppkommen skada även i det fall att ersättning på grund av stadgandet i 20 § 2 mom. endast utgår med viss kvotdel och ersättning av statsmedel ej utgår enligt tilläggskonventionen.

35 §

Ersättning enligt 29, 30 eller 34 § utgår ej med anledning av atomolycka som avses i 12 § 2 mom.

Föreslagen lydelse

preskriptionsavbrytande åtgärder, men haft godtagbar anledning till det.

Har för andra skadelidande förordnats om nedsättning av ersättning enligt 20 § 1 mom. eller om nedsättning av ersättning som betalas av statsmedel enligt 32 § 2 mom. eller enligt motsvarande bestämmelser i en annan konventionsstats lag, nedsätts i samma mån den ersättning som enligt 1 mom. betalas av statsmedel. Skadeståndsskyldigheten bestäms i övrigt som om anläggningens innehavare svarat för skadan. Anspråk på ersättning skall anmälas hos Statskontoret inom den tid som anges i 22 § 1 mom.

34 §

(upphävs)

35 §

Ersättning enligt 29 eller 30 § betalas inte med anledning av en atomolycka som avses i 12 § 2 mom.

36 §

För belopp som utgivits enligt 30 eller 34 § har staten samma rätt till ersättning av anläggningsinnehavaren som den skadelidande. I övrigt kan belopp, som staten utgivit enligt 30–32 §§ eller som eljest utgivits enligt tilläggskonventionens bestämmelser med anledning av atomolycka, för vars skadeverkningar innehavare av atomanläggning i Finland är ansvarig enligt annan konventionsstats lag, eller som staten utgivit enligt 34 §, krävas åter endast av fysisk person som uppsåtligen orsakat skadan. Vad ovan är stadgat gäller i fråga om ersättning som staten utgivit enligt 33 §.

37 §

Talan med stöd av 6–10 §§ eller 16 § mot innehavare av atomanläggning eller dennes försäkringsgivare väckes i Finland, om

a) atomolyckan helt eller delvis inträffat i Finland, eller

b) atomanläggningen är belägen i Finland och atomolyckan i sin helhet inträffat utom konventionsstaternas områden eller platsen för olyckan ej kan bestämmas med säkerhet.

Beträffande inskränkning av den behörighet, som tillkommer finsk domstol enligt 1 mom. i fall då det är nödvändigt för att efterkomma bestämmelserna i artikel 13 c) ii) i Pariskonventionen, gäller vad därom genom lag särskilt stadgas.

38 §

Talan i mål som enligt 37 § får tas upp till behandling i Finland och talan mot staten enligt 29, 30, 33 eller 34 § väcks i Helsingfors tingsrätt.

39 §

Har dom i ett mål om ersättning för atomskada givits i en annan konventionsstat och är domstolarna i denna stat enligt Pariskonventionen eller Wienkonventionen behöriga att pröva den tvist som domen gäller, skall domen, sedan den vunnit laga kraft och kan verkställas i den stat där den givits, på ansökan verkställas i Finland utan att ny prövning sker av den sak som avgjorts genom domen. Detta innebär inte skyldighet

36 §

Belopp som staten betalat enligt 30–32 § eller som annars betalats enligt tilläggskonventionens bestämmelser med anledning av en atomolycka för vars skadeverkningar innehavaren av en atomanläggning i Finland är ansvarig enligt en annan konventionsstats lag, kan krävas åter endast av den mot vilken anläggningens innehavare enligt 21 § har regressrätt. Det som föreskrivs i detta moment tillämpas också på ersättning som staten betalat enligt 33 §.

37 §

Vilken stats domstolar som är behöriga att undersöka en talan som väckts med stöd av denna lag bestäms i artikel 13 i Pariskonventionen, sådan den lyder ändrad genom det protokoll som avses i 1 § 10 punkten och som upprättades i Paris den 12 februari 2004.^{37 §.}

38 §

När en finsk domstol är behörig att undersöka en talan som väckts med stöd av denna lag, är den behöriga domstolen Helsingfors tingsrätt.

39 §

Har dom i ett mål om ersättning för atomskada givits i en annan konventionsstat och är domstolarna i denna stat enligt Pariskonventionen eller Wienkonventionen behöriga att pröva den tvist som domen gäller, skall domen, sedan den vunnit laga kraft och kan verkställas i den stat där den givits, på ansökan verkställas i Finland utan att ny prövning sker av den sak som avgjorts genom domen. Detta innebär inte skyldighet

Gällande lydelse

att verkställa en utländsk dom, om det ansvarsbelopp som gäller för atomanläggningens innehavare därigenom skulle överskridas.

Ansökan om verkställighet göres hos Helsingfors hovrätt, och till ansökningen skall fogas:

a) domen i original eller i avskrift som bestyrkts av behörig myndighet;

b) förklaring av behörig myndighet i den stat där domen givits, att domen avser ersättning enligt Pariskonventionen samt att den vunnit laga kraft och kan verkställas i nämnda stat; samt

c) om ovan nämnda handlingar är avfattade på annat språk än finska eller svenska, på tjänstens vägnar bestyrkt översättning av handlingarna till finska eller svenska.

Föreslagen lydelse

att verkställa en utländsk dom, om det *maximibelopp för ansvarigheten* som gäller för atomanläggningens innehavare därigenom skulle överskridas.

Ansökan om verkställighet görs hos Helsingfors hovrätt, och till ansökningen skall fogas:

1) domen i original eller som kopia bestyrkt av behörig myndighet,

2) förklaring av behörig myndighet i den stat där domen givits att domen avser ersättning enligt Pariskonventionen *eller Wienkonventionen* samt att den vunnit laga kraft och kan verkställas i nämnda stat, samt

3) om ovan nämnda handlingar är avfattade på något annat språk än finska eller svenska, en på tjänstens vägnar bestyrkt översättning av handlingarna till finska eller svenska.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Behörig domstol mellan Finland och en annan konventionsstat som har undertecknat det i Paris den 12 februari 2004 upprättade protokoll som avses i 1 § 10 punkten men inte har godtagit eller godkänt det eller anslutit sig till det, bestäms dock enligt 37 § i den ordalydelse den hade vid ikraftträdandet av denna lag. På en ovan avsedd konventionsstat tillämpas dessutom 1 § 1 mom. n-punkten och 1 § 2 mom., vilka upphävs genom denna lag.

När 18 § i denna lag träder i kraft upphävs statsrådets beslut av den 5 maj 1994 om högsta ansvarsbelopp enligt atomansvarighetslagen (333/1994).

PROTOKOLL OM ÄNDRING AV KONVENTIONEN AV DEN 29 JULI 1960 OM SKADESTÅNDSANSVAR PÅ ATOMENERGINS OMRÅDE I DESS LYDELSE ENLIGT TILLÄGGSPROTOKOLLET AV DEN 28 JANUARI 1964 OCH ÄNDRINGSPROTOKOLLET AV DEN 16 NOVEMBER 1982

REGERINGARNA i Förbundsrepubliken Tyskland, Konungariket Belgien, Konungariket Danmark, Konungariket Spanien, Republiken Finland, Republiken Frankrike, Republiken Grekland, Republiken Italien, Konungariket Norge, Konungariket Nederländerna, Republiken Portugal, Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, Republiken Slovenien, Konungariket Sverige, Schweiziska edsförbundet och Republiken Turkiet; SOM ANSER att det är önskvärt att ändra konventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område, avslutad i Paris den 29 juli 1960 inom ramen för Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete, numera Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet undertecknat i Paris den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet undertecknat i Paris den 16 november 1982;

HAR KOMMIT ÖVERENS om följande: Konventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982 ändras på följande sätt:

A. I artikel 1 a skall led i och ii ersättas med följande:

i) "En nukleär olycka" varje händelse eller serie av händelser med samma ursprung som orsakar nukleär skada.

ii) "Nukleär anläggning" reaktorer med undantag av sådana som ingå i ett transportmedel; fabriker för tillverkning eller behandling av nukleära substanser; fabriker

PROTOCOL TO AMEND THE CONVENTION ON THIRD PARTY LIABILITY IN THE FIELD OF NUCLEAR ENERGY OF 29 JULY 1960, AS AMENDED BY THE ADDITIONAL PROTOCOL OF 28 JANUARY 1964 AND BY THE PROTOCOL OF 16 NOVEMBER 1982 THE GOVERNMENTS

The Federal Republic of Germany, the Kingdom of Belgium, the Kingdom of Denmark, the Kingdom of Spain, the Republic of Finland, the French Republic, the Hellenic Republic, the Italian Republic, the Kingdom of Norway, the Kingdom of the Netherlands, the Portuguese Republic, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, the Republic of Slovenia, the Kingdom of Sweden, the Swiss Confederation and the Republic of Turkey; CONSIDERING that it is desirable to amend the Convention on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy, concluded at Paris on 29 July 1960 within the framework of the Organisation for European Economic Co-operation, now the Organisation for Economic Co-operation and Development, as amended by the Additional Protocol signed at Paris on 28 January 1964 and by the Protocol signed at Paris on 16 November 1982;

HAVE AGREED as follows:

The Convention on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy of 29 July 1960, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964 and by the Protocol of 16 November 1982, shall be amended as follows:

A. Sub-paragraphs (i) and (ii) of paragraph (a) of Article 1 shall be replaced by the following text:

i) "A nuclear incident" means any occurrence or series of occurrences having the same origin which causes nuclear damage.

ii) "Nuclear installation" means reactors other than those comprised in any means of transport; factories for the manufacture or processing of nuclear substances; factories

för separation av isotoper i nukleärt bränsle; fabriker för bearbetning av bestrålat nukleärt bränsle; anläggningar för förvaring av nukleära substanser med undantag av tillfällig förvaring under transport; anläggningar för bortskaffande av nukleära substanser; alla sådana reaktorer, fabriker och anläggningar som är under avveckling; samt andra anläggningar i vilka nukleärt bränsle eller radioaktiva produkter eller avfallsämnen förvaras, under förutsättning att organisationens styrelse för atomenergi (nedan kallad "styrelsen") beslutar härom; fördragslutande part får besluta att två eller flera nukleära anläggningar med samma innehavare som är belägna inom samma område skall, jämte annan anläggning inom detta område i vilken nukleärt bränsle, radioaktiva produkter eller avfallsämnen finnes, anses som en nukleär anläggning.

B. I artikel 1 a skall nya led med följande lydelse läggas till som led vii–x:

- vii) "Nukleär skada" omfattar
1. dödsfall eller personskada;
 2. skada på eller förlust av egendom;
- och var och en av följande i den omfattning som fastställs i den behöriga domstolens lag,
3. ekonomisk förlust orsakad av sådan förlust eller skada som avses i punkterna 1 eller 2 i den mån skadan inte omfattas av dessa punkter, och den som ådragit sig den har rätt att begära ersättning för sådan förlust eller skada som avses i dessa punkter;
 4. kostnader för åtgärder vidtagna för att återställa miljöskador, dock inte obetydliga skador, om åtgärderna verkligen har vidtagits eller skall vidtas, i den mån kostnaderna inte omfattas av punkt 2 ovan;
 5. förlust av inkomst som hänför sig till ett direkt ekonomiskt intresse i användning eller åtnjutande av miljön, som uppstår genom att miljön i betydande mån försämrats, i den mån förlusten inte omfattas av punkt 2 ovan;

for the separation of isotopes of nuclear fuel; factories for the reprocessing of irradiated nuclear fuel; facilities for the storage of nuclear substances other than storage incidental to the carriage of such substances; installations for the disposal of nuclear substances; any such reactor, factory, facility or installation that is in the course of being decommissioned; and such other installations in which there are nuclear fuel or radioactive products or waste as the Steering Committee for Nuclear Energy of the Organisation (hereinafter referred to as the "Steering Committee") shall from time to time determine; any Contracting Party may determine that two or more nuclear installations of one operator which are located on the same site shall, together with any other premises on that site where nuclear fuel or radioactive products or waste are held, be treated as a single nuclear installation.

B. Four new sub-paragraphs (vii), (viii), (ix) and (x), shall be added to paragraph (a) of Article 1 as follows:

- vii) "Nuclear damage" means,
1. loss of life or personal injury;
 2. loss of or damage to property;
- and each of the following to the extent determined by the law of the competent court,
3. economic loss arising from loss or damage referred to in sub-paragraph 1 or 2 above insofar as not included in those sub-paragraphs, if incurred by a person entitled to claim in respect of such loss or damage;
 4. the costs of measures of reinstatement of impaired environment, unless such impairment is insignificant, if such measures are actually taken or to be taken, and insofar as not included in sub-paragraph 2 above;
 5. loss of income deriving from a direct economic interest in any use or enjoyment of the environment, incurred as a result of a significant impairment of that environment, and insofar as not included in sub-paragraph 2 above;

6. kostnader för förebyggande åtgärder, och ytterligare förluster eller skador som orsakats av sådana åtgärder, vad avser punkterna 1–5, i den mån förlusten eller skadan orsakats av eller är resultatet av joniserad strålning från en strålningskälla i den nukleära anläggningen, eller från nukleärt bränsle eller radioaktiva produkter eller avfallsämnen i, eller från nukleära substanser från, med ursprung i eller skickade till, en nukleär anläggning, oavsett om detta är en följd av ämnets radioaktivitet eller av kombinationen av radioaktivitet och ämnets giftighet, explosivitet eller andra farliga egenskaper.

viii) "Återställandeåtgärder" rimliga åtgärder som har godkänts av de behöriga myndigheterna i den stat där åtgärderna vidtogs, och som är avsedda att återställa skadade eller förstörda delar av miljön, eller att införa, där så är rimligt, en motsvarighet till dessa delar i miljön. Vem som skall ha rätt att vidta sådana åtgärder skall avgöras enligt lagstiftningen i den stat där den nukleära skadan uppkom.

ix) "Förebyggande åtgärder" rimliga åtgärder som vidtas efter en nukleär olycka eller en händelse som ger upphov till en allvarlig och omedelbar fara för nukleär skada, i syfte att förebygga eller hindra att en sådan nukleär skada som avses i (a) (vii) 1–5 i denna artikel, och som vidtas med de tillstånd från behörig myndighet som krävs enligt lagstiftningen i den stat där åtgärderna vidtogs.

x) "Rimliga åtgärder" åtgärder som enligt den behöriga domstolens lag är lämpliga och proportionerliga med beaktande av samtliga omständigheter, till exempel:

1. den nukleära skadans art och omfattning eller, i fråga om förebyggande åtgärder, arten och omfattningen av risken för nukleär skada;

2. hur verksam åtgärden, när den vidtas, kan förväntas bli; och

3. relevant vetenskaplig och teknisk sakkunskap.

C. Artikel 2 skall ersättas med följande:

6. the costs of preventive measures, and further loss or damage caused by such measures, in the case of sub-paragraphs 1 to 5 above, to the extent that the loss or damage arises out of or results from ionising radiation emitted by any source of radiation inside a nuclear installation, or emitted from nuclear fuel or radioactive products or waste in, or of nuclear substances coming from, originating in, or sent to, a nuclear installation, whether so arising from the radioactive properties of such matter, or from a combination of radioactive properties with toxic, explosive or other hazardous properties of such matter.

viii) "Measures of reinstatement" means any reasonable measures which have been approved by the competent authorities of the State where the measures were taken, and which aim to reinstate or restore damaged or destroyed components of the environment, or to introduce, where reasonable, the equivalent of these components into the environment. The legislation of the State where the nuclear damage is suffered shall determine who is entitled to take such measures.

ix) "Preventive measures" means any reasonable measures taken by any person after a nuclear incident or an event creating a grave and imminent threat of nuclear damage has occurred, to prevent or minimise nuclear damage referred to in sub-paragraphs (a)(vii) 1 to 5, subject to any approval of the competent authorities required by the law of the State where the measures were taken.

x) "Reasonable measures" means measures which are found under the law of the competent court to be appropriate and proportionate, having regard to all the circumstances, for example:

1. the nature and extent of the nuclear damage incurred or, in the case of preventive measures, the nature and extent of the risk of such damage;

2. the extent to which, at the time they are taken, such measures are likely to be effective; and

3. relevant scientific and technical expertise.

C. Article 2 shall be replaced by the fol-

a) Denna konvention skall tillämpas på nukleär skada som uppkommer inom ett territorium tillhörande, eller ett havsområde fastställt i enlighet med internationell rätt som tillhör, eller, utom i fråga om icke fördragsslutande stater som inte avses i ii–iv i denna punkt, ombord på ett fartyg eller luftfartyg som är registrerat i

i) en fördragsslutande part;

ii) en icke fördragsslutande stat som när den nukleära olyckan inträffade var en fördragsslutande part i Wienkonventionen av den 21 maj 1963 om ansvarighet för atomskada, med ändringar av konventionen som är i kraft för partens vidkommande, och i det gemensamma protokollet av den 21 september 1988 rörande tillämpningen av Wienkonventionen och Pariskonventionen, under förutsättning att den fördragsslutande part till Pariskonventionen inom vars territorium den ansvarige anläggningsinnehavarens nukleära anläggning finns också är fördragsslutande part i det gemensamma protokollet;

iii) en icke fördragsslutande stat som när den nukleära olyckan inträffade inte hade någon nukleär anläggning inom sitt territorium eller inom något havsområde fastställt i enlighet med internationell rätt; eller

iv) andra icke fördragsslutande stater som när den nukleära olyckan inträffade har gällande ansvarighetslagstiftning som tillerkänner motsvarande förmåner och som är grundad på samma principer som denna konvention, inbegripet den ansvarige innehavarens strikta ansvar, exklusivt ansvar för innehavaren eller bestämmelser med motsvarande verkan, exklusiv behörighet för behörig domstol, likvärdig behandling av alla offer för en nukleär olycka, domars erkännande och verkställbarhet, fri överföring av ersättning, ränta och kostnader.

b) Ingenting i denna artikel skall hindra den fördragsslutande part inom vars territorium den ansvarige innehavarens anläggning finns från att enligt partens lagstiftning ge denna konvention ett vidare tillämp-

ning text:

a) This Convention shall apply to nuclear damage suffered in the territory of, or in any maritime zones established in accordance with international law of, or, except in the territory of a non-Contracting State not mentioned under (ii) to (iv) of this paragraph, on board a ship or aircraft registered by,

i) a Contracting Party;

ii) a non-Contracting State which, at the time of the nuclear incident, is a Contracting Party to the Vienna Convention on Civil Liability for Nuclear Damage of 21 May 1963 and any amendment thereto which is in force for that Party, and to the Joint Protocol relating to the Application of the Vienna Convention and the Paris Convention of 21 September 1988, provided however, that the Contracting Party to the Paris Convention in whose territory the installation of the operator liable is situated is a Contracting Party to that Joint Protocol;

iii) a non-Contracting State which, at the time of the nuclear incident, has no nuclear installation in its territory or in any maritime zones established by it in accordance with international law; or

iv) any other non-Contracting State which, at the time of the nuclear incident, has in force nuclear liability legislation which affords equivalent reciprocal benefits, and which is based on principles identical to those of this Convention, including, inter alia, liability without fault of the operator liable, exclusive liability of the operator or a provision to the same effect, exclusive jurisdiction of the competent court, equal treatment of all victims of a nuclear incident, recognition and enforcement of judgements, free transfer of compensation, interests and costs.

b) Nothing in this Article shall prevent a Contracting Party in whose territory the nuclear installation of the operator liable is situated from providing for a broader scope of application of this Convention under its

ningsområde.

D. Artikel 3 skall ersättas med följande:

a) Innehavaren av en nukleär anläggning skall vara ansvarig enligt denna konvention för nukleär skada med undantag av

i) skada på den nukleära anläggningen och annan nukleär anläggning, däri inbegripet nukleär anläggning under uppförande, som är belägen inom samma område som ifrågavarande atomanläggning och

ii) skada på sådan egendom inom detta område som användes eller är avsedd att användas i förbindelse med sådan anläggning, allt under förutsättning att sådan skada visas ha orsakats av en nukleär olycka i denna nukleära anläggning eller av en nukleär olycka, vid vilken medverkat nukleära substanser som kommo från denna nukleära anläggning, med förbehåll dock för vad som föreskrives i artikel 4.

b) Har nukleär skada orsakats gemensamt av en nukleär olycka och av en händelse, som icke utgör en nukleär olycka, skall den del av skadan som orsakats av denna händelse, i den mån den icke tillförlitligen kan särskiljas från den nukleära skada som orsakats av den nukleära olyckan, anses utgöra nukleär skada orsakad av den nukleära olyckan. Har den nukleära skadan orsakats gemensamt av en nukleär olycka och av en händelse varigenom sådan joniserande strålning som ej omfattas av denna konvention frigjorts, skall ingen bestämmelse i konventionen begränsa eller på annat sätt inverka på den ansvarighet som kan åvila någon person i anledning av att sådan joniserande strålning frigjorts.

E. I artikel 4 skall c och d betecknas d respektive e, och en ny punkt med följande lydelse införs som punkt c:

c) Ansvarigheten kan övergå till en innehavare av en annan nukleär anläggning i enlighet med a i och ii respektive b i och ii i denna artikel endast om den innehavaren har ett direkt ekonomiskt intresse i de nukleära substanser som är under transport.

F. I artikel 5 skall b och d ersättas med följande:

b) Om emellertid nukleär skada orsakats

legislation.

D. Article 3 shall be replaced by the following text:

a) The operator of a nuclear installation shall be liable, in accordance with this Convention, for nuclear damage other than:

i) damage to the nuclear installation itself and any other nuclear installation, including a nuclear installation under construction, on the site where that installation is located; and

ii) damage to any property on that same site which is used or to be used in connection with any such installation, upon proof that such damage was caused by a nuclear incident in such installation or involving nuclear substances coming from such installation, except as otherwise provided for in Article 4.

b) Where nuclear damage is caused jointly by a nuclear incident and by an incident other than a nuclear incident, that part of the damage which is caused by such other incident, shall, to the extent that it is not reasonably separable from the nuclear damage caused by the nuclear incident, be considered to be nuclear damage caused by the nuclear incident. Where nuclear damage is caused jointly by a nuclear incident and by an emission of ionising radiation not covered by this Convention, nothing in this Convention shall limit or otherwise affect the liability of any person in connection with that emission of ionizing radiation.

E. Paragraphs (c) and (d) of Article 4 shall be renumbered as paragraphs (d) and (e) respectively and a new paragraph (c) shall be added to read as follows:

c) The transfer of liability to the operator of another nuclear installation pursuant to paragraphs (a)(i) and (ii) and (b)(i) and (ii) of this Article may only take place if that operator has a direct economic interest in the nuclear substances that are in the course of carriage.

F. Paragraphs (b) and (d) of Article 5 shall be replaced by the following text:

b) Where, however, nuclear damage is

av en nukleär olycka, vilken inträffat i en nukleär anläggning och vid vilken endast sådana nukleära substanser medverkat som tillfälligt förvarats i anläggningen i anslutning till transport av ämnena, är innehavaren av den nukleära anläggningen icke ansvarig, om en annan anläggningsinnehavare eller annan person är ansvarig enligt artikel 4.

d) Om två eller flera anläggningsinnehavare äro ansvariga för samma nukleära skada enligt denna konvention, är ansvarigheten solidarisk och kumulativ. Om ansvarigheten avser nukleär skada som orsakats av en nukleär olycka, vid vilken medverkat nukleära substanser som befunno sig under transport på ett och samma transportmedel eller som i anslutning till transport av ämnena voro tillfälligt upplagda i en och samma nukleära anläggning, utgör dock maximumbeloppet för anläggningsinnehavarnas sammanlagda ansvarighet det högsta ansvarighetsbelopp som gäller för någon av dem enligt artikel 7. Ansvarigheten för en anläggningsinnehavare i anledning av en och samma nukleära olycka får icke i något fall överstiga det ansvarighetsbelopp som gäller för honom enligt artikel 7.

G. I artikel 6 skall c, e och g ersättas med följande:

c) i) Ingen bestämmelse i denna konvention skall inverka på ansvarigheten

1. för fysisk person beträffande sådan nukleär skada orsakad av en nukleär olycka för vilken anläggningsinnehavaren på grund av artikel 3 (a) eller artikel 9 icke är ansvarig enligt denna konvention och vilken framkallats genom uppsåtligt handlande eller uppsåtlig underlåtenhet av en sådan person;

2. för en person, som vederbörligen bemyndigats att driva en reaktor ingående i ett transportmedel beträffande sådan nukleär skada genom en nukleär olycka för vilken anläggningsinnehavaren icke är ansvarig enligt artikel 4 a iii eller b iii.

ii) Innehavaren av en nukleär anläggning är icke ansvarig enligt andra bestämmelser än dem som innefattas i denna konvention för nukleär skada orsakad av en nukleär olycka.

caused by a nuclear incident occurring in a nuclear installation and involving only nuclear substances stored therein incidentally to their carriage, the operator of the nuclear installation shall not be liable where another operator or person is liable pursuant to Article 4.

d) If nuclear damage gives rise to liability of more than one operator in accordance with this Convention, the liability of these operators shall be joint and several, provided that where such liability arises as a result of nuclear damage caused by a nuclear incident involving nuclear substances in the course of carriage in one and the same means of transport, or, in the case of storage incidental to the carriage, in one and the same nuclear installation, the maximum total amount for which such operators shall be liable shall be the highest amount established with respect to any of them pursuant to Article 7. In no case shall any one operator be required, in respect of a nuclear incident, to pay more than the amount established with respect to him pursuant to Article 7.

G. Paragraphs (c), (e) and (g) of Article 6 shall be replaced by the following text:

c) i) Nothing in this Convention shall affect the liability:

1. of any individual for nuclear damage caused by a nuclear incident for which the operator, by virtue of Article 3(a) or Article 9, is not liable under this Convention and which results from an act or omission of that individual done with intent to cause damage;

2. of a person duly authorised to operate a reactor comprised in a means of transport for nuclear damage caused by a nuclear incident when an operator is not liable for such damage pursuant to Article 4(a)(iii) or (b)(iii).

ii) The operator shall incur no liability outside this Convention for nuclear damage caused by a nuclear incident.

e) Om innehavaren visar att den nukleära skadan vållats helt eller delvis av den skadelidandes grova vårdslöshet eller av dennes uppsåtliga handlande eller underlåtenhet får den behöriga domstolen helt eller delvis befria, i enlighet med nationell lagstiftning, innehavaren från skyldigheten att ersätta dennes skada.

g) I den mån som anläggningsinnehavaren enligt punkt f i denna artikel har regressrätt mot någon person, har denna person inte rätt enligt punkt d i denna artikel mot anläggningsinnehavaren.

H. Artikel 7 skall ersättas med följande:

a) Varje fördragsslutande part skall i sin lagstiftning föreskriva att innehavarens ansvarighet för nukleär skada orsakad av en nukleär olycka inte skall understiga 700 miljoner euro per nukleär olycka.

b) Utan hinder av a i denna artikel och artikel 21 c, får en fördragsslutande part

i) med hänsyn till karaktären hos den nukleära anläggningen och till de sannolika följderna av en nukleär olycka som härrör från anläggningen, föreskriva ett lägre belopp för anläggningen, varvid dock sådant belopp icke i något fall får understiga 70 miljoner euro; och ii) med hänsyn till karaktären hos de nukleära substanserna och till de sannolika följderna av en nukleär olycka som härrör från substanserna, föreskriva ett lägre belopp för transport av nukleära substanser, varvid dock sådant belopp icke i något fall får understiga 80 miljoner euro.

c) Ersättning för nukleär skada på det transportmedel på vilket ifrågavarande nukleära substanser befundo sig vid tidpunkten för den nukleära olyckan får icke i något fall leda till att anläggningsinnehavarens skyldighet att utge ersättning för andra nukleära skador kommer att avse lägre belopp än 80 miljoner euro eller det högre belopp som föreskrives i fördragsslutande parts lagstiftning.

e) If the operator proves that the nuclear damage resulted wholly or partly either from the gross negligence of the person suffering the damage or from an act or omission of such person done with intent to cause damage, the competent court may, if national law so provides, relieve the operator wholly or partly from his obligation to pay compensation in respect of the damage suffered by such person.

g) If the operator has a right of recourse to any extent pursuant to paragraph (f) of this Article against any person, that person shall not, to that extent, have a right against the operator under paragraph (d) of this Article.

H. Article 7 shall be replaced by the following text:

a) Each Contracting Party shall provide under its legislation that the liability of the operator in respect of nuclear damage caused by any one nuclear incident shall not be less than 700 million euro.

b) Notwithstanding paragraph (a) of this Article and Article 21(c), any Contracting Party may,

i) having regard to the nature of the nuclear installation involved and to the likely consequences of a nuclear incident originating therefrom, establish a lower amount of liability for that installation, provided that in no event shall any amount so established be less than 70 million euro; and ii) having regard to the nature of the nuclear substances involved and to the likely consequences of a nuclear incident originating therefrom, establish a lower amount of liability for the carriage of nuclear substances, provided that in no event shall any amount so established be less than 80 million euro.

c) Compensation for nuclear damage caused to the means of transport on which the nuclear substances involved were at the time of the nuclear incident shall not have the effect of reducing the liability of the operator in respect of other nuclear damage to an amount less than either 80 million euro, or any higher amount established by the legislation of a Contracting Party.

d) Det ansvarighetsbelopp som enligt bestämmelserna under a eller b i denna artikel eller artikel 21 c fastställts för innehavare av nukleära anläggningar belägna inom en fördragsslutande parts område liksom de bestämmelser i en fördragsslutande parts lag vilka meddelats med stöd av bestämmelserna under c i denna artikel gälla i fråga om berörda anläggningsinnehavares ansvarighet oavsett var den nukleära olyckan inträffat.

e) Fördragsslutande part äger som villkor för rätten att transitera nukleära substanser genom eller över dess territorium föreskriva, att maximibeloppet för den under transporten ansvarige utländske anläggningsinnehavarens skadeståndsskyldighet höjes, om staten i fråga finner att detta belopp icke på skäligt sätt täcker de risker som äro förbundna med en nukleär olycka under transiteringen. Belopp till vilka ansvarighetssumman sålunda höjes får dock icke överskrida det ansvarighetsbelopp som gäller för innehavare av nukleära anläggningar inom nämnda fördragsslutande parts område.

f) Bestämmelserna under e i denna artikel äro icke tillämpliga

i) på sjötransport i fall då det enligt internationell rätt föreligger rätt att med anledning av hotande fara söka nödhamn i ifrågavarande stat eller rätt till oskadlig genomfart genom dess territorialvatten;

ii) vid lufttransport i fall då det enligt internationell överenskommelse eller internationella rättsgrundsatser föreligger rätt att flyga över eller landa inom den ifrågavarande statens område.

g) Där denna konvention enligt artikel 2 a iv skall tillämpas på en icke fördragsslutande stat får en fördragsslutande part fastställa ansvarighetsbelopp för nukleär skada som understiger de minimibelopp som anges i denna artikel eller artikel 21 c i den mån den staten inte tillerkänner motsvarande förmåner till ett motsvarande belopp.

h) Sådan ränta och rättegångskostnad, som utdömts av domstol i mål angående

d) The amount of liability of operators of nuclear installations in the territory of a Contracting Party established in accordance with paragraph (a) or (b) of this Article or with Article 21(c), as well as the provisions of any legislation of a Contracting Party pursuant to paragraph (c) of this Article shall apply to the liability of such operators wherever the nuclear incident occurs.

e) A Contracting Party may subject the transit of nuclear substances through its territory to the condition that the maximum amount of liability of the foreign operator concerned be increased, if it considers that such amount does not adequately cover the risks of a nuclear incident in the course of the transit, provided that the maximum amount thus increased shall not exceed the maximum amount of liability of operators of nuclear installations situated in its territory.

f) The provisions of paragraph (e) of this Article shall not apply:

i) to carriage by sea where, under international law, there is a right of entry in cases of urgent distress into the ports of such Contracting Party or a right of innocent passage through its territory; or

ii) to carriage by air where, by agreement or under international law, there is a right to fly over or land on the territory of such Contracting Party.

g) In cases where the Convention is applicable to a non-Contracting State in accordance with Article 2 (a)(iv), any Contracting Party may establish in respect of nuclear damage amounts of liability lower than the minimum amounts established under this Article or under Article 21(c) to the extent that such State does not afford reciprocal benefits of an equivalent amount.

h) Any interest and costs awarded by a court in actions for compensation under this

skadestånd enligt denna konvention betraktas icke som skadestånd i konventionens mening utan skall utges av anläggningsinnehavaren utöver skadeståndsbelopp som han har att betala enligt denna artikel.

i) De belopp som anges i denna artikel får avrundas vid omräkningen till nationell valuta.

j) Varje fördragsslutande part skall se till att de skadelidande kan göra sin rätt till skadestånd gällande utan att behöva föra talan särskilt beträffande var och en av de källor från vilka medlen till ersättningen härstammar.

I. Artikel 8 skall ersättas med följande:

a) Rätten till ersättning enligt denna konvention preskriberas, om talan icke väckts

i) i fråga om dödsfall eller personskada, inom trettio år från dagen för den nukleära olyckan;

ii) i fråga om annan nukleär skada, inom tio år från dagen för den nukleära olyckan.

b) Genom nationell lagstiftning kan emellertid fastställas en längre period än vad som anges i a i eller ii i denna artikel, om den fördragsslutande part inom vars område den ansvarige anläggningsinnehavarens nukleära anläggning är belägen vidtagit åtgärder för att täcka anläggningsinnehavarens ansvarighet i fråga om ersättningsanspråk som kan göras gällande efter utgången av den period som anges i a i eller ii i denna artikel samt under den sålunda bestämda längre perioden.

c) Om en längre period fastställts i enlighet med b i denna artikel får talan som väcks inom den perioden icke i något fall inverka på den rätt till ersättning enligt denna konvention som tillkommer en person som har väckt talan mot anläggningsinnehavaren

i) inom trettio år när det är fråga om dödsfall eller personskada;

ii) inom tio år när det är fråga om all annan nukleär skada.

Convention shall not be considered to be compensation for the purposes of this Convention and shall be payable by the operator in addition to any sum for which he is liable in accordance with this Article.

i) The sums mentioned in this Article may be converted into national currency in round figures.

j) Each Contracting Party shall ensure that persons suffering damage may enforce their rights to compensation without having to bring separate proceedings according to the origin of the funds provided for such compensation.

I. Article 8 shall be replaced by the following text:

a) The right of compensation under this Convention shall be subject to prescription or extinction if an action is not brought,

i) with respect to loss of life and personal injury, within thirty years from the date of the nuclear incident;

ii) with respect to other nuclear damage, within ten years from the date of the nuclear incident.

b) National legislation may, however, establish a period longer than that set out in sub-paragraph (i) or (ii) of paragraph (a) of this Article, if measures have been taken by the Contracting Party within whose territory the nuclear installation of the operator liable is situated to cover the liability of that operator in respect of any actions for compensation begun after the expiry of the period set out in sub-paragraph (i) or (ii) of paragraph (a) of this Article and during such longer period.

c) If, however, a longer period is established in accordance with paragraph (b) of this Article, an action for compensation brought within such period shall in no case affect the right of compensation under this Convention of any person who has brought an action against the operator,

i) within a thirty year period in respect of personal injury or loss of life;

ii) within a ten year period in respect of all other nuclear damage.

d) Genom nationell lagstiftning kan fastställas en kortare preskriptionstid för rätten till ersättning enligt konventionen, som dock inte får understiga tre år räknat antingen från den tidpunkt då den skadelidande fick kännedom om den nukleära skadan och om den för skadan ansvarige anläggningsinnehavaren eller bort ha sådan kännedom, dock att den preskriptionstid som fastställts enligt bestämmelserna under a och b i denna artikel inte får överskridas.

e) I fall som avses i artikel 13 f ii förloras icke talerätten om, inom den frist som anges under a, b och d i denna artikel,

i) innan beslut meddelats av den internationella domstol varom stadgas i artikel 17 talan väckts vid en av de domstolar bland vilka den internationella domstolen äger välja; utser den internationella domstolen som behörig domstol annan domstol än den vid vilken talan redan väckts, äger den internationella domstolen bestämma en frist inom vilken talan skall väckas vid den domstol som sålunda angivits som behörig; eller

ii) hemställan gjorts hos någon fördragslutande part att den skall begära hos den internationella domstolen att behörig domstol utses enligt artikel 13 f ii samt, sedan den internationella domstolen meddelat sitt beslut, talan väckts inom tid som bestämts av sistnämnda domstol.

f) Om icke annat föreskrives i nationell lag, har den som lidit nukleär skada till följd av en nukleär olycka och som väckt talan inom tid som anges i denna artikel rätt att utvidga sin talan, om skadan förvärrats efter utgången av denna tid och saken icke slutligt avgjorts.

J. Artikel 9 skall ersättas med följande:

Anläggningsinnehavaren är icke ansvarig för nukleär skada orsakad av en nukleär

d) National legislation may establish a period of not less than three years for the prescription or extinction of rights of compensation under the Convention, determined from the date at which the person suffering nuclear damage had knowledge, or from the date at which that person ought reasonably to have known of both the nuclear damage and the operator liable, provided that the periods established pursuant to paragraphs (a) and (b) of this Article shall not be exceeded.

e) Where the provisions of Article 13(f) (ii) are applicable, the right of compensation shall not, however, be subject to prescription or extinction if, within the time provided for in paragraphs (a), (b) and (d) of this Article,

i) prior to the determination by the Tribunal referred to in Article 17, an action has been brought before any of the courts from which the Tribunal can choose; if the Tribunal determines that the competent court is a court other than that before which such action has already been brought, it may fix a date by which such action has to be brought before the competent court so determined; or

ii) a request has been made to a Contracting Party concerned to initiate a determination by the Tribunal of the competent court pursuant to Article 13(f) (ii) and an action is brought subsequent to such determination within such time as may be fixed by the Tribunal.

f) Unless national law provides to the contrary, any person suffering nuclear damage caused by a nuclear incident who has brought an action for compensation within the period provided for in this Article may amend his claim in respect of any aggravation of the nuclear damage after the expiry of such period, provided that final judgement has not been entered by the competent court.

J. Article 9 shall be replaced by the following text:

The operator shall not be liable for nuclear damage caused by a nuclear incident

olycka, vilken är en direkt följd av krigshandling under väpnad konflikt eller här emot svarande handling under inbördeskrig eller uppror.

K. Artikel 10 skall ersättas med följande:

a) För att täcka skadeståndsansvar enligt denna konvention är anläggningsinnehavaren skyldig att teckna och hålla vid makt försäkring eller annan ekonomisk säkerhet till det belopp som fastställts som ansvarighetsbelopp enligt artikel 7 a eller b eller artikel 21 c. Försäkringens eller säkerhetens art och villkor skola godkännas av vederbörande myndighet.

b) Om innehavarens ansvar inte är begränsad till något belopp skall den fördragsslutande part inom vars område den ansvarige innehavarens nukleära anläggning är belägen fastställa en gräns för den ekonomiska säkerheten för den ansvariga innehavaren, varvid dock gränsen inte får sättas lägre än det belopp som anges i artikel 7 a eller b.

c) Den fördragsslutande part inom vars område den ansvarige innehavarens nukleära anläggning är belägen skall garantera att ersättningsanspråk för nukleär skada som har fastställts gentemot innehavaren betalas ut, genom att tillhandahålla medel i den mån försäkringen eller den ekonomiska säkerheten inte är tillräckliga för att täcka anspråken, upp till ett belopp som inte understiger det belopp som anges i artikel 7 a eller artikel 21 c.

d) Försäkringsgivaren eller den som ställt annan säkerhet äger icke tillfälligt eller definitivt fritaga sig ansvarighet enligt bestämmelserna under a eller b utan att ha lämnat skriftligt meddelande härom till vederbörande myndighet minst två månader i förväg. Avser försäkringen eller säkerheten transport av nukleära substanser får fritagande från ansvarighet icke ske så länge transporten pågår.

e) Belopp härrörande ur försäkring, återförsäkring eller annan ekonomisk säkerhet får icke användas för annat ändamål än ersättning för nukleära skador orsakade av nukleär olycka.

L. Artikel 12 skall ersättas med följande:

directly due to an act of armed conflict, hostilities, civil war, or insurrection.

K. Article 10 shall be replaced by the following text:

a) To cover the liability under this Convention, the operator shall be required to have and maintain insurance or other financial security of the amount established pursuant to Article 7(a) or 7(b) or Article 21(c) and of such type and terms as the competent public authority shall specify.

b) Where the liability of the operator is not limited in amount, the Contracting Party within whose territory the nuclear installation of the liable operator is situated shall establish a limit upon the financial security of the operator liable, provided that any limit so established shall not be less than the amount referred to in Article 7(a) or 7(b).

c) The Contracting Party within whose territory the nuclear installation of the liable operator is situated shall ensure the payment of claims for compensation for nuclear damage which have been established against the operator by providing the necessary funds to the extent that the insurance or other financial security is not available or sufficient to satisfy such claims, up to an amount not less than the amount referred to in Article 7(a) or Article 21(c).

d) No insurer or other financial guarantor shall suspend or cancel the insurance or other financial security provided for in paragraph (a) or (b) of this Article without giving notice in writing of at least two months to the competent public authority or, in so far as such insurance or other financial security relates to the carriage of nuclear substances, during the period of the carriage in question.

e) The sums provided as insurance, reinsurance, or other financial security may be drawn upon only for compensation for nuclear damage caused by a nuclear incident.

L. Article 12 shall be replaced by the following text:

Skadeståndsbelopp som erläggas enligt denna konvention, premier för försäkring och återförsäkring, belopp som utges på grund av försäkring, återförsäkring eller annan ekonomisk säkerhet enligt artikel 10 samt ränta och kostnader vilka omnämns i artikel 7 h skola få fritt överföras mellan de fördragsslutande parternas monetära områden.

M. Artikel 13 skall ersättas med följande:

a) Om annat icke föreskrives i denna artikel, tillkommer jurisdiktion beträffande anspråk enligt artiklarna 3 och 4 och artikel 6 a endast domstolarna i den fördragsslutande part inom vars område den nukleära olyckan inträffade.

b) Om en nukleär olycka inträffar inom en fördragsslutande parts exklusiva ekonomiska zon eller, om någon sådan zon inte har fastställts, inom ett område som inte sträcker sig utanför de gränser som hade gällt för en sådan exklusiv ekonomisk zon om den hade fastställts, tillkommer jurisdiktion enligt denna konvention beträffande anspråk rörande nukleär skada orsakad av den nukleära olyckan endast domstolarna i den parten, under förutsättning att parten har underrättat organisationens generalsekreterare om området före olyckan.

Ingenting i denna punkt skall tolkas som ett bemyndigande att utöva jurisdiktion eller att dra upp gränser i havsområden på ett sätt som strider mot den internationella havsrätten.

c) Om en nukleär olycka inträffar utanför de fördragsslutande parternas områden eller inom ett område som inte har anmälts i enlighet med b i denna artikel, eller om platsen för den nukleära olyckan icke kan bestämmas med säkerhet, tillkommer jurisdiktion över sådana anspråk domstolarna i den fördragsslutande part inom vars område den ansvarige anläggningsinnehavarens nukleära anläggning är belägen.

d) Om en nukleär olycka inträffar i ett sådant område som avses i artikel 17 d tillkommer jurisdiktionen domstolarna i den fördragsslutande part som på framställning av en berörd fördragsslutande part bestäms av den i artikel 17 omnämnda domstolen

Compensation payable under this Convention, insurance and reinsurance premiums, sums provided as insurance, reinsurance, or other financial security required pursuant to Article 10, and interest and costs referred to in Article 7(h), shall be freely transferable between the monetary areas of the Contracting Parties.

M. Article 13 shall be replaced by the following text:

a) Except as otherwise provided in this Article, jurisdiction over actions under Articles 3, 4 and 6(a) shall lie only with the courts of the Contracting Party in whose territory the nuclear incident occurred.

b) Where a nuclear incident occurs within the area of the exclusive economic zone of a Contracting Party or, if such a zone has not been established, in an area not exceeding the limits of an exclusive economic zone were one to be established, jurisdiction over actions concerning nuclear damage from that nuclear incident shall, for the purposes of this Convention, lie only with the courts of that Party, provided that the Contracting Party concerned has notified the Secretary-General of the Organisation of such area prior to the nuclear incident.

Nothing in this paragraph shall be interpreted as permitting the exercise of jurisdiction or the delimitation of a maritime zone in a manner which is contrary to the international law of the sea.

c) Where a nuclear incident occurs outside the territory of the Contracting Parties, or where it occurs within an area in respect of which no notification has been given pursuant to paragraph (b) of this Article, or where the place of the nuclear incident cannot be determined with certainty, jurisdiction over such actions shall lie with the courts of the Contracting Party in whose territory the nuclear installation of the operator liable is situated.

d) Where a nuclear incident occurs in an area in respect of which the circumstances of Article 17(d) apply, jurisdiction shall lie with the courts determined, at the request of a Contracting Party concerned, by the Tribunal referred to in Article 17 as being the

som varande den part vilken har den närmaste anknytningen till olyckan och vilken är mest drabbad av olyckans verkningar.

e) Utövande av jurisdiktion enligt denna artikel och anmälan av ett område i enlighet med b i denna artikel ger inte upphov till någon rättighet eller skyldighet och har ingen prejudicerande verkan beträffande havsgränser mellan stater med angränsande eller motstående kuster.

f) Om jurisdiktion skulle tillkomma domstolarna i flera än en fördragsslutande part enligt bestämmelserna under a, b eller c i denna artikel, tillkommer jurisdiktion

i) om den nukleära olyckan inträffat delvis utanför de fördragsslutande parternas områden och delvis inom en enda fördragsslutande parts område domstolarna i sistnämnda fördragsslutande part; och

ii) i varje annat fall domstolarna i den fördragsslutande part som på framställning av en berörd fördragsslutande part bestäms av den i artikel 17 omnämnda domstolen som varande den part vilken har den närmaste anknytningen till olyckan och vilken är mest drabbad av olyckans verkningar.

g) Den fördragsslutande part vars domstolar har jurisdiktion skall se till att vad angår talan om ersättning för nukleär skada

i) varje stat kan väcka talan för den som har lidit en nukleär skada och som är medborgare i den staten eller har sitt hemvist eller sin uppehållsort inom dess område, och som har samtyckt därtill; och

ii) varje person kan väcka talan för att göra gällande rättigheter enligt denna konvention som personen kommit i åtnjutande genom subrogation eller överlåtelse.

h) Den fördragsslutande part vars domstolar har jurisdiktion skall se till att bara en av dess domstolar är behörig att avgöra talan om ersättning för nukleär skada som härrör från en och samma nukleär olycka; partens nationella forumregler skall tillämpas för att avgöra vilken domstol som är behörighet.

courts of that Contracting Party which is most closely related to and affected by the consequences of the incident.

e) The exercise of jurisdiction under this Article as well as the notification of an area made pursuant to paragraph (b) of this Article shall not create any right or obligation or set a precedent with respect to the delimitation of maritime areas between States with opposite or adjacent coasts.

f) Where jurisdiction would lie with the courts of more than one Contracting Party by virtue of paragraph (a), (b) or (c) of this Article, jurisdiction shall lie,

i) if the nuclear incident occurred partly outside the territory of any Contracting Party and partly in the territory of a single Contracting Party, with the courts of that Contracting Party; and

ii) in any other case, with the courts determined, at the request of a Contracting Party concerned, by the Tribunal referred to in Article 17 as being the courts of that Contracting Party which is most closely related to and affected by the consequences of the incident.

g) The Contracting Party whose courts have jurisdiction shall ensure that in relation to actions for compensation of nuclear damage:

i) any State may bring an action on behalf of persons who have suffered nuclear damage, who are nationals of that State or have their domicile or residence in its territory, and who have consented thereto; and

ii) any person may bring an action to enforce rights under this Convention acquired by subrogation or assignment.

h) The Contracting Party whose courts have jurisdiction under this Convention shall ensure that only one of its courts shall be competent to rule on compensation for nuclear damage arising from any one nuclear incident, the criteria for such selection being determined by the national legislation of such Contracting Party.

i) Dom – varunder inbegripes tredskodom – som meddelats av domstol vilken är behörig enligt denna artikel kan, när domen kan verkställas enligt den av domstolen tillämpade lagen, verkställas också i alla andra fördragsslutande parter, så snart de formella förutsättningar som föreskrivits i verkställighetslandet blivit uppfyllda. Ny prövning av den sak som avgjorts genom domen får icke äga rum. Dessa bestämmelser gälla dock icke dom som ej vunnit laga kraft.

j) Väckes skadeståndstalan mot en fördragsslutande part enligt denna konvention, kan denna part icke annat än i fråga om åtgärder för verkställighet åberopa immunitet inför den domstol som är behörig enligt denna artikel.

N. Artikel 14 b skall ersättas med följande:

b) Med "nationell lag" och "nationell lagstiftning" förstås nationell lag och nationell lagstiftning på den ort där domstol, vilken enligt denna konvention är behörig att döma över anspråk i anledning av nukleär olycka, har sitt säte, varvid tillämpningen av lagvalsregler på sådana anspråk exkluderas. Nämda lag eller lagstiftning är tillämplig beträffande alla frågor rörande både saken och förfarandet, om icke särskild bestämmelse i visst hänseende meddelats i denna konvention.

O. Artikel 15 b skall ersättas med följande:

b) I den mån ersättningen för nukleär skada överstiger de 700 miljoner euro som avses i artikel 7 a, få åtgärder i sådant hänseende, oberoende av vilken form de erhålla, genomföras under villkor som avvika från vad som föreskrives i denna konvention.

P. En ny artikel med följande lydelse skall införas efter artikel 16 som artikel 16a:

Artikel 16a

Denna konvention påverkar inte de fördragsslutande parternas rättigheter och skyldigheter enligt den folkrättens allmänna regler.

Q. Artikel 17 skall ersättas med följande:

a) Om tvist uppstår mellan två eller flera

i) Judgements entered by the competent court under this Article after trial, or by default, shall, when they have become enforceable under the law applied by that court, become enforceable in the territory of any of the other Contracting Parties as soon as the formalities required by the Contracting Party concerned have been complied with. The merits of the case shall not be the subject of further proceedings. The foregoing provisions shall not apply to interim judgements.

j) If an action is brought against a Contracting Party under this Convention, such Contracting Party may not, except in respect of measures of execution, invoke any jurisdictional immunities before the court competent in accordance with this Article.

N. Paragraph (b) of Article 14 shall be replaced by the following text:

b) "National law" and "national legislation" mean the law or the national legislation of the court having jurisdiction under this Convention over claims arising out of a nuclear incident, excluding the rules on conflict of laws relating to such claims. That law or legislation shall apply to all matters both substantive and procedural not specifically governed by this Convention.

O. Paragraph (b) of Article 15 shall be replaced by the following text:

b) In so far as compensation for nuclear damage is in excess of the 700 million euro referred to in Article 7(a), any such measure in whatever form may be applied under conditions which may derogate from the provisions of this Convention.

P. A new Article 16bis shall be added after Article 16 as follows:

Article 16bis

This Convention shall not affect the rights and obligations of a Contracting Party under the general rules of public international law.

Q. Article 17 shall be replaced by the following text:

a) In the event of a dispute arising be-

fördragsslutande parter rörande tolkningen eller tillämpningen av denna konvention skall de tvistande samråda i syfte att lösa tvisten genom förhandling eller på annat sätt i godo.

b) Om en sådan tvist som avses i a inte har lösts inom sex månader från det att någon part i tvisten bekräftat tvistens existens skall de fördragsslutande parterna sammanträda för att bistå de tvistande att göra upp i godo.

c) Om tvisten inte har lösts inom tre månader från det möte som avses i b skall tvisten på begäran av någon av de tvistande hänskjutas till den domstol som inrättas genom konventionen den 20 december 1957 om upprättande av säkerhetskontroll på atomenergins område.

d) Denna konvention är inte tillämplig på tvister om gränsdragning i havsområden.

R. Artikel 18 skall ersättas med följande:

a) Reservationer till en eller flera av bestämmelserna i denna konvention få göras vid varje tidpunkt före ratifikation, godtagande eller godkännande av eller anslutning till konventionen eller före underrättelse enligt artikel 23 beträffande område eller områden som nämns i underrättelsen, och skall accepteras endast om innehållet i reservationerna uttryckligen har godkänts av alla signatärmakter.

b) Sådant godkännande kräves dock icke från signatärmakt, som ej själv har ratificerat, godtagit eller godkänt konventionen inom tolv månader från det den fått underrättelse om sådan reservation genom organisationens generalsekreterare enligt artikel 24.

c) Varje reservation som accepterats i enlighet med denna artikel kan när som helst återtagas genom underrättelse till organisationens generalsekreterare.

S. Artikel 19 skall ersättas med följande:

a) Denna konvention skall ratificeras, godtas eller godkännas. Ratifikations-, god-

tween two or more Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Convention, the parties to the dispute shall consult with a view to settling the dispute by negotiation or other amicable means.

b) Where a dispute referred to in paragraph (a) is not settled within six months from the date upon which such dispute is acknowledged to exist by any party thereto, the Contracting Parties shall meet in order to assist the parties to the dispute to reach a friendly settlement.

c) Where no resolution to the dispute has been reached within three months of the meeting referred to in paragraph (b), the dispute shall, upon the request of any party thereto, be submitted to the European Nuclear Energy Tribunal established by the Convention of 20 December 1957 on the Establishment of a Security Control in the Field of Nuclear Energy.

d) Disputes concerning the delimitation of maritime boundaries are outside the scope of this Convention.

R. Article 18 shall be replaced by the following text:

a) Reservations to one or more of the provisions of this Convention may be made at any time prior to ratification, acceptance or approval of, or accession to, this Convention or prior to the time of notification under Article 23 in respect of any territory or territories mentioned in the notification, and shall be admissible only if the terms of these reservations have been expressly accepted by the Signatories.

b) Such acceptance shall not be required from a Signatory which has not itself ratified, accepted or approved this Convention within a period of twelve months after the date of notification to it of such reservation by the Secretary-General of the Organisation in accordance with Article 24.

c) Any reservation admitted in accordance with this Article may be withdrawn at any time by notification addressed to the Secretary-General of the Organisation.

S. Article 19 shall be replaced by the following text:

a) This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instru-

tagande- eller godkännandeinstrumenten skall deponeras hos organisationens generalsekreterare.

b) Denna konvention träder i kraft när minst fem signatärmakter har deponerat sitt ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument. För varje signatärmakt som därefter ratificerar, godtar eller godkänner konventionen träder den i kraft när staten deponerar sitt ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument.

T. Artikel 20 skall ersättas med följande:

Ändringar i denna konvention skall antas genom överenskommelse mellan alla fördragsslutande parter. De träder i kraft när de har ratificerats, godtagits eller godkänts av två tredjedelar av de fördragsslutande parterna. För varje fördragsslutande part som därefter ratificerar, godtar eller godkänner ändringarna träder de i kraft den dag då parten ratificerar, godtar eller godkänner dem.

U. I artikel 21 skall en ny punkt med följande lydelse läggas till som punkt c:

c) Utan hinder av artikel 7 a får en regering som inte är signatärmakt i denna konvention och som ansluter sig till konventionen efter den 1 januari 1999 i sin lagstiftning föreskriva att innehavarens ansvarighet för nukleär skada orsakad av en och samma nukleära olycka skall vara begränsat under högst fem år från dagen för antagandet av protokollet av den 12 februari 2004 om ändring av denna konvention, till ett övergångsbelopp som inte får understiga 350 miljoner euro i fråga om en nukleär olycka som inträffar under perioden.

V. I artikel 22 skall c betecknas d och en ny punkt med följande lydelse införas som punkt c:

c) De fördragsslutande parterna skall samråda sinsemellan vart femte år räknat från den dag då konventionen trädde i kraft om alla problem av gemensamt intresse som konventionens tillämpning har givit upphov till, och särskilt huruvida de belopp avseende ansvarighet och ekonomisk säkerhet som fastställs i konvention bör höjas.

W. I artikel 23 skall b ersättas med följ-

ments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the Organisation.

b) This Convention shall come into force upon the deposit of instruments of ratification, acceptance or approval by not less than five of the Signatories. For each Signatory ratifying, accepting or approving thereafter, this Convention shall come into force upon the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

T. Article 20 shall be replaced by the following text:

Amendments to this Convention shall be adopted by mutual agreement of all the Contracting Parties. They shall come into force when ratified, accepted or approved by two-thirds of the Contracting Parties. For each Contracting Party ratifying, accepting or approving thereafter, they shall come into force at the date of such ratification, acceptance or approval.

U. A new paragraph (c) shall be added to Article 21 to read as follows:

c) Notwithstanding Article 7(a), where a Government which is not a Signatory to this Convention accedes to this Convention after 1 January 1999, it may provide under its legislation that the liability of an operator in respect of nuclear damage caused by any one nuclear incident may be limited, for a maximum period of five years from the date of the adoption of the Protocol of 12 February 2004 to amend this Convention, to a transitional amount of not less than 350 million euro in respect of a nuclear incident occurring within that period.

V. Paragraph (c) of Article 22 shall be renumbered as paragraph (d) and a new paragraph (c) shall be added to read as follows:

c) The Contracting Parties shall consult each other at the expiry of each five year period following the date upon which this Convention comes into force, upon all problems of common interest raised by the application of this Convention, and in particular, to consider whether increases in the liability and financial security amounts under this Convention are desirable.

W. Paragraph (b) of Article 23 shall be

jande:

b) Signatärmakt eller fördragsslutande part äger, vid tidpunkten för undertecknande, ratifikation, godtagande eller godkännande av konventionen eller anslutning till densamma eller vid vilken som helst senare tidpunkt, genom meddelande till organisationens generalsekreterare förklara, att konventionen skall gälla för nämnda part tillhörigt och i meddelandet angivet område – därunder inbegripet område för vars internationella förbindelser parten svarar – på vilket konventionen icke är tillämplig enligt bestämmelserna under a i denna artikel. Förklaring som nu nämnts kan i fråga om varje område som anges däri återtagnas efter uppsägning ett år i förväg hos organisationens generalsekreterare.

X. Artikel 24 skall ersättas med följande:

Organisationens generalsekreterare skall underrätta samtliga signatärmakter och stater som anslutit sig till konventionen om mottagandet av ratifikations-, godtagande-, godkännande-, anslutnings- eller återkallelseinstrument, om varje meddelande enligt artikel 13 b eller artikel 23, om beslut av styrelsen enligt artikel 1 a ii, 1 a iii och 1 b, om vilken dag denna konvention träder i kraft, om lydelsen av varje i konventionen vidtagen ändring och om vilken dag ändringen träder i kraft samt om reservationer som gjorts enligt artikel 18.

Y. Beteckningen "skada" skall i följande artiklar ersättas med beteckningen "nukleär skada":

Artikel 4 a och b

Artikel 5 a och c

Artikel 6 a, b, d, f och h.

Z. I den franska texten skall i artikel 4 första meningen ordet "stockage" ersättas med ordet "entrepotage", och i samma artikel skall ordet "transportées" ersättas med orden "en cours de transport". I den engelska texten skall i artikel 6 h ordet "workmen's" ersättas med ordet "workers".

AA. Bilaga II till konventionen skall utgå.

II

a) I förhållandet mellan de stater som har tillträtt detta protokoll utgör bestämmelser-

replaced by the following text:

b) Any Signatory or Contracting Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of, or accession to, this Convention or at any later time, notify the Secretary-General of the Organisation that this Convention shall apply to those of its territories, including the territories for whose international relations it is responsible, to which this Convention is not applicable in accordance with paragraph (a) of this Article and which are mentioned in the notification. Any such notification may, in respect of any territory or territories mentioned therein, be withdrawn by giving twelve months' notice to that effect to the Secretary-General of the Organisation.

X. Article 24 shall be replaced with the following text:

The Secretary-General of the Organisation shall give notice to all Signatories and acceding Governments of the receipt of any instrument of ratification, acceptance, approval, accession or withdrawal, of any notification under Articles 13(b) and 23, of decisions of the Steering Committee under Article 1(a)(ii), 1(a)(iii) and 1(b), of the date on which this Convention comes into force, of the text of any amendment thereto and the date on which such amendment comes into force, and of any reservation made in accordance with Article 18.

Y. The term "damage" appearing in the following articles shall be replaced by the term "nuclear damage":

Article 4(a) and (b)

Article 5(a) and (c)

Article 6(a), (b), (d), (f) and (h)

Z. In the first sentence of Article 4 of the French text the word "stockage" shall be replaced by the word "entrepotage", and in this same Article the word "transportées" is replaced by the words "en cours de transport". In paragraph (h) of Article 6 of the English text, the word "workmen's" shall be replaced by the word "workers".

AA. Annex II of the Convention shall be deleted.

II.

a) The provisions of this Protocol shall, as between the Parties thereto, form an inte-

na i protokollet en integrerande del av konventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982 (nedan kallad *konventionen*), och konventionen skall betecknas "konventionen den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet den 16 november 1982 och ändringsprotokollet den ...".

b) Detta protokoll skall ratificeras, godtas eller godkännas. Instrument avseende ratifikation, godtagande eller godkännande skall deponeras hos generalsekreteraren i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling.

c) De stater som undertecknar detta protokoll och som redan har ratificerat eller anslutit sig till konventionen skall uttrycka sin avsikt att ratificera, godta eller godkänna detta protokoll så snart som möjligt. Övriga stater som undertecknar detta protokoll för binder sig att ratificera, godta eller godkänna det samtidigt som de ratificerar konventionen.

d) Detta protokoll är öppet för anslutning enligt artikel 21 i konventionen. Anslutning till konventionen godtages endast om den sker i förbindelse med anslutning till detta protokoll.

e) Detta protokoll träder i kraft enligt artikel 20 i konventionen.

f) Generalsekreteraren i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling skall underrätta alla signatärmakter och anslutna regeringar om mottagandet av varje ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument till detta protokoll.

gral part of the Convention on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy of 29 July 1960, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964 and by the Protocol of 16 November 1982 (hereinafter referred to as the "Convention"), which shall be known as the "Convention on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy of 29 July 1960, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964, by the Protocol of 16 November 1982 and by the Protocol of"

b) This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval. An instrument of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the Organisation for Economic Cooperation and Development.

c) The Signatories of this Protocol who have already ratified or acceded to the Convention express their intention to ratify, accept or approve this Protocol as soon as possible. The other Signatories of this Protocol undertake to ratify, accept or approve it at the same time as they ratify the Convention.

d) This Protocol shall be open for accession in accordance with the provisions of Article 21 of the Convention. Accessions to the Convention will be accepted only if they are accompanied by accession to this Protocol.

e) This Protocol shall come into force in accordance with the provisions of Article 20 of the Convention.

f) The Secretary-General of the Organisation for Economic Co-operation and Development shall give notice to all Signatories and acceding Governments of the receipt of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession to this Protocol.

PROTOKOLL OM ÄNDRING AV KONVENTIONEN AV DEN 31 JANUARI 1963 UTGÖRANDE TILLÄGG TILL PARISKONVENTIONEN AV DEN 29 JULI 1960 OM SKADESTÅNDSANSVAR PÅ ATOMENERGINS OMRÅDE, I DESS LYDELSE ENLIGT TILLÄGGSPROTOKOLLET AV DEN 28 JANUARI 1964 OCH ÄNDRINGSPROTOKOLLET AV DEN 16 NOVEMBER 1982

REGERINGARNA i Förbundsrepubliken Tyskland, Konungariket Belgien, Konungariket Danmark, Konungariket Spanien, Republiken Finland, Republiken Frankrike, Republiken Italien, Konungariket Norge, Konungariket Nederländerna, Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, Republiken Slovenien, Konungariket Sverige och Schweiziska edsförbundet,

vilka beaktar att vissa bestämmelser i konventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982, har ändrats genom det protokoll som uppgjorts i Paris den 12 februari 2004 och som de har undertecknat,

vilka anser det önskvärt att ändra också konventionen av den 31 januari 1963 utgörande tillägg till Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982,

HAR KOMMIT ÖVERENS om följande:

I Konventionen av den 31 januari 1963 utgörande tillägg till Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982 ändras på följande sätt:

A. Andra stycket i inledningen skall ersättas med följande text:

vilka är anslutna till konventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på

PROTOKOL TO AMEND THE CONVENTION OF 31 JANUARY 1963 SUPPLEMENTARY TO THE PARIS CONVENTION OF 29 JULY 1960 ON THIRD PARTY LIABILITY IN THE FIELD OF NUCLEAR ENERGY, AS AMENDED BY THE ADDITIONAL PROTOCOL OF 28 JANUARY 1964 AND BY THE PROTOCOL OF 16 NOVEMBER 1982

The Federal Republic of Germany, the Kingdom of Belgium, the Kingdom of Denmark, the Kingdom of Spain, the Republic of Finland, the French Republic, the Italian Republic, the Kingdom of Norway, the Kingdom of the Netherlands, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, the Republic of Slovenia, the Kingdom of Sweden and the Swiss Confederation;

CONSIDERING that certain provisions of the Convention of 29 July 1960 on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964 and by the Protocol of 16 November 1982, have been amended by the Protocol concluded at Paris on 12 February 2004, and of which they are Signatories;

CONSIDERING that it is desirable to amend also the Convention of 31 January 1963 Supplementary to the Paris Convention of 29 July 1960, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964 and by the Protocol of 16 November 1982;

HAVE AGREED as follows:

The Convention of 31 January 1963 Supplementary to the Paris Convention of 29 July 1960 on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964 and by the Protocol of 16 November 1982, is amended as follows:

A. The second paragraph of the Preamble shall be replaced by the following text:

BEING PARTIES to the Convention of 29 July 1960 on Third Party Liability in the

atomenergins område, avslutad inom Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete, numera Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet uppgjort i Paris den 28 januari 1964, ändringsprotokollet uppgjort i Paris den 16 november 1982 och ändringsprotokollet uppgjort i Paris den 12 februari 2004 (nedan "Pariskonventionen"),

B. Artikel 2 skall ersättas med följande text:

Artikel 2

a) Denna konventions system tillämpas på nukleära skador för vilka innehavaren av en nukleär anläggning som används för fredliga ändamål och är belägen inom ett område tillhörande en till denna konvention ansluten part (nedan 'konventionsstat') är ansvarig enligt Pariskonventionen och vilka uppkommer

i) inom en konventionsstats område, eller

ii) på eller över havsområden utanför en konventionsstats territorialhav,

1. ombord på ett fartyg som seglar under en konventionsstats flagg eller ett luftfartyg som är registrerat i en konventionsstat, eller på en konstgjord ö eller i en anläggning eller konstruktion som omfattas av en konventionsstats jurisdiktion, eller vilka tillfogas

2. medborgare i en konventionsstat,

med undantag av sådana skador som uppkommer på eller över en icke fördragslutande stats territorialhav, eller

iii) inom eller över en konventionsstats ekonomiska zon eller på en konventionsstats kontinentalsockel i samband med utvinning eller utforskning av naturtillgångarna inom den ekonomiska zonen eller på kontinentalsockeln, dock under förutsättning att enligt Pariskonventionen jurisdiktion tillkommer domstolarna i en konventionsstat.

b) En stat som undertecknar eller ansluter sig till denna konvention kan i samband med undertecknandet eller anslutningen till konventionen eller vid deponeringen av ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumentet avge en förklaring, enligt

Field of Nuclear Energy, concluded within the framework of the Organisation for European Economic Co-operation, now the Organisation for Economic Co-operation and Development, and as amended by the Additional Protocol concluded at Paris on 28 January 1964, by the Protocol concluded at Paris on 16 November 1982 and by the Protocol concluded at Paris on 12 February 2004 (hereinafter referred to as the "Paris Convention");

B. Article 2 shall be replaced by the following text:

Article 2

a) The system of this Convention shall apply to nuclear damage for which an operator of a nuclear installation, used for peaceful purposes, situated in the territory of a Contracting Party to this Convention (hereinafter referred to as a "Contracting Party"), is liable under the Paris Convention, and which is suffered:

i) in the territory of a Contracting Party; or

ii) in or above maritime areas beyond the territorial sea of a Contracting Party

1. on board or by a ship flying the flag of a Contracting Party, or on board or by an aircraft registered in the territory of a Contracting Party, or on or by an artificial island, installation or structure under the jurisdiction of a Contracting Party, or

2. by a national of a Contracting Party, excluding damage suffered in or above the territorial sea of a State not Party to this Convention; or

iii) in or above the exclusive economic zone of a Contracting Party or on the continental shelf of a Contracting Party in connection with the exploitation or the exploration of the natural resources of that exclusive economic zone or continental shelf, provided that the courts of a Contracting Party have jurisdiction pursuant to the Paris Convention.

b) Any Signatory or acceding Government may, at the time of signature of or accession to this Convention or on the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval declare that, for the purposes of the application of paragraph (a)(ii) 2 of this

vilken vid tillämpningen av bestämmelserna under stycke a punkt ii (2) i denna artikel fysiska personer eller vissa kategorier av sådana personer vilka enligt den statens lagstiftning anses vara stadigvarande bosatta inom den statens område, skall jämföras med statens egna medborgare.

c) I denna artikel skall 'medborgare i en konventionsstat' omfatta också en konventionsstat eller en del av en konventionsstat samt en sammanslutning eller annat offentlig- eller privaträttsligt samfund som inrättats inom en konventionsstats område, oberoende av om det är fråga om ett företag.

C. Artikel 3 skall ersättas med följande text:

Artikel 3

a) Konventionsstaterna förbinder sig till att ersättning för sådan nukleär skada som avses i artikel 2 betalas enligt de villkor som föreskrivs i denna konvention till ett belopp av högst 1 500 miljoner euro för varje nukleär olycka, om inte något annat följer av tillämpningen av artikel 12 a.

b) Sådan ersättning skall betalas på följande sätt:

i) upp till ett belopp av åtminstone 700 miljoner euro av medel som utgår ur försäkring eller annan ekonomisk säkerhet eller från allmänna medel som avses i artikel 10 c i Pariskonventionen; beloppet skall bestämmas enligt lagen i den konventionsstat inom vars område den ansvarige anläggningsinnehavarens nukleära anläggning är belägen och upp till 700 miljoner euro fördelas i enlighet med Pariskonventionen,

ii) mellan det belopp som anges i stycke b punkt i i denna artikel och 1 200 miljoner euro av allmänna medel, som skall tillhandahållas av den konventionsstat inom vars område den ansvarige anläggningsinnehavarens nukleära anläggning är belägen,

iii) mellan 1 200 miljoner euro och 1 500 miljoner euro av allmänna medel, som skall tillhandahållas av konventionsstaterna enligt de fördelningsgrunder som anges närmare i artikel 12, om inte beloppet höjs enligt den mekanism som anges i artikel 12 a.

Article, individuals or certain categories thereof, considered under its law as having their habitual residence in its territory, are assimilated to its own nationals.

c) In this Article, the expression "a national of a Contracting Party" shall include a Contracting Party or any of its constituent sub-divisions, or a partnership, or any public or private body whether corporate or not, established in the territory of a Contracting Party.

C. Article 3 shall be replaced by the following text:

Article 3

a) Under the conditions established by this Convention, the Contracting Parties undertake that compensation in respect of nuclear damage referred to in Article 2 shall be provided up to the amount of 1 500 million euro per nuclear incident, subject to the application of Article 12bis.

b) Such compensation shall be provided as follows:

i) up to an amount of at least 700 million euro, out of funds provided by insurance or other financial security or out of public funds provided pursuant to Article 10(c) of the Paris Convention, such amount to be established under the legislation of the Contracting Party in whose territory the nuclear installation of the operator liable is situated, and to be distributed, up to 700 million euro, in accordance with the Paris Convention;

ii) between the amount referred to in paragraph (b)(i) of this Article and 1 200 million euro out of public funds to be made available by the Contracting Party in whose territory the nuclear installation of the operator liable is situated;

iii) between 1 200 million euro and 1 500 million euro, out of public funds to be made available by the Contracting Parties according to the formula for contributions referred to in Article 12, subject to such amount being increased in accordance with the mechanism referred to in Article 12bis.

c) För ovan angivna ändamål skall var och en av konventionsstaterna antingen

i) i sin lagstiftning bestämma anläggningssinnehavarens ansvarsbelopp till minst det belopp som anges under stycke a i denna artikel och föreskriva att anläggningssinnehavarens ansvar skall täckas med samtliga de medel som nämns under stycke b i denna artikel, eller

ii) i sin lagstiftning bestämma anläggningssinnehavarens ansvar till ett belopp som motsvarar åtminstone det belopp som anges under stycke b punkt i i denna artikel eller i artikel 7 stycke b i Pariskonventionen och föreskriva att över detta belopp och upp till det belopp som anges under stycke a i denna artikel de allmänna medel som nämns under stycke b punkt i, ii och iii i denna artikel skall tillhandahållas i annan form än täckning av anläggningssinnehavarens ansvar, dock så att de materiella reglerna och procedurreglerna i denna konvention inte därigenom blir åsidosatta.

d) Anläggningssinnehavarens skyldighet att betala skadestånd, ränta eller rättegångskostnader av allmänna medel som tillhandahålls enligt bestämmelserna under stycke b punkt ii och iii samt stycke g i denna artikel kan göras gällande mot anläggningssinnehavaren endast om och när dylika medel faktiskt har ställts till förfogande.

e) Om en stat utnyttjar möjligheten enligt artikel 21 stycke c i Pariskonventionen, kan den bli konventionsstat enligt denna konvention endast om den ser till att det finns tillräckliga medel till förfogande för täckning av skillnaden mellan anläggningssinnehavarens ansvarsbelopp och 700 miljoner euro.

f) Konventionsstaterna förbinder sig att vid genomförande av denna konvention inte utnyttja den rätt som enligt artikel 15 stycke b i Pariskonventionen tillkommer dem att tillämpa särskilda villkor beträffande skadestånd för nukleär skada som betalas av de medel som anges under stycke a i denna artikel, om inte villkoren föreskrivits i denna konvention.

g) Sådan ränta och rättegångskostnad som avses i artikel 7 stycke h i Pariskonventionen skall betalas i tillägg till de belopp som avses under stycke b i denna artikel och

c) For this purpose, each Contracting Party shall either:

i) establish under its legislation that the liability of the operator shall not be less than the amount referred to in paragraph (a) of this Article, and provide that such liability shall be covered by all the funds referred to in paragraph (b) of this Article; or

ii) establish under its legislation the liability of the operator at an amount at least equal to that established pursuant to paragraph (b)(i) of this Article or Article 7(b) of the Paris Convention, and provide that, in excess of such amount and up to the amount referred to in paragraph (a) of this Article, the public funds referred to in paragraphs (b)(i), (ii) and (iii) of this Article shall be made available by some means other than as cover for the liability of the operator, provided that the rules of substance and procedure laid down in this Convention are not thereby affected.

d) The obligation of the operator to pay compensation, interest or costs out of public funds made available pursuant to paragraphs (b)(ii) and (iii) and (g) of this Article shall only be enforceable against the operator as and when such funds are in fact made available.

e) Where a State makes use of the option provided for under Article 21(c) of the Paris Convention, it may only become a Contracting Party to this Convention if it ensures that funds will be available to cover the difference between the amount for which the operator is liable and 700 million euro.

f) The Contracting Parties, in carrying out this Convention, undertake not to make use of the right provided for in Article 15(b) of the Paris Convention to apply special conditions, other than those laid down in this Convention, in respect of compensation for nuclear damage provided out of the funds referred to in paragraph (a) of this Article.

g) The interest and costs referred to in Article 7(h) of the Paris Convention are payable in addition to the amounts referred to in paragraph (b) of this Article, and shall be

skall, till den del de hänför sig till ersättning som skall betalas av medel som nämns

i) under stycke b punkt i i denna artikel, betalas av den ansvarige anläggningsinnehavaren,

ii) under stycke b punkt ii i denna artikel, betalas av den konventionsstat inom vars område den ansvarige anläggningsinnehavarens nukleära anläggning är belägen, för de medel som den ställt till förfogande,

iii) under stycke b punkt iii i denna artikel, betalas av konventionsstaterna gemensamt.

h) De belopp som anges i denna konvention skall omräknas till den nationella valutan i en konventionsstat vars domstolar har jurisdiktion, enligt denna valutas värde den dag då den nukleära olyckan inträffade, om inte för en viss nukleär olycka någon annan dag fastställs genom överenskommelse mellan konventionsstaterna.

D. Artikel 4 skall utgå.

E. Artikel 5 skall ersättas med följande text:

Artikel 5

Om anläggningsinnehavaren har återkravs rätt enligt artikel 6 stycke f i Pariskonventionen, har en konventionsstat samma återkravs rätt med avseende på allmänna medel som har tillhandahållits enligt artikel 3 stycke b och g.

F. Artikel 6 skall ersättas med följande text:

Artikel 6

Vid beräkning av de allmänna medel som skall tillhandahållas enligt denna konvention, beaktas i fråga om dödsfall och personskada endast de skadeståndsanspråk som har väckts inom 30 år från dagen för den nukleära olyckan, och i fråga om annan nukleär skada endast de skadeståndsanspråk som har väckts inom 10 år från dagen för den nukleära olyckan. Tidsfristen skall också förlängas i de fall och under de villkor som anges i artikel 8 stycke e i Pariskonventionen. Kompletterande skadeståndsanspråk som framförs efter utgången av denna period skall i enlighet med villkoren i artikel 8 stycke f i Pariskonventionen också beaktas.

borne in so far as they are awarded in respect of compensation payable out of the funds referred to in:

i) paragraph (b)(i) of this Article, by the operator liable;

ii) paragraph (b)(ii) of this Article, by the Contracting Party in whose territory the installation of the operator liable is situated to the extent of the funds made available by that Contracting Party;

iii) paragraph (b)(iii) of this Article, by the Contracting Parties together.

h) The amounts mentioned in this Convention shall be converted into the national currency of the Contracting Party whose courts have jurisdiction in accordance with the value of that currency at the date of the incident, unless another date is fixed for a given incident by agreement between the Contracting Parties.

D. Article 4 shall be deleted.

E. Article 5 shall be replaced by the following text:

Article 5

Where the operator liable has a right of recourse pursuant to Article 6(f) of the Paris Convention, the Contracting Parties to this Convention shall have the same right of recourse, to the extent that public funds have been made available pursuant to Article 3(b) and (g).

F. Article 6 shall be replaced by the following text:

Article 6

In calculating the public funds to be made available pursuant to this Convention, account shall be taken only of those rights to compensation exercised within thirty years from the date of the nuclear incident in the case of loss of life or personal injury, and ten years from the date of the nuclear incident in the case of all other nuclear damage. Such period is, moreover, extended in the cases and under the conditions laid down in Article 8(e) of the Paris Convention. Amendments made to claims after the expiry of this period, under the conditions laid down in Article 8(f) of the Paris Convention, shall also be taken into account.

G. Artikel 7 skall ersättas med följande text:

Artikel 7

Om en konventionsstat utnyttjar den rätt som tillkommer den enligt artikel 8 stycke d i Paris-konventionen, skall den tidsfrist som föreskrivs utgöra en preskriptionstid av minst tre år, räknat antingen från den dag då den skadelidande fick kännedom om såväl skadan som den ansvarige anläggningsinnehavaren, eller skäligen bort ha sådan kännedom.

H. Artikel 8 skall ersättas med följande text:

Artikel 8

Var och en som åtnjuter förmåner enligt bestämmelserna i denna konvention har rätt till full ersättning för den lidna nukleära skadan enligt nationell lagstiftning. I sådana fall då skadans belopp överstiger eller sannolikt kommer att överstiga 1 500 miljoner euro kan dock varje konventionsstat bestämma skäliga fördelningsgrunder för skadestånd enligt denna konvention. Sådana fördelningsgrunder skall tillämpas oavsett av vilka medel ersättning skall betalas samt, med iakttagande av bestämmelserna i artikel 2, utan att åtskillnad görs mellan de skadelidande av hänsyn till deras nationalitet, hemvist eller boningsort.

I. Artikel 9 skall ersättas med följande text:

Artikel 9

a) Regler om betalningen av sådana medel som skall tillhandahållas enligt denna konvention fastställs av den konventionsstat vars domstolar har jurisdiktion.

b) Varje konventionsstat skall se till att de skadelidande kan göra sin rätt till skadestånd gällande utan att behöva föra talan särskilt beträffande var och en av de källor från vilka medlen till ersättningen härstammar.

c) En konventionsstat skall tillhandahålla sådana medel som anges i artikel 3 stycke b punkt iii från den tidpunkt då storleken av det skadestånd som skall betalas enligt denna konvention stiger till det totalbelopp som anges i artikel 3 stycke b punkt i och ii, oavsett om de medel som anläggningsinnehavaren anvisat för skadeståndet ännu står

G. Article 7 shall be replaced by the following text:

Article 7

Where a Contracting Party makes use of the right provided for in Article 8(d) of the Paris Convention, the period which it establishes shall be a period of prescription of at least three years either from the date at which the person suffering damage has knowledge or from the date at which he ought reasonably to have known of both the damage and the operator liable.

H. Article 8 shall be replaced by the following text:

Article 8

Any person who is entitled to benefit from the provisions of this Convention shall have the right to full compensation in accordance with national law for nuclear damage suffered, provided that where the amount of such damage exceeds or is likely to exceed 1 500 million euro, a Contracting Party may establish equitable criteria for apportioning the amount of compensation that is available under this Convention. Such criteria shall be applied whatever the origin of the funds and, subject to the provisions of Article 2, without discrimination based on the nationality, domicile or residence of the person suffering the damage.

I. Article 9 shall be replaced by the following text:

Article 9

a) The system of payment of public funds made available pursuant to this Convention shall be that of the Contracting Party whose courts have jurisdiction.

b) Each Contracting Party shall ensure that persons suffering nuclear damage may enforce their rights to compensation without having to bring separate proceedings according to the origin of the funds provided for such compensation.

c) A Contracting Party shall be required to make available the funds referred to in Article 3(b)(iii) once the amount of compensation under this Convention reaches the total of the amounts referred to in Article 3(b)(i) and (ii), irrespective of whether funds to be provided by the operator remain available or whether the liability of the op-

till förfogande eller anläggningsinnehavarens ansvarsbelopp har begränsats.

J. Artikel 10 skall ersättas med följande text:

Artikel 10

a) Den konventionsstat vars domstolar har jurisdiktion skall underrätta de övriga konventionsstaterna om att en nukleär olycka inträffat och om omständigheterna kring olyckan så snart det uppenbaras att de skador den nukleära olyckan orsakat överstiger eller sannolikt kommer att överstiga de belopp som anges i artikel 3 stycke b punkt i och ii. Konventionsstaterna skall utan dröjsmål vidta alla nödvändiga åtgärder för bestämmande av hur deras inbördes förhållanden skall ordnas i samband med olyckan.

b) Endast den konventionsstat vars domstolar har jurisdiktion har rätt att be de övriga konventionsstaterna ställa sådana allmänna medel till förfogande som avses i artikel 3 stycke b punkt iii och stycke g, och är ensam behörig att utbetala dessa medel.

c) Ovan nämnda konventionsstat har, vid behov, rätt att utöva återkravs rätt enligt artikel 5 på de övriga konventionsstaters vägnar som har tillhandahållit allmänna medel enligt artikel 3 stycke b punkt iii och stycke g.

d) Överenskommelser om ersättning av allmänna medel för nukleär skada enligt artikel 3 stycke b punkt ii och iii, vilka ingått enligt villkoren i nationell lagstiftning, skall erkännas av övriga konventionsstater, och domar som meddelats av behörig domstol i fråga om ersättning som skall betalas av dessa medel skall verkställas i de övriga konventionsstaterna enligt bestämmelserna i artikel 13 stycke i i Pariskonventionen.

K. Artikel 11 skall ersättas med följande text:

Artikel 11

a) Om domstolarna i en annan konventionsstat än den inom vars område den ansvarige anläggningsinnehavarens nukleära anläggning är belägen har jurisdiktion, skall de allmänna medel som avses i artikel 3 stycke b punkt ii och stycke g tillhandahållas av den förstnämnda konventionsstaten. Den konventionsstat inom vars område den

erator is not limited in amount.

J. Article 10 shall be replaced by the following text:

Article 10

a) The Contracting Party whose courts have jurisdiction shall be required to inform the other Contracting Parties of a nuclear incident and its circumstances as soon as it appears that the nuclear damage caused by such incident exceeds, or is likely to exceed the sum of the amounts provided for under Article 3(b)(i) and (ii). The Contracting Parties shall, without delay, make all the necessary arrangements to settle the procedure for their relations in this connection.

b) Only the Contracting Party whose courts have jurisdiction shall be entitled to request the other Contracting Parties to make available the public funds required under Article 3(b)(iii) and (g) and shall have competence to disburse such funds.

c) Such Contracting Party shall, when the occasion arises, exercise the right of recourse provided for in Article 5 on behalf of the other Contracting Parties who have made available public funds pursuant to Article 3(b)(iii) and (g).

d) Settlements effected in respect of the payment of compensation for nuclear damage out of the public funds referred to in Article 3(b)(ii) and (iii) in accordance with the conditions established by national legislation shall be recognised by the other Contracting Parties, and judgements entered by the competent courts in respect of such compensation shall become enforceable in the territory of the other Contracting Parties in accordance with the provisions of Article 13(i) of the Paris Convention.

K. Article 11 shall be replaced by the following text:

Article 11

a) If the courts having jurisdiction are those of a Contracting Party other than the Contracting Party in whose territory the nuclear installation of the operator liable is situated, the public funds required under Article 3(b)(ii) and (g) shall be made available by the first-named Contracting Party. The Contracting Party in whose territory the

ansvarige anläggningsinnehavarens nukleära anläggning är belägen skall till den andra konventionsstaten återbetala de belopp denna utbetalat. Dessa två konventionsstater skall komma överens om förfarandet för sådan återbetalning.

b) Om flera än en konventionsstat skall tillhandahålla allmänna medel enligt bestämmelserna i artikel 3 stycke b punkt ii och stycke g, skall bestämmelserna i stycke a i denna artikel tillämpas mutatis mutandis. Återbetalningens belopp är beroende av i vilken utsträckning respektive anläggningsinnehavare har medverkat till den nukleära olyckan.

c) Den konventionsstat vars domstolar har jurisdiktion skall samråda med den konventionsstat inom vars område den ansvarige anläggningsinnehavarens nukleära anläggning är belägen när det gäller att efter det den nukleära olyckan inträffat fastställa legislativa eller administrativa regler om skadeståndets art, form och omfattning, förfarandet för att tillhandahålla de allmänna medel som avses i artikel 3 stycke b punkt ii och stycke g och, vid behov, grunderna för fördelning av dessa medel. Konventionsstaten skall också vidta alla nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för den sistnämnda konventionsstaten att inträda i rättegångarna samt delta vid träffande av överenskommelser om skadestånden.

L. Artikel 12 skall ersättas med följande text:

Artikel 12

a) De fördelningsgrunder enligt vilka konventionsstaterna skall tillhandahålla allmänna medel som avses i artikel 3 stycke b punkt iii skall bestämmas enligt följande:

i) i fråga om 35 procent på grundval av förhållandet mellan å ena sidan varje konventionsstats bruttonationalprodukt enligt gängse priser och å andra sidan det sammanlagda beloppet av samtliga konventionsstats bruttonationalprodukt, sådana bruttonationalprodukterna är enligt den officiella statistik som publicerats av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling för året före det under vilket den nukleära olyckan inträffade,

nuclear installation of the operator liable is situated shall reimburse to the other Contracting Party the sums paid. These two Contracting Parties shall agree on the procedure for reimbursement.

b) If more than one Contracting Party is required to make available public funds pursuant to Article 3(b)(ii) and (g), the provisions of paragraph (a) of this Article shall apply mutatis mutandis. Reimbursement shall be based on the extent to which each operator has contributed to the nuclear incident.

c) In adopting all legislative, regulatory or administrative provisions, after the nuclear incident has occurred, concerning the nature, form and extent of the compensation, the procedure for making available the public funds required under Article 3(b)(ii) and (g) and, if necessary, the criteria for the apportionment of such funds, the Contracting Party whose courts have jurisdiction shall consult the Contracting Party in whose territory the nuclear installation of the operator liable is situated. It shall further take all measures necessary to enable the latter to intervene in proceedings and to participate in any settlement concerning compensation.

L. Article 12 shall be replaced by the following text:

Article 12

a) The formula for contributions according to which the Contracting Parties shall make available the public funds referred to in Article 3(b)(iii) shall be determined as follows:

i) as to 35%, on the basis of the ratio between the gross domestic product at current prices of each Contracting Party and the total of the gross domestic products at current prices of all Contracting Parties as shown by the official statistics published by the Organisation for Economic Co-operation and Development for the year preceding the year in which the nuclear incident occurs;

ii) i fråga om 65 procent på grundval av förhållandet mellan å ena sidan den termiska effekten hos de reaktorer som är belägna inom varje konventionsstats område och å andra sidan den sammanlagda termiska effekten hos de reaktorer som är belägna inom samtliga konventionsstats områden. Denna beräkning skall göras på grundval av den termiska effekten hos de reaktorer som vid tiden för den nukleära olyckan fanns upptagna på den lista som avses i artikel 13, dock så, att en reaktor beaktas vid beräkningen först från den dag då den först uppnådde kriticitet, och en reaktor utelämnas vid beräkningen då allt kärnbränsle permanent har avlägsnats ur reaktorns kärna och lagrats på ett säkert sätt med iakttagande av godkänt förfarande.

b) I denna konvention avses med 'termisk effekt':

i) innan en slutgiltig driftslicens utfärdats den planerade termiska effekten,

ii) efter det att driftslicens utfärdats den termiska effekt som medgivits av den nationella myndigheten.

M. En ny artikel med följande lydelse skall införas efter artikel 12 som artikel 12 a:

Artikel 12 a

a) Då en ny stat tillträder denna konvention skall de allmänna medel som nämns i artikel 3 stycke b punkt iii höjas med

i) 35 procent av ett belopp som räknas ut genom att förhållandet mellan å ena sidan den anslutande statens bruttonationalprodukt enligt gängse priser och å andra sidan det sammanlagda beloppet av samtliga övriga konventionsstats bruttonationalprodukt enligt gängse priser tillämpas på ovan avsedda belopp, och

ii) 65 procent av ett belopp som räknas ut genom att förhållandet mellan å ena sidan den termiska effekten hos de reaktorer som är belägna inom den anslutande statens område och å andra sidan den sammanlagda termiska effekten hos de reaktorer som är belägna inom samtliga övriga konventionsstats områden tillämpas på ovan avsedda belopp.

b) Det höjda belopp som avses i stycke a i denna artikel avrundas till närmaste tusen euro.

ii) as to 65%, on the basis of the ratio between the thermal power of the reactors situated in the territory of each Contracting Party and the total thermal power of the reactors situated in the territories of all the Contracting Parties. This calculation shall be made on the basis of the thermal power of the reactors shown at the date of the nuclear incident in the lists referred to in Article 13, provided that for the purposes of this calculation, a reactor shall only be taken into consideration as from the date when it first reaches criticality and a reactor shall be excluded from the calculation when all nuclear fuel has been removed permanently from the reactor core and has been stored safely in accordance with approved procedures.

b) For the purposes of this Convention, "thermal power" means:

i) before the issue of a final operating licence, the planned thermal power;

ii) after the issue of such licence, the thermal power authorised by the competent national authorities.

M. A new Article 12bis shall be added after Article 12 as follows:

Article 12bis

a) In case of accession to this Convention, the public funds mentioned in Article 3(b)(iii) are increased by:

i) 35% of an amount determined by applying to the above-mentioned sum the ratio between the gross domestic product at current prices of the acceding Party and the total of the gross domestic products at current prices of all the Contracting Parties, excluding that of the acceding Party, and

ii) 65% of an amount determined by applying to the above-mentioned sum the ratio between the thermal power of the reactors situated in the territory of the acceding Party and the total thermal power of the reactors situated in the territories of all the Contracting Parties, excluding that of the acceding Party.

b) The increased amount referred to in paragraph (a) shall be rounded up to the nearest amount expressed in thousands of

c) Den anslutande statens bruttonationalprodukt bestäms enligt den officiella statistik som publicerats av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling för året före det under vilket anslutningen träder i kraft.

d) Den termiska effekten hos de reaktorer som är belägna inom den anslutande statens område bestäms enligt den lista över nukleära anläggningar som regeringen i staten i fråga har tillställt den belgiska regeringen enligt artikel 13 stycke b, dock så att en reaktor beaktas vid beräkningen av andelarna enligt stycke a punkt ii i denna artikel först från den dag då den först uppnådde kriticitet, och en reaktor utelämnas vid beräkningen då allt kärnbränsle permanent har avlägsnats ur reaktorns kärna och lagrats på ett säkert sätt med iakttagande av godkänt förfarande.

N. Artikel 13 stycke a, b, f och i skall ersättas med följande text:

Artikel 13

a) Varje konventionsstat skall se till att alla nukleära anläggningar som används för fredliga ändamål och är belägna inom dess område och som faller under definitionen i artikel 1 i Paris-konventionen upptas på en lista.

b) För detta ändamål skall varje regering som undertecknar eller tillträder konventionen vid deponeringen av sitt ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument lämna den belgiska regeringen fullständiga uppgifter om sådana anläggningar.

f) Om en konventionsstat anser att uppgifter eller ändringar som lämnats av en annan konventionsstat för att uppföras på listan inte överensstämmer med bestämmelserna i denna artikel, kan den göra invändningar däremot endast genom att framföra dem till den belgiska regeringen inom tre månader från den dag då den mottog underrättelse enligt stycke h i denna artikel.

i) Den lista som avses i denna artikel skall uppta alla de uppgifter och ändringar som

euro.

c) The gross domestic product of the acceding Party shall be determined in accordance with the official statistics published by the Organisation for Economic Co-operation and Development for the year preceding the year in which the accession comes into force.

d) The thermal power of the acceding Party shall be determined in accordance with the list of nuclear installations communicated by that Government to the Belgian Government pursuant to Article 13(b), provided that for the purpose of calculating the contributions under paragraph (a)(ii) of this Article, a reactor shall only be taken into consideration as from the date when it first reaches criticality and a reactor shall be excluded from the calculation when all nuclear fuel has been removed permanently from the reactor core and has been stored safely in accordance with approved procedures.

N. Paragraphs (a), (b), (f) and (i) of Article 13 shall be replaced by the following text:

Article 13

a) Each Contracting Party shall ensure that all nuclear installations used for peaceful purposes situated in its territory, and falling within the definition in Article 1 of the Paris Convention, appear on a list.

b) For this purpose, each Signatory or acceding Government shall, on the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, communicate to the Belgian Government full particulars of such installations.

f) If a Contracting Party is of the opinion that the particulars, or any modification to be made to the list, communicated by another Contracting Party do not comply with the provisions of this Article, it may raise objections thereto only by addressing them to the Belgian Government within three months from the date on which it has received notice pursuant to paragraph (h) of this Article.

i) The list referred to in this Article shall consist of all the particulars and modifica-

anges i stycke b, c, d och e i denna artikel, varvid invändningar som framförts enligt stycke f och g i denna artikel skall få verkan retroaktivt från den dag då de framfördes, under förutsättning att de blir godkända.

O. Artikel 14 skall ersättas med följande text:

Artikel 14

a) Om inte något annat föreskrivs i denna konvention kan varje konventionsstat utöva de befogenheter som tillkommer den enligt Pariskonventionen, och varje bestämmelse som utfärdats enligt nämnda konvention kan åberopas mot övriga konventionsstater i syfte att sådana allmänna medel som avses i artikel 3 stycke b punkt ii och iii skall tillhandahållas.

b) En bestämmelse som en konventionsstat har utfärdat enligt artikel 2 stycke b i Pariskonventionen och som medför att sådana allmänna medel som avses i artikel 3 stycke b punkt ii och iii skall tillhandahållas, får inte åberopas mot någon annan konventionsstat, om denna inte har givit sitt samtycke därtill.

c) Ingen bestämmelse i denna konvention hindrar en konventionsstat från att utfärda bestämmelser utanför tillämpningsområdet för Pariskonventionen och denna konvention, dock under förutsättning att sådana bestämmelser inte medför några ytterligare förpliktelser för konventionsstaterna i fråga om deras allmänna medel.

d) Om samtliga konventionsstater enligt denna konvention ratificerar, godtar, godkänner eller tillträder någon annan internationell överenskommelse som gäller kompletterande ersättning för nukleär skada, kan en konventionsstat enligt denna konvention använda sådana medel som skall tillhandahållas enligt artikel 3 stycke b punkt iii för att fullgöra sina förpliktelser att av allmänna medel betala kompletterande ersättning för en nukleär skada enligt sådan annan internationell överenskommelse.

P. Artikel 15 skall ersättas med följande text:

Artikel 15

a) Varje konventionsstat kan ingå överenskommelse med en stat som inte är ansluten till denna konvention om ersättning av

tions referred to in paragraphs (b), (c), (d) and (e) of this Article, it being understood that objections submitted pursuant to paragraphs (f) and (g) of this Article shall have effect retrospective to the date on which they were raised, if they are sustained.

O. Article 14 shall be replaced by the following text:

Article 14

a) Except in so far as this Convention otherwise provides, each Contracting Party may exercise the powers vested in it by virtue of the Paris Convention, and any provisions made thereunder may be invoked against the other Contracting Parties in order that the public funds referred to in Article 3(b)(ii) and (iii) be made available.

b) Any such provisions made by a Contracting Party pursuant to Article 2(b) of the Paris Convention as a result of which the public funds referred to in Article 3(b)(ii) and (iii) are required to be made available may not be invoked against any other Contracting Party unless it has consented thereto.

c) Nothing in this Convention shall prevent a Contracting Party from making provisions outside the scope of the Paris Convention and of this Convention, provided that such provisions shall not involve any further obligation on the part of the Contracting Parties in so far as their public funds are concerned.

d) Where all of the Contracting Parties to this Convention ratify, accept, approve or accede to any other international agreement in the field of supplementary compensation for nuclear damage, a Contracting Party to this Convention may use the funds to be provided pursuant to Article 3(b)(iii) of this Convention to satisfy any obligation it may have under such other international agreement to provide supplementary compensation for nuclear damage out of public funds.

P. Article 15 shall be replaced by the following text:

Article 15

a) Any Contracting Party may conclude an agreement with a State which is not a Party to this Convention concerning com-

allmänna medel för skada orsakad av en nukleär olycka. Varje konventionsstat som avser att ingå en sådan överenskommelse skall underrätta de övriga konventionsstaterna om sin avsikt. Den belgiska regeringen skall underrättas om ingångna överenskommelser.

b) I den mån villkoren för betalning av ersättning enligt en sådan överenskommelse som avses ovan inte är mer förmånliga än de villkor som följer av åtgärder som den berörda konventionsstaten vidtagit i fråga om tillämpning av Pariskonventionen och denna konvention, får beloppet av en sådan skada som orsakats av en nukleär olycka som omfattas av denna konvention och för vilken ersättning skall betalas enligt en sådan överenskommelse, beaktas, vid tillämpning av artikel 8, för beräkning av det sammanlagda beloppet av de skador som orsakats av ifrågavarande nukleära olycka.

c) Bestämmelserna i stycke a och b i denna artikel inverkar inte i något fall på förpliktelse enligt artikel 3 stycke b punkt ii och iii för de konventionsstater som inte har givit sitt samtycke till en sådan överenskommelse.

Q. Artikel 17 skall ersättas med följande text:

Artikel 17

a) Om tvist uppkommer mellan två eller flera konventionsstater beträffande tolkningen eller tillämpningen av denna konvention, skall parterna i tvisten samråda med varandra i syfte att lösa tvisten genom förhandling eller på annat sätt i godo.

b) Om en sådan tvist som avses i stycke a i denna artikel inte har lösts inom sex månader från den dag då någon part i tvisten bekräftat tvistens existens, skall konventionsstaterna sammanträda för att hjälpa parterna i tvisten att nå en överenskommelse i godo.

c) Om tvisten inte har lösts inom tre månader från det möte som avses i stycke b i denna artikel, skall tvisten på begäran av någon av parterna i tvisten hänskjutas till den domstol som inrättats genom konventionen av den 20 december 1957 om upprättande av säkerhetskontroll på atomenergis område.

compensation out of public funds for damage caused by a nuclear incident. Any Contracting Party intending to conclude such an agreement shall notify the other Contracting Parties of its intention. Agreements concluded shall be notified to the Belgian Government.

b) To the extent that the conditions for payment of compensation under any such agreement are not more favourable than those which result from the measures adopted by the Contracting Party concerned for the application of the Paris Convention and of this Convention, the amount of damage caused by a nuclear incident covered by this Convention and for which compensation is payable by virtue of such an agreement may be taken into consideration, where the proviso to Article 8 applies, in calculating the total amount of damage caused by that incident.

c) The provisions of paragraphs (a) and (b) of this Article shall in no case affect the obligations under Article 3(b)(ii) and (iii) of those Contracting Parties which have not given their consent to such agreement.

Q. Article 17 shall be replaced by the following text:

Article 17

a) In the event of a dispute arising between two or more Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Convention, the parties to the dispute shall consult with a view to settling the dispute by negotiation or other amicable means.

b) Where a dispute referred to in paragraph (a) is not settled within six months from the date upon which such dispute is acknowledged to exist by any party thereto, the Contracting Parties shall meet in order to assist the parties to the dispute to reach a friendly settlement.

c) Where no resolution to the dispute has been reached within three months of the meeting referred to in paragraph (b), the dispute shall, upon the request of any party thereto, be submitted to the European Nuclear Energy Tribunal established by the Convention of 20th December 1957 on the Establishment of a Security Control in the

d) Om en nukleär olycka medför att tvist uppkommer mellan två eller flera konventionsstater beträffande tolkningen eller tillämpningen av Pariskonventionen och denna konvention, skall förfarandet enligt artikel 17 i Pariskonventionen tillämpas på lösandet av tvisten.

R. Artikel 18 skall ersättas med följande text:

Artikel 18

a) Reservationer till en eller flera av bestämmelserna i denna konvention får göras vid varje tidpunkt före ratifikation, godtagande eller godkännande av konventionen, om innehållet i reservationerna uttryckligen har godkänts av alla signatärmakter, eller vid anslutning till konventionen eller tillämpning av artiklarna 21 och 24, om innehållet i reservationerna uttryckligen har godkänts av alla signatärmakter och regeringar som har anslutit sig till konventionen.

b) Sådant godkännande krävs inte från en signatärmakt som inte själv har ratificerat, godtagit eller godkänt konventionen inom tolv månader från det den fått underrättelse om sådan reservation genom den belgiska regeringen enligt artikel 25.

c) Varje reservation som godkänts enligt stycke a i denna artikel kan när som helst återtogs genom underrättelse till den belgiska regeringen.

S. Artikel 20 skall ersättas med följande text:

Artikel 20

a) Bihanget till denna konvention skall utgöra en integrerande del av konventionen.

b) Denna konvention skall ratificeras, godtas eller godkännas. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten skall deponeras hos den belgiska regeringen.

c) Denna konvention träder i kraft tre månader efter deponeringen av det sjätte ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumentet.

d) För varje signatärmakt som ratificerar, godtar eller godkänner denna konvention efter deponeringen av det sjätte ratifika-

Field of Nuclear Energy.

d) Where a nuclear incident gives rise to a dispute between two or more Contracting Parties concerning the interpretation or application of the Paris Convention and of this Convention, the procedure for resolving such dispute shall be the procedure provided for under Article 17 of the Paris Convention.

R. Article 18 shall be replaced by the following text:

Article 18

a) Reservations to one or more of the provisions of this Convention may be made at any time prior to ratification, acceptance or approval of this Convention if the terms of these reservations have been expressly accepted by all Signatories or, at the time of accession or of the application of the provisions of Articles 21 and 24, if the terms of these reservations have been expressly accepted by all Signatories and acceding Governments.

b) Such acceptance shall not be required from a Signatory which has not itself ratified, accepted or approved this Convention within a period of twelve months after the date of notification to it of such reservation by the Belgian Government in accordance with Article 25.

c) Any reservation accepted in accordance with the provisions of paragraph (a) of this Article may be withdrawn at any time by notification addressed to the Belgian Government.

S. Article 20 shall be replaced by the following text:

Article 20

a) The Annex to this Convention shall form an integral part thereof.

b) This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Belgian Government.

c) This Convention shall come into force three months after the deposit of the sixth instrument of ratification, acceptance or approval.

d) For each Signatory ratifying, accepting or approving this Convention after the deposit of the sixth instrument of ratification,

tions-, godtagande-, eller godkännandeinstrumentet träder konventionen i kraft tre månader efter den dag då den statens ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument deponerades.

T. Artikel 21 skall ersättas med följande text:

Artikel 21

Ändringar i denna konvention skall antas genom överenskommelse mellan alla konventionsstater.

Ändringarna träder i kraft den dag då alla konventionsstater har ratificerat, godtagit eller godkänt dem.

U. Artikel 25 skall ersättas med följande text:

Artikel 25

Den belgiska regeringen skall underrätta alla signatärmakter och regeringar som anslutit sig till konventionen om mottagandet av varje ratifikations-, godtagande-, godkännande-, anslutnings- eller återkallelseinstrument, samt om den dag då denna konvention träder i kraft, om texten till varje ändring i konventionen, om den dag då sådan ändring träder i kraft, om alla reservationer som gjorts enligt artikel 18, om eventuella tillägg till ersättningsbeloppet enligt artikel 3 stycke a till följd av tillämpning av artikel 12 bis, samt om alla underrättelser som har mottagits.

V. Bihanget skall ersättas med följande text:

BIHANG TILL KONVENTIONEN AV DEN 31 JANUARI 1963 UTGÖRANDE TILLÄGG TILL PARISKONVENTIONEN AV DEN 29 JULI 1960 OM SKADESTÅNDSANSVAR PÅ ATOMENERGINS OMRÅDE, I DESS LYDELSE ENLIGT TILLÄGGSPROTOKOLLET AV DEN 28 JANUARI 1964, ÄNDRINGS-PROTOKOLLET AV DEN 16 NOVEMBER 1982 OCH ÄNDRINGS-PROTOKOLLET AV DEN 12 FEBRUARI 2004.

Konventionsstaternas regeringar förklarar att ersättning för en nukleär skada orsakad av en nukleär olycka som inte omfattas av tilläggskonventionen uteslutande av den orsaken att den ifrågavarande nukleära anläggningen på grund av ändamålet med dess

acceptance or approval, it shall come into force three months after the date of the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

T. Article 21 shall be replaced by the following text:

Article 21

Amendments to this Convention shall be adopted by agreement among all the Contracting Parties.

They shall come into force on the date when all Contracting Parties have ratified, accepted or approved them.

U. Article 25 shall be replaced by the following text:

Article 25

The Belgian Government shall notify all Signatories and acceding Governments of the receipt of any instrument of ratification, acceptance, approval, accession or withdrawal, and shall also notify them of the date on which this Convention comes into force, the text of any amendment thereto and the date on which such amendment comes into force, any reservations made in accordance with Article 18, any increase in the compensation to be provided under Article 3(a) as a result of the application of Article 12bis, and all notifications which it has received.

V. The Annex shall be replaced by the following text:

Annex

TO THE CONVENTION OF 31 JANUARY 1963 SUPPLEMENTARY TO THE PARIS CONVENTION OF 29 JULY 1960 ON THIRD PARTY LIABILITY IN THE FIELD OF NUCLEAR ENERGY, AS AMENDED BY THE ADDITIONAL PROTOCOL OF 28 JANUARY 1964, BY THE PROTOCOL OF 16 NOVEMBER 1982 AND BY THE PROTOCOL OF 12 FEBRUARY 2004.

THE GOVERNMENTS OF THE CONTRACTING PARTIES declare that compensation for nuclear damage caused by a nuclear incident not covered by the Supplementary Convention solely by reason of the fact that the relevant nuclear installa-

nyttjande inte är upptagen på den lista som avses i artikel 13 i tilläggskonventionen (inbegripet det fall att en eller flera men inte alla regeringar anser att en sådan nukleär anläggning faller utanför tillämpningsområdet för Pariskonventionen)

- skall tillhandahållas utan åtskillnad mellan medborgare i de stater som är anslutna till tilläggskonventionen, och

- skall inte begränsas till lägre belopp än 1 500 miljoner euro.

De skall dessutom, om de inte redan har gjort detta, sträva efter att göra reglerna om ersättning till dem som lider skada orsakad av sådana olyckor i så hög grad som möjligt överensstämmande med de bestämmelser som fastställts beträffande nukleära olyckor som inträffar i samband med nukleära anläggningar vilka omfattas av tilläggskonventionen.

II

a) Mellan de stater som har tillträtt detta protokoll utgör bestämmelserna i protokollet en integrerande del av konventionen av den 31 januari 1963 utgörande tillägg till Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982 (nedan 'konventionen'), och konventionen skall betecknas 'Konventionen av den 31 januari 1963 utgörande tillägg till Pariskonventionen av den 29 juli 1960 om skadeståndsansvar på atomenergins område i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964, ändringsprotokollet av den 16 november 1982 och ändringsprotokollet av den 12 februari 2004.

b) Detta protokoll skall ratificeras, godtas eller godkännas. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten skall deponeras hos den belgiska regeringen.

c) De stater som undertecknar detta protokoll och som redan har ratificerat eller anslutit sig till konventionen skall uttrycka sin avsikt att ratificera, godta eller godkänna detta protokoll så snart som möjligt. Övriga stater som undertecknar detta protokoll för binder sig att ratificera, godta eller godkän-

tion, on account of its utilisation, is not on the list referred to in Article 13 of the Supplementary Convention (including the case where such installation is considered by one or more but not all of the Governments to be outside the Paris Convention):

- shall be provided without discrimination among the nationals of the Contracting Parties to the Supplementary Convention; and

- shall not be limited to less than 1 500 million euro.

In addition, if they have not already done so, they shall endeavour to make the rules for compensation of persons suffering damage caused by such incidents as similar as possible to those established in respect of nuclear incidents occurring in connection with nuclear installations covered by the Supplementary Convention.

II.

a) The provisions of this Protocol shall, as between the Parties thereto, form an integral part of the Convention of 31 January 1963 Supplementary to the Paris Convention of 29 July 1960 on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964 and by the Protocol of 16 November 1982 (hereinafter referred to as the "Convention"), which shall be known as the "Convention of 31 January 1963 Supplementary to the Paris Convention of 29 July 1960, as amended by the Additional Protocol of 28 January 1964, by the Protocol of 16 November 1982 and by the Protocol of 12 February 2004".

b) This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval of this Protocol shall be deposited with the Belgian Government.

c) The Signatories of this Protocol who have already ratified or acceded to the Convention express their intention to ratify, accept or approve this Protocol as soon as possible. The other Signatories of this Protocol undertake to ratify, accept or approve it at the same time as they ratify the Con-

na det samtidigt som de ratificerar konventionen.

d) Detta protokoll är öppet för anslutning enligt artikel 22 i konventionen. Anslutning till konventionen godtas endast om den sker i förbindelse med anslutning till detta protokoll.

e) Detta protokoll träder i kraft enligt artikel 21 i konventionen.

f) Den belgiska regeringen skall underrätta alla signatärmakter och anslutna regeringar om mottagandet av varje ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument.

vention.

d) This Protocol shall be open for accession in accordance with the provisions of Article 22 of the Convention. Accessions to the Convention will be accepted only if they are accompanied by accession to this Protocol.

e) This Protocol shall come into force in accordance with the provisions of Article 21 of the Convention.

f) The Belgian Government shall give notice to all Signatories and acceding Governments of the receipt of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession.